Bp 476
B373/24/6

A BUDAPESTI VI. KERÜLETI

MAGYAR KIRÁLYI

ÁLLAMI FŐGYMNASIUM

TIZENNEGYEDIK

ÉVI ÉRTESITŐJE

AZ 1911-1912-ik ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZZÉTESZI:

BARNA MIHÁLY,

IGAZGATÓ,
C. FŐIGAZGATÓ.

BUDAPEST, 1912.

A BUDAPESTI VI. KERÜLETI

MAGYAR KIRÁLYI

ÁLLAMI FŐGYMNASIUM

TIZENNEGYEDIK

ÉVI ÉRTESITŐJE

AZ 1911-1912-ik ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZZÉTESZI:

BARNA MIHÁLY,

IGAZGATÓ,
C. FŐIGAZGATÓ.

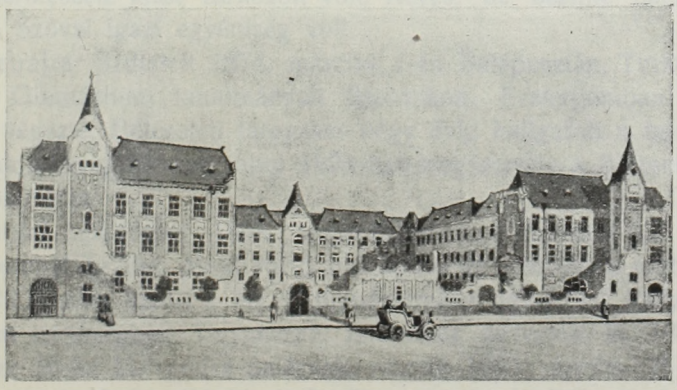

BUDAPEST, 1912.

Bp 476

4565

FŐVÁROSI
KÖNYVTÁR
1912

Dr. Dobos Károly.

(1874. március 1.—1911. szeptember 22.)

Férfikora delén ragadta el a halál. Pályája derékben tört ketté. Ifjú korától kezdve nagy tetterővel munkálkodott, megküzdött minden akadállyal, hogy célját elérje. Mikor végre sok küzködés után rég óhajtott célját elérte, alig élvezhette fáradozásainak megérdemlett gyümölcsét, mert buzgósága s tudományszomja nem vette számba szervezetének törékeny voltát. Nemcsak az iskolában végezte buzgón és lelkiismeretesen kötelességét, hogy a rábízott növendékekből a hazának jellemes és munkaszerető polgárokat neveljen, hanem az iskolán kívül is fáradhatatlanul művelte magát, hogy tudománya tárházából a legjobbat nyújtsa tanítványainak. Szerették is tanítványai, kiknek bizalmat keltő jó barátjuk s nem rideg bírájuk vala. Tudott szeretettel tanítani és nevelni.

Őszinte, egyenes természetű, szókimondó ember volt, de haragot nem táplált szivében. Bár a társadalmi életből is kivette részét, természete kissé zárkózott volt. Kevés, de őszinte barátot keresett. Szóval igazi egyéniség volt.

Életrajza. Született 1874. március 1-én Balapusztán, Turkeve mellett. Gimnáziumi tanulmányait Szolnokon, Esztergomban és Váczon végezte. Bölcseleti tárgyakat négy évig hallgatott a budapesti tudományegyetemen, ahol 1898-ban megszerezte a bölcselettudori oklevelet.

Tanári működését 1898. szeptemberben a szentesi áll. főgimnáziumnál kezdte. Majd rövid idő mulva az igényeinek jobban megfelelő Aradra került a kir. főgimnáziumhoz ugyancsak helyettes tanári minőségben. Ugyanezen intézethez nevezték ki 1899. december 16-án id. rendes tanárnak, miután 1899. április 25-én a budapesti tanárvizsgáló bizottság őt a magyar és latin nyelv s irodalom tanítására képesítettnek nyilvánította. Miután 1903-ban

véglegesíttetett, még ugyanez év nyarán saját kérelmére a budapesti VI. ker. áll. főgimnáziumhoz helyeztetett át.

1908. április 1-től augusztus végeig a vall. és közokt. minisztérium támogatásával az angol nyelvet és irodalmat tanulmányozta London, Oxford, Cambridge, Rugby és Eton városokban. Sorba látogatta az angol kollégiumokat. Augusztusban Oxfordban az angol nyelv és irodalom négy hetes tanfolyamán is részt vett s erről látogatási bizonyítványa van.

Élte legszebb szakában, 37 éves korában ragadta el a halál. A tanári pályán mindössze 13 évet töltött. De e rövid idő alatt is szép irodalmi működést fejtett ki. Költeményei jelentek meg a vidéki lapokban, továbbá a Hét, Ország-Világ és a Vasárnapi Ujságban. A vidéki lapokban (Arad és Vidéke, Aradi Közlöny, Jász-Nagy-Kún-Szolnok) kritikákat és tárcákat is írt. Munkatársa volt a készülőben lévő akadémiai Nagy Szótárnak. Értekezései: A legrégibb római nyelvemlékek nyelvtanából. (Aradi kir. főgimn. értesítője) és Jegyzetek az angol nyilvános iskolákról. (Budapesti VI. ker. főgimn. értesítője). Könyvalakban megjelent tőle A magyar diáknyelv szótára 1898-ban és Tavaszutó című költeménykötete 1903-ban.

Életelveit, gondolkodásmódját, jellemét legjobban költeményeiből ismerhetjük meg. Megismerhetjük nyugtalan lelkének naiv gyermekálmait, borongó kedélyét, szelid gúnyolódását, a nap, a tenger, az egész természet, tanítványai, a szülői ház és édes anyja iránti rajongó szeretetét. „Dal az édes anyámról" c. költeményében írja:

Az neki az ünnepnapja,
Ha engem lát. Hányszor vagyok
Addig álma!
Valahányszor csak elválunk,
Úgy csókol meg, mintha többé
Soh'se látna.

Embertársai iránti önfeláldozó szeretetét és szerénységét látjuk e két sorban:

Meg se vártam, hogy köszönje,
Kit a vizből kimentettem.

Önzetlenségét látjuk e sorokból:

Kiket szeretek, szivemben
Virágtengert szórok rájok.
S vissza értök viszonzásul
Tán egy szál rózsát se várok.

Tán korai végét is sejti egyik költeményében, midőn mondja:

Oh én a fámról korán hullni látlak,
Ti sárga lombok, hervadt levelek!
Korai ősz, ezüstös ősz hajszálak,
Nem panaszlom, bár korán jöttetek.

Természettől gyenge szervezetét a sok szellemi munka megőrölte. 1910-ben kezdett betegeskedni. Betegsége törékeny testén mindinkább elhatalmasodott. Szomorú szívvel kellett látnunk lassú hervadását; láttuk pusztulását. Szomorú szívű, áldott lelkű felesége mindent elkövetett, amit csak szerető hitves megtehet, hogy megtartsa az életnek. Szerető gonddal ápolta, de hasztalan volt minden fáradozása. Koporsóját szomorú szívvel állták körül édes anyja, felesége, kartársai, tanítványai, jó barátai s ismerősei. Iskolánk lelkiismeretes tanárát, tanítványai jóakaró tanárukat, kartársai egyetértő kollégájukat, jó barátai önzetlen társukat veszítették benne; öreg édes anyja egyetlen vigaszát és támaszát, fiatal felesége minden reményét temette el vele. Tevékeny lelke nyugalmat nem talált itt a földön, lelje meg azt a másvilágon!

Farkas Ignác.

Velencei diplomaták Budán a XVI-ik század elején.

Dr. Fógel Józseftől.

A középkorban egészen a XVI. század közepéig a világnak legműveltebb pontja nem Páris és Róma, sem Bizánc és London, hanem Velence volt.[1]) Fénykorát a XV. század első felében élte. Nagyságát, hatalmát és gazdagságát keresetlen szavakkal tárja elénk Tomaso Mocenigo halálos ágyán mondott beszéde.[2]) (1423) A 80 éves doge kérve-kérte a tenger királynéját, maradjon hű vizeihez, kövesse régi hagyományos politikáját: biztosítsa továbbra is tengeri uralmát és ne avatkozzék a Félsziget ügyeibe. Óva intette, tartózkodjék Francesco Foscari alkibiadesi terveitől, amely hadat üzen ennek a hagyományos politikának. Vigyázzatok — hangzottak a néma csendben utolsó szavai: „S' egli sarà doge viverete sempre in guerra . . . " Az intelmeket nem követték. Francesco Foscari lett a doge. Beteljesült Mocenigo jóslata: a XV. század végén harcban áll a köztársaság Ferrara-, Nápoly-, Pisával . . . Szárazföldi (terra ferma) hódításai, folytonosan növekedő hatalma, páratlan gazdagsága, szűkkeblű önzésből fakadó oktalan elzárkózottsága gyűlöletessé tették a Félsziget összes államfői előtt: célpontjává lett egész Itália irígységének és bosszúálló féltékenységének. A rengeteg pénzbe és véráldozatokba kerülő folytonos harcokhoz járult a keletindiai út felfedezése. Ez még mélyebb vágást ejtett a velencei oroszlán testén. Úgy látszott, hogy most már a tenger lett hűtelen asszonyához!![3]) Az ép' ekkor hatalma tetőpontján álló törökök sikeres támadásai pedig

---

[1]) *M. Armand Baschet:* La diplomatie vénitienne. Les princes de l'Europe au XVIe siécle etc. Paris, 1862. 5. l.

[2]) *S. Romanin*: Storia Documentata di Venezia. I–X. Venezia 1853–1861. — IV. kötet 93. skl.

[3]) *Pompeo Molmenti:* La storia di Venezia nella vita privata dalle origini alla caduta della Republica. IV. edizione interamente rifatta. Bergamo I—III. 1905—1908. II. rész bevezetése.

végleges csapást látszottak mérni a köztársaságra.[1]) Való igaz, hogy a XV. század második felében nehéz idők jártak Szt.-Márk városára. A szigetváros teljesen átalakult, ereje megfogyott, hatalma megroppant. Olyan idők voltak ezek, amikor a köztársaság sorsát nem hadvezérei, hanem diplomatái kezébe tette le. Amit el nem ért karddal, kivitte ésszel, csellel, ravaszsággal, megvesztegetéssel. Amit elvesztett a harctéren, visszaszerezte a diplomácia síkos mezején. Ravaszúl okos, eszesen ügyes diplomatái, még a legbonyolúltabb helyzetekből is kimentették hazájukat. Tehetségük legfényesebb jelét adták a cambray-i liga idején. Velence ekkor mármár elveszni látszott. A vereségek egymás után érték. S mialatt a nép a "piázza"-n kétségbeesve sírdogált (tutti pianzeva),[2]) azalatt szerencsés kezű diplomatái visszaszerezték a köztársaság részére azt, amit a condottier-ek elvesztettek. Velence megmenekült. Hatalmának fénye azonban elhomályosult. Régi nagysága soha többé vissza nem tért.

Hasonló nehéz idők és rendkívüli küzdelmek vonultak át Itália egyéb államain is a XV. század második felében és a XVI. század elején. Ezek és a belőlük fakadó sajátságos politikai viszonyok hatása alatt alakúlt át az eddig csak mesterség jelleggel bíró diplomácia művészetté. Ebben az átalakító munkában Velence elsőrendű műhelyként szerepel.[3])

A velencei diplomáciáról általában, a köztársaságnak hazánkban a XVI. század elején megfordúlt diplomatáiról, szolgálatuk külső viszonyairól: fogadtatásuk, ellátásukról stb. fogok szólani. Végűl bemutatom egyik követnek a pregadiban hazánkról mondott jelentését, amely hű és színes fényképe a XVI. század eleji Magyarországnak.

*

Amint a képzőművészetek terén megelőzte és fölűlmúlta Olaszország Európa többi államait, úgy a diplomácia kialakításának munkájában is előljár. Míg ugyanis Európa más államaiban

---

[1]) *Joseph v. Hammer:* Geschichte des osmanischen Reichs. I—X. k. Pest 1827—33. II-ik kötete.

[2]) *P. Molmenti:* id. m. 16 lap.

[3]) *Alfred v. Reumont:* Beiträge zur Italienischen Geschichte, Berlin, 1853 I. k. Italienische Diplomaten und diplomatische Verhältnisse, vom XIII zum XVI. Jahrhundert, 67. skl. — Ugyanez javítva, olaszúl és önállóan kiadva: *A Reumont:* Della diplomacia Italiana dal secolo XIII al XVI. Firenze. 1857. — A velencei diplomáciára vonatkozó irodalmat lásd; *Cicogna—Soranzo:* Bibliographia Veneziana etc. Venezia 1885, 117. sk. ll.

csak a westfáli béke után kezd öntudatosan kialakúlni az állandó követküldés gondolata, kapcsolatosan a nemzetközi jog rendszeres megállapításával, addig Olaszország egyes államai, elsősorban pedig Velence már a XV. század második felében Európa több udvarában „állandó jellegűnek" mondható követséget tart.[1]) Velence minden fontosabb politikai cselekedetének rugója végeredményben mindig kereskedelmi érdeke volt.

Hogy a köztársaság a külügyi politika eszközeit és céljait mennyire értékelni tudta, arról mindenféle fejtegetésnél világosabb képet nyújtanak nekünk azok a törvények és rendeletek, amelyeket a velencei államtanács ezen a téren hozott. Nagy vonásokban, egyszerűen, de annál világosabban tárják elénk ezek a velencei diplomácia külső történetét, amely az általános diplomácia középkori történetének gerincét alkotja. 1238-tól 1749-ig a diplomáciai szolgálat viszonyaira vonatkozó szabályok, rendeletek és törvények egész sorozata jelent meg Velencében.[2]) Így *1238*-ban elrendelik: a követeknek idegen udvaroknál jelesül Rómában semmiféle hivatalt, állást vagy javadalmat elfogadni vagy mások részére szerezni nem szabad, hacsak a doge és tanácsa erre külön föl nem hatalmazta (1303- és 1483-ban újra kimondták); *1250*: A követet többféle megbízatásokkal megterhelni nem szabad; *1268:* a megválasztott nobilinek eskűt kellett tennie arra, hogy mindig az állam érdekét fogja szem előtt tartani; *ugyanezen évben:* a hazatérő követ az összes ajándékokat, amit a követségben kapott, köteles átadni; *ugyanezen évben:* előadni tartozik mindazt, amit követségének az ideje alatt a köztársaság érdekeire nézve hasznosnak tapasztalt és ítélt; *1269:* a követ még az ajándékúl kapott lovakat is köteles átadni (alla camera del Comune) *1271*: 20 soldi büntetést fizet az a nobili, aki a követté való megválasztást visszautasítja; *ugyanez évben*: a követnek ott, ahová küldik, birtoka nem lehet; *1286:* a követté való megválasztást csak súlyos esetben lehet visszautasítani, (non nel solo caso d'infermità grande); *1275:* távollétük alatt a kiadásokról napról-napra számadást kellett vezetni s hazatértük után a „contót" három hónap leteltével bemutatni (ezt 1293- és 1296-ban újra kimondották); *1285:* a követ nem távozhat a helyé-

[1]) *Dr. Csarada János*: A nemzetközi jog története. Budapest 1894. 316. lap.

[2]) Találhatók *G. Tentori:* Saggio sulla storia civile, politica ed ecclesiastica dei Veneziani. Venezia 1785. — Tentoriból közölte *Alberi:* Relazioni degli ambasciatori veneti al senato etc. Serie Ia vol. Io Firenze 1859. — A rendeleteket stb. Alberiből közlöm.

ről engedelem nélkül; *1293:* a követ csak egy lovat vihet magával; *1294:* rokonok nem lehetnek követek egyazon helyen; *1296:* a követ hazatérése után jelentést tartozik tenni azon hatóság előtt, melytől megbizatását nyerte (ezt 1401-ben megújították); *1360:* a ki a megválasztást elfogadta és el nem ment, egy évre mindenféle tisztségtől eltiltották; *1443:* aki a megválasztás és annak elfogadása után a kellő időben el nem utazott, azt a tanács *jogosan* büntethette; *1483:* az állam veszélyére csak 200 ducatot vihettek magukkal; *ugyanezen évben:* 12 lónál és 2 lovásznál (due staffieri) nem vihettek többet magukkal; *1495:* követ csak nobili lehet és a collegium jelöli; *1497:* ezentúl az összes követeket a senatusban választják; *1507:* a követségben kapott ajándékokat a San Marco procuratora-nak kell átadni; *1541:* a követ csak két év múlva jöhetett haza — ezt a XVI. század végén három évre hosszabbították meg[1]); *1553:* 14 nap alatt el kellett utazniok rendeltetési helyükre; *1561:* a Szentszék-, a császár-, meg a nagyobb keresztény fejedelmekhez küldött követek 1000 aranyat kaptak; *1551:* a követ helyéről végleg csak akkor távozhat, ha utódja már megérkezett; *1570:* csak engedelemmel jöhetett vissza helyéről; *1640: követ csak 38 évet betöltött férfiú lehet. . .*

Fokozatos fejlődés, céltudatos irányítás vonul át ezeken a rendeleteken és törvényeken. Hosszas tapasztalatok eredményei ezek, akárcsak Velence alkotmánya, amely Donato Gianotti szellemes mondása szerint egy pyramishoz hasonlítható, amelynek alapja a nagy tanács és amely a senatuson át díszes csúcsához, a dogehoz emelkedett.[2])

A XVI. század elején, mint mondottuk, a köztársaság teljesen átalakult. Helyi érdekű politikája európai keretbe illeszkedett Beleavatkozott a legbonyolultabb korkérdésekbe. Minden fontosabb politikai esemény érdekelte. Ép ezért Európa minden számításba eső udvarában képviseltette magát. 1502-ben Marino Sanuto szerint[3]) a következő udvaroknál vannak velencei ügyvivők (orator, ambaxiator): „A Szentszéknél Marin Zorzi dotor, a császárnál Zaccaria Contarini cavalier, a francia királynál Domenego Trivixan cavalier, az angol királynál Francesco Capello cavalier, a spanyol királynál Domenego Pixani cavalier, a lengyel és magyar király-

[1]) *A. Baschet:* id. m. 24. l.

[2]) *I. A. Symonds:* Renaissance Olaszországban I. k. ford. Pulszky Károly Budapest 1881. 125. l.

[3]) *I. Diarii di Marnio Sanuto etc.* IV. k. 240 lap.

nál Zuan Badoer dotor, a rhodusi nagymesternél Domenego Dolfin, Milanóban Vicenzo Guidoto secretarius" — Konstantinápolyban pedig egy baiulo[1]) (baiulus) voltak megbizottai a köztársaságnak. Ebben a névsorban hazánk az önálló európai hatalmak között meglehetősen hátúl van. Tekintélye és hatalma már nem a régi.

A független magyar királyság önálló, európai nagyhatalmának legszebb korát Mátyás idejében élte. Alatta hazánk az európai politikában nem egyszer vezetett, külügyi politikája pedig állandóan mérvadó volt az európai diplomáciában. Mátyás halála után az ország mind belső értékében, mind külső keretében megváltozott. Bent a pusztulás vészes tünetei mutatkoznak, kívülről pedig ennek a csapásnak romboló ereje lassankint megsemmisíti régi erejének, hatalmának, tekintélyének ragyogó színeit. Politikája elposványosodik; a magasabb célok és törekvések tágas mezejéről a kicsinyes érdekek kúsza útvesztőjébe téved. Oda jutottunk lassan, hogy „mint szövetséges hasznos, mint ellenség veszedelmes lenni" megszűntünk. Komor idők voltak ezek. Kétesek és reménytelenek, mint minden olyas a természetben, amelyben nagy átalakulások történnek. A hanyatlás és felbomlás korszaka ez. Két szempontból érdekes reánk nézve, először, mert ebben a korszakban utoljára beszélhetünk egy független Magyarország önálló európai nagyhatalmi állásáról,[2]) másodszor, mert az ezen korbeli velencei diplomácia története hazánk középkori diplomáciájának történetéhez a maga gazdagságával bőséges anyagot szolgáltat.

*

Mátyás király halála előtt csak rövid idővel fölélesztett diplomáciai kapcsolatot a köztársaság Ulászló trónra léptével nemcsak nem szakította meg, hanem az új királyban jóindulatú barátot és tervei megvalósításában, ha nem is buzgó segítőtársat, de legalább alkalmatlanságot nem okozó szomszédot nyervén, mindenképen azon fáradozott, hogy a két állam közt nagy nehezen létrejött barátságos jó viszonyt saját érdekeinek föláldozása nélkül az apró

[1]) A baiulo szóra vonatkozólag — lásd *A. Baschet:* id. m. 215 sk. l. „Une désignation spéciale était même approprieé à l'enoyé ordinaire de la Republique an Grand Seigneur; on l'appelait le bailo, bajulus, vocable dont la signification primitive de *pédagogue* et *tuteur* arriva â celle de protecteur des personnes et des biens des nationaux en pays étranger."

[2]) 1501. májusban a következő államok követei vannak Budán: spanyol, nápolyi, lengyel, velencei, török, császári, francia és pápai követek (*M. Sanuto.* Diarii III. 356.).

szolgálatok ezer nemével megszilárdítsa. Mihelyest tehát a köztársaság belátta, hogy a nemzetközi politikában a magyar külügyek részéről semmiféle veszély érdekeit nem fenyegeti, sőt ügyes alkalmazkodással Magyarországban a török ellen erős szövetségre találhat, mohón igyekezett az elejtett diplomáciai fonalat fölvenni.

Ez az a kettős vezérgondolat, amely az egész Jagellókorszakon keresztül irányítja és vezeti a két állam közötti érintkezést. Mellettük még egy harmadik szempont is mindenkor irányadó: Velence kereskedelmi érdeke, amely minden fontosabb politikai cselekedetének titkos rugója volt.

Az első határozottan állandó jelleggel küldött velencei követek az 1500. év tavaszán érkeztek Budára.[1]) Sabastian Zustignan és Vetor Soranzo voltak ezek.[2]) Velence volt tehát az első állam, amely hazánkban *legelőször* és *állandóan* képviseltette magát. A nevezettek megbizatása volt: egy, a török ellen létesítendő általános keresztény ligába Ulászlót is belevonni; ha ez nem sikerül, akkor részletes ligát hozni létre a Szentszék-, Velence és Magyarország között. Sabastian Zustignan 3 évig és 1 hónapig tartózkodott Budán.[3]) Tiszttársa Vetor Soranzo 1500 december 14-én Bácson meghalt.[4]) Helyébe Pisani György érkezett Ulászlóhoz, mint rendkívüli követ, a mondott liga megkötésére.[5]) Pisani és Sabastian Zustignan hosszas, kufárszellemű alkudozások után 1501. májusban a szövetséget megkötötték. Ennek értelmében a köztársaság, ha Ulászló a törökkel hadban áll, 100.000 aranynyal fogja segíteni, azután pedig 30.000 aranyat biztosít részére. A szövetség megkötése után Pisani hazatért. Utódja Badoer János

---

[1]) Az első velencei követeknek kiküldését hosszas levél- és üzenetváltás előzte meg. Erről részletesen szól *Wenzel G.* Marino Sanuto Magyarországról 1496—1501-ben c. értekezésében. (Századok 1871. évf. 1, 73, 165 skl.) Kiegészítésül hozzá megjegyzem, hogy Mátyás halála után, 1491. végén, 1492. elején az első velencei követek Paulo Capello és Marco Dandolo voltak. Szerencsét jöttek kívánni az új királynak és ezenfelül kereskedelmi megbízatásuk is volt. (*Delib. Del Senato* Ro 34 1487—1493. 145., 149. és 153. lap); 1493-ban Dalmatia ügyében jönnek velencei követek Budára. Nevüket nem ismerjük. (*Bonfini:* 728. lap az 1771. kiadásban.) Az állandó követek előfutárja Francesco da la Zuecha, secretarius 1499 végén jött Budára. (*M. Sanuto:* Diarii III. k. 56. l.)

[2]) *M. Sanuto:* Diarii IV. 858, III. 235, III. 1159, III. 1207

[3]) *M. Sanuto:* Diarii IV. 830.

[4]) *M. Sanuto:* Diarii III. 1159.

[5]) *M. Sanuto:* Diarii III. 1207, 1535. IV. 97.

doktor lett.[1]) 1502-ben Sabastian Zustignan küldetése lejárt. Haza akart térni; időközben azonban a Signoria úgy intézkedett, hogy Badoer Lengyelországba is menjen el Sándor király udvarába az új király üdvözlése végett.[2]) Így azután Zustignan továbbra is ott maradt, s csak 1503. elején 3 évi szolgálat után, mint mondottuk, térhetett honába. Badoer doktor 1504 elejéig vezeti a köztársaság ügyeit Ulászló udvarában.[3]) Utána, mivel a külügyi politikában 6 éven keresztül semmi olyas nem történt, amely a köztársaság érdekeit Magyarország részéről érintette volna, a köztársaság titkári rangban levő ügyvivőket küldött hozzánk. Ilyen volt Badoer utódja Zuan Francesco di Beneti secretarius, aki 1503 decembertől 1506. december végéig tartózkodott Budán.[4]) Utána Vicenzo Guidoto következett hasonló minőségben és ugyanannyi ideig[5]) (1506. novembertől 1509. októberig); 1509-ben a titkárok helyett újra rendes követ érkezik. Pasqualigo Péter lovag volt ez,[6]) aki előbb Spanyolországban (1503), majd Németországban járt el diplomáciai ügyekben. Egyike volt ő a legképzettebb, legügyesebb és legszerencsésebb kezű diplomatáknak. A cambray-i liga kényes ügyének tárgyalása végett jött. Sikerrel oldotta meg feladatát.[7]) Szereplése reánk nézve azért is fontos és nevezetes, mert a mohácsi vészt megelőző időkben Magyarországban tartózkodott velencei követeknek a Signoriához küldött jelentései közül a maga egészében csak az övé maradt fönt. A többiekét Marino Sanuto világkrónikája tartotta fönt részünkre rövid, hézagos kivonatban.[8]) Pasqualigo utóda 1512. júliusában Antonio Surian, ennek pedig 1516. júliusában Aluise Bon lett.[9])

Ha a felsorolt követek működési időtartamát nézzük, igen különböző. A szokásos két évi szolgálatnál rendesen hosszabb ideig maradtak állomásukon. Ez a tény ellentmond annak, hogy

[1]) *M. Sanuto:* Diarii IV. 1.4–5. l.

[2]) *U. o.:* IV. 859. l.

[3]) *U. o.:* V. 739. l.

[4]) *U. o.:* V. 739. és VI. 510. l.

[5]) *U. o.:* IV. 411., VI. 503.

[6]) *U. o.:* IX. 253.

[7]) *Fraknói Vilmos:* Magyarország és a Cambrayi liga 1509—1511. Századok 1882. évf. 177. skl.

[8]) *U. o.*: 187. lap 2. jegyzet. — Marino Sanutóra vonatkozólag lásd a *Benisch Artur:* Marino Sanuto „Diarii"-jének Magy. műv. tört. vonatkozásai c. értekezését. Bpest, 1903.

[9]) *M. Sanuto:* Diarii XIV. 271. és XIV. 560. — A hely szűke miatt a II. Lajos korabeli diplomatákról nem szólók.

a kényes ízlésű olaszok általában — a magyarországi diplomáciai szolgálattól eleinte idegenkedtek. Mikor 1500 május 6-án a consistoriumban a pápa Magyarországba követet akar küldeni, senki sem vállalja. (non trovava nuin cardinal volesse andar in Hongaria)[1]) Ennek oka egyrészt az utazás nehézsége és bizonytalansága, másrészt az ország ismert beteges közállapota. Midőn ugyanezen év júniusában a pregadiban Ulászló kérelmére az első állandó követeket kijelölik, „Hieronimo Lion cavalier és Marni Zorzi dotor" nem fogadják el a megválasztást,[2]) hasonlókép visszautasítja Zaccaria Contarini lovag is, mikor a senátus a Bácson elhalt Vetor Soranzo helyett Magyarországba akarja küldeni követnek.[3])

A megválasztás és elfogadás után, mint olvastuk, 14 nap alatt útra kellett kelni. Pisani Györgynek, aki atyja súlyos betegségére való tekintettel még tovább is otthon maradt és „sirva" kérte a tanácsot, hogy maradhasson; a tanács „sub poena" rendeli el útra kelését.[4]) A velencei követek nem nagy kísérettel érkeztek hozzánk. Ha az ügyvivő rangja *secretarius* volt, akkor 4 ember és 4 ló jött vele.[5]) A rendes követ, *orator*, kétszer annyi személyzettel rendelkezett. Pasqualigo is 8 emberrel és 8 lóval jött.[6]) Minden rendes követnek volt egy titkárja is, aki a levelezést végezte. Sabastian Zustignan titkára Pollo Zotarello volt, Vetor Soranzo mellett Andrea di Franceschi dolgozott, Pisani György mellett Hieronimo Donato forgolódott, Badoernek meg Aluise Rosso segédkezett s így tovább . . .[7])

Vegyük most szemügyre a magyarországi velencei követeknek a megbizatásuk tartama alatti működését.

A követ megbizó levéllel (lettera di credenza) ellátva útra kelt. Rendesen Zenggnek, az akkori Magyarország kikötő városának vették útjokat. A további útirány Zágrábon keresztül, Székesfehérváron át Tétény volt. Itt pihenőt tartottak s előkészültek a fővárosba, Budára való bevonuláshoz. Ezen az úton érkezett Pisani György, aki Zágrábtól az útat Budára 13 nap alatt tette meg.[8]) Pasqualigo szintén ezen az úton jött azzal a különbséggel,

[1]) *M. Sanuto:* Diarii III. 294. és 309. l.
[2]) *U. o.:* III. 75. l.
[3]) *U. o.:* III. 1207. l.
[4]) *U. o.:* III. 1247. l.
[5]) *U. o.:* II. 1379. l.
[6]) *Fraknói V.:* id. m. 186. l.
[7]) *M. Sanuto:* Diarii IV. 862.
[8]) *M. Sanuto:* Diarii III. 1357. l.

hogy ő Zágrábból 7 nap alatt érkezett Budára.[1]) A másik útirány Villachon, Bécsen keresztül, Esztergomon, Visegrádon át vezetett Budára. Ezt az útat választotta Zuan Francesco di Beneti secretarius, aki 1503 december 20-án volt Bécsben és innen 7 nap mulva Budára érkezett.[2])

A fővárosba, Budára való bevonulás díszes menetben, kitüntető fogadtatással történt. Az első állandó követeknek, Vetor Soranzonak és Sabastian Zustignannak bevonulása és fogadtatása a következő volt:[3]) Székesfehérvárig két zászlós úr ment eléjük kisérettel; Budán fogadtatásukra sietett Somi Józsa temesi gróf és Bacskai Miklós szerémi püspök, kir. tanácsosok valami 600 lovassal; ott volt Francesco da la Zuecha secretarius is. Pompás menetben vonultak föl a Várba. Útjuk a török követ szállása előtt vezetett el, aki 120 lóval volt Budán, nagy költségére a királynak. Naponkint 50 ducatot fizet érte. Majd a kir. személyes képviselője jött elibük, aki lóhátról latin beszéddel üdvözölte őket; erre Zustignan „latine ex tempore" szépen válaszolt. Három nap mulva kihallgatáson jelentek meg. A nyilvános audiencián ott volt a a király mellett a testvére, Zsigmond herceg, a kancellár meg sok főpap és főúr. Sabastian Zustignan latinul beszélt, üdvözölte a királyt. Szónoklatára „in nomine regis" az esztergomi érsek (Bakócz Tamás) válaszolt; a nyilvános audiencia után, magánkihallgatás következett (audientia publicha e poi la privata).

Pisani Györgyöt így fogadták:[4]) 1501 február 13-án érkezett Téténybe. Pár nappal előtte a pápai követ, a reginói bibornok legatus vonult be Budára. A bibornok fogadtatása igen előkelő, fényes volt.[5]) Eléje ment egy félmértföldnyire maga a király is, öccsével Zsigmond herceggel. Pisani fogadtatása nem vala ily kitüntető. Tétényben várta őt az akkori budai velencei ügyvivő, Sabastian Zustignan. Majd megindultak Budának. Útközben elibük sietett a szerémi püspök meg egy zászlós úr 300 lovassal. Az előbbi a király nevében egy pár szóval üdvözölte. A követ válaszolt. Fogadtatásukra jött még a pápai követ, a bibornok, egész kiséretével. A következő napon kihallgatásra ment. Ide elkisérte a fehérvári prépost meg egy zászlós úr. A nyilvános kihallgatás

[1]) *U. o.:* IX. 253. l.
[2]) *U. o.:* V. 739. l.
[3]) *U. o.:* III. 235—36. l.
[4]) *U. o.:* III. 1535—6. l.
[5]) *M. Sanuto:* Diarii III. 1479. l.

igen fényes volt: a király jobb oldalán az esztergomi érsek, a váradi és veszprémi főpapok voltak; baloldalon Ujlaki Lőrinc herceg, a nádor, Somi Józsa temesi gróf, meg sok más zászlós úr foglalt helyet. A követ üdvözölte a királyt a Signoria nevében és előadta megbizatását. A király nevében Bakóc válaszolt. Utána „audientia secreta" következett.

Nem sokban különbözött ezektől a többi velencés fogadtatása. Beneti secretarius fogadtatására[1]) Badoer követ egész kíséretével, két kir. kamarás pedig több, mint 100 lovassal vonult ki. Elkisérték egészen a részére előkészitett szállásig. Másnap kihallgatásra ment. Az audienciára egy prépost, több főur meg Badoer követ kisérte. Bemutatta megbizó levelét (lettera di credenza), előadta küldetését: hogy Badoer János doktor utódjául jött. Üdvözölte a királyt a Signoria nevében és örvendett, hogy őfelségét jó egészségben találja. A felség szivesen fogadta. Új hirek után érdeklődött; a francia és spanyol ügyekre vonatkozólag igy szólt: „Ergo non est verum, quod simul conflixerunt et questo fece — jegyzi meg a jelentés — per l'amor di la raina ch'è francese."

A nyilvános kihallgatások csupa formalitásokból állottak: kölcsönös üdvözlés, nagyhangú, semmitmondó beszédek — fényes környezet előtt. A küldetés való, igaz okait a diplomata mindig csak a magán, titkos audiencián (audientia privata, secreta) tárta föl — kevés és beavatott, vezető államférfiak előtt.

A kihallgatások után a követ átvette elődje hivatalát, megkezdette működését: küldetése céljának keresztülviteléhez látott. Meglátogatta a vezető államférfiakat; főpapokat és főurakat — érintkezett mindenkivel, akit megbizatása keresztülvitelére segítőnek és képesnek ítélt. Igyekezett megismerni az udvar viszonyait, az ország állapotát; tanulmányozta a vezető államférfiak jellemét, kitudakolta céljaikat, terveiket; ha kellett, segítette őket ezek keresztülvitelében — a Signoria befolyására támaszkodva — természetesen mindenkor számítva a viszontszolgálatra. Jelen volt az udvari élet minden fontosabb mozzanatánál. Mindenről értesülni, tudomást szerezni; mindent hallani, látni iparkodott. Megfigyelt és jegyzett: valóban nyilt arc, zárkozott gondolatok jellemzik őket.[2]) (Il volto sciolto, i pensieri stretti). Két hetenkint sürgöny-jelentéseket (dispacci)

[1]) *U. o.:* V. 739—740. ll.

[2]) A követek működését stb. lásd *A. Reumont:* Della dipl. Italiana etc. Firenze, 1857., 135. skl.

küldöttek haza.[1]) Értesítették a Signoriat a folyó ügyek minden fontosabb mozzanatáról. Ha azonban az ügyek érdeke úgy kívánta, minden másnap menesztették sürgönyt-vivő lovaslegényeiket, futárjaikat Velencébe.

Ellátásukat a királytól kapták.[2]) Majdnem mindennaposak voltak a királyi udvarban. Beneti titkár oly baráti viszonyba jutott Anna királynéval, hogy dicsekedve írhatta a tanácsnak: „Naponkint óraszámra elbeszélgetek vele.“[3])

Mindemellett a budai diplomácia szolgálat igen költséges volt. Az az áldatlan állapot, amely Ulászló egész uralkodásán végig vonul, az a fölületes gazdálkodás, amely az ezen korbeli pénzügyi viszonyokat mindvégig jellemzi, legélesebben az udvartartásban tárul elénk. A követek állandóan fölpanaszolják az ország, a királyi udvar szegénységét; őfelsége szívesen fizetne, de olykor neki sincs betevő falatja.[4])

A küldetés tartamának leteltével engedelmet kérnek a hazatérésre. Így tesz Francesco da la Zueca, Sabastian Zustignan, Badoer stb . . .[5]) Miután a szabadságot megkapták, búcsúkihallgatáson jelentek meg a felségnél. Elköszöntek a vezető államférfiaktól is. A búcsúkihallgatáson rendesen ajándékokkal tüntette ki őket a király. Sabastian Zustignan a búcsúzáskor egy aranynyal átszőtt magyar ruhát, egy kardot, két aranyozott ezüst edényt meg egy lovat kapott. „Si dice di ducati 500 — jegyzi meg róluk — ma non val ducati 30“ (azt mondják megér 500 ducatot pedig 30-t sem ér).[6]) Badoer szintén ruhát még pedig: egy hermelin prémes magyar ruhát, meg két aranyozott ezüst edényt kapott ajándékba; ezenfelül még lovaggá is ütötte[7]) Ulászló. Beneti titkár az utóbbi kitüntetést szerénységből visszautasította.[8])

Miután hivatali utódjuknak az ügyek vezetését átadták, útra keltek, hogy viszontláthassák rég óhajtott hazájukat. Távozásuk hasonló útirányban történt az érkezéssel: vagy Bécsnek vagy Zágrábnak vették útjokat. Haza érkezve részletes, kidolgozott jelentésekkel számoltak be mindarról, amit végeztek, amit láttak, hallot-

[1]) *U. o.*: 212. skl.
[2]) *U. o.*: 229. lap és a Diarii: III. 317. l.
[3]) *M. Sanuto*: Diarii VI. 100 lap.
[4]) *U. o.*: XXIII. K. 350. l.
[5]) *U. o.*: III. 702., 986, IV. 629. stb . . . l.
[6]) *U. o.*: IV. 862. l.
[7]) *U. o.*: V/740. l.
[8]) *U. o.*: VI. 510. l.

tak, tapasztaltak s amit a köztársaság javára a jövendőben hasznosnak ítéltek. A jelentésnek igaznak, hűnek és találónak kellett lennie,[1]) mert a senatusban olyanok előtt olvasta föl, akik maguk is nagyobbrészt hasonló minőségben szolgálták hazájukat. Jelen lehettek ott ép akkor olyanok is, akik ugyanabban az országban, ugyanazon helyen vezették a köztársaság külügyeit. Legtöbbje pedig, ha nem is volt diplomata, ugyanazon lélekkel, ugyanazzal a szívvel és szeretettel ölelte magába hazája érdekeit, mint amilyen odaadással egy *igazi velencei* ezt a csodálatos szigetvárost szeretni és megérteni tudja.

Most pedig hallgassuk meg Sabastian Zustignánnak a senatusban Magyarországról mondott jelentését:

Relatione di sier Sabastian Zustignan, el cavalier, venuto orator di Hongaria.[2])

In questo pregadi sier Sabastian Zustignan, el cavalier, ritornato orator di Hongaria referi; fo molto longo. E comenzò a dir di la concluxion di la liga, dil solicitar la expedition, e dil tratamento di la pace col turco; e che a di 22 fevrer 1499 parti, insieme con sier Vetor Soranzo, a chi Dio perdoni, et zonti a Buda *honorifice*. A di 5 april ebeno audientia; fè l'oratione et propose poi in la secreta di far la liga universal et *demum* particular. A le qual propositione li fo risposto, soa majèstà esser contento far la liga universal; e venuto li oratori francesi, credendo aver ajuto a la conclusion, niuno ebeno, perche haveano altra commissione dal suo re, ni *etiam*, el legato cardinal. Or, parlato di far la particular, e fato li capitoli, e li mandono qui.

Sebastian Zustignan lovag úrnak, Magyarországból visszatért követnek jelentése.

Ebben a tanácsülésben (1503 március 28) Sabastian Zustignan lovag úr, Magyarországból visszatért követ, elmondotta jelentését; igen hosszú volt. Beszédét a szövetség megkötésének előadásával kezdette; szólott a hadjárat sürgetéséről, a törökökkel való békekötés tárgyalásáról; aztán meg arról, hogy 1499 február 22-én utazott el Vetor Soranzo úrral, akit Isten nyugosztaljon — és hogy *honorifice* érkezett Budára. Április 5-én kihallgatáson voltak; beszédet mondott és azután a magán kihallgatáson előterjesztette az általános ligát és végül a részletest. Előterjesztésére a válasz ez volt: Őfelségének nincs kifogása az általános liga ellen; majd francia követek érkeztek, azt hívén, hogy segíthetnek valamit a végeredményen, semmit se értek el, mert más megbizatásuk volt királyuktól, a bíbornok sem ért el semmit (a pápai követ). Azután beszélt a részletes ligáról; megállapították a szövetség pontjait s ide küldték.

---

[1]) Találóan mondja ezekről a jelentésekről (relationes) A. Reumont: „Nell' aprire i volumi che lo tengono si crederebbe in una guadreria ove tutto viva e ci parli" . . . „azt hiszi az ember, egy arcképekkel telt galeriába lép, ahol minden él és beszél" . . . id. m 79. lap.

[2]) *M. Sanuto*: Diarii IV. k. 958—863 ll.

El re volse far la mostra di le sue zente a Baza, dove essi oratori andono; *licet* el Soranzo stesse malissimo vi volse venir, e de lì poco morite. Dove vete la mostra di X milia cavali, di qual ne era da 4000 armati, il resto senza arme; et di dito numero poteva esser da 700 ragazi, il resto tutta zente e cavali boni; e ne manchava altri dil regno a venir, perche la matina gionse 1000 cavali di un baron, et 600 dil dispoti di Rassia; et di 73 comitadi manchava a venir 18. Or ivi non li parse di concluder li capitoli, *licet* aveseno liberta, ma li volseno mandar a la Signoria nostra, per sparagnar il tempo. Et a formar li capitoli ave gran faticha; et Jurich, hora episcopo varadinense, con altri deputati disse: *per Deum vos habebit responsum, quod vobis non placebit!*

Or zonto sier Zorzi Pixani, orator, per suo collega, concluseno la liga; et zercha l'andar il re in persona in campo, era cossa molto dura, *etiam* la cossa dil se di Polana, pur fonno conclusi; et li brevi dil papa, ajutò poi a la expedition et cussì il legato. *Tandem et post multa* il re terminò mandar il conte Josa, di novembrio, qual con X milia cavali passò ultra el Danubio, qual era agaziato, e fè gran incursion, ma pocha dipredation, perchè za per tutto si sapeva el doveva corer, tamen el bruzò e vasto più paese, chá'l trivixan, padoan, visentin e veronese; brusò 50 ville a poi tornò.

Or partito el Pixani, suo collega, vene sier Zuan Badoer, et lo laudò di la oration fece, et auto la licentia di ripatriar la fo poi suspesa, et ordinato al Badoer andasse in Polana dal re Alexandro, alegrarsi dil regno auto. E il re andò in Boemia; e lui sier Sabastian rimase a Buda, dove

A király megakarta mutatni Bácson hadainak fölvonulását; oda mentek a követek is, jóllehet Soranzo igen beteg volt, készakarva mégis oda jött és nem sokára ott meghalt. 10.000 lovas fölvonulását látta itt; belőle csak 4000 volt ellátva fegyverrel, a többi anélkül volt; az említett számból pedig vlmi 700 gyerkőc vala, a had többi része jó lovasság; egyesek késtek a megjelenésnél, reggel is jött egy főúr 1000, a rác despota meg 600 lovassal; a 73 megyéből 18 hiányzott. Itt (Bácson) nem látszott jónak a szövetség feltételeit megállapítani, ámbár megtehették volna, mégis készakarva a Signoriához küldték, hogy időt nyerjenek. A föltételek megállapítása nagy fáradsággal járt és Györgyike (Szatmári György) jelenleg váradi püspök, más kiküldöttekkel így szólt: „Biz' Isten ti olyan feleletet fogtok kapni, ami nem fog tetszeni!"

Majd megérkezett Pisani György úr, követ, tiszttársa gyanánt; megkötötték a ligát. Aztán, hogy a király személyesen menjen el a harcmezőre; igen bajos volt a dolog (?); azután a lengyel király ügyéről, a pápa brevéjéről, amely elősegítette a vállalatot, valamint a legatus is. Végre nagy sokára a király elhatározta, hogy novemberben kiküldi Józsa (Somi) grófot. Ez 10,000 lovassal átkelt a befagyott Dunán, a betörés hatalmas volt, de a zsákmány kevés; értesülve voltak ugyanis már mindenfelé arról, hogy merre száguld; mégis jóval nagyobb vidéket égetett föl, pusztított el, mint a trevisoi, paduai, vicentiai és veronai; 50 falut perzselt föl — azután visszatért.

Azután elutazott a tiszttársa Pisani s megérkezett Badoer János úr; dicsérte — szép beszédet mondott; azután engedélyt nyert, hogy haza térhessen, utóbb ezt visszavonták; Badoernek ugyanis elrendelték, hogy Lengyelországba menjen, Sándor királyhoz, szerencsét kívánni, elnyert királyságá-

restò il conte paladin, che hora è morto, per vicere.

Et vene a quel tempo uno orator dil turcho per tratar pace o trieva. El cardinal era a Ystrigonia et di questo scrisse al legato et a lui, qual *tandem* hessendo a la caza, el legato li disse aver auto tal letere, et ge dè la sua, unde li parsse, et tanto fé, che meno el legato per 8 zorni a Ystrigonia et insieme col cardinal parlono. *Et in hoc* interim recevute letere nostre, di la venuta di sier Andrea Gritti da Constantinapoli e liberation di merchadanti e che il turco era quasi inclinato a la pace. Et abuto nostro ordine, con bel modo parlò al cardinal di questo; et cussì comenzono le pratiche etc. *Item* poi a formar li ultimi capitoli à'uto gran faticha per quel dir *vivente turco;* e Jurich o ver varadinense sempre è stà contrario a la Signoria, ma ben tanto piu favorevole el ystrigoniense; a *licet* havesse libertà prometerli fin 50 milia, tandem concluse li capitoli con ducati 30 milia *vivente turco ut in eis etc.* Et a questi il legato fè voriar li capitoli adeo si alterò con lui, adeo ditto legato andò dal re et la sera li fo mandato a caxa li capitoli, come prima.

Or il messo, fo mandato per il re a Constantinapoli, è stà 3 mexi, che da Buda a Constantinapoli è solum mia 900. La causa è sta, perche il re e li soi volea tirar a la longa, perchè à tanto più danari da la Signoria nostra. E dil conte Josa è in gran inimicitia dil re et de tutti, per aversi mal portato ultimate, che con tanto zente è ussito.

hoz. A király Csehországba ment, a követ Sabastian úr Budán maradt a nádorral együtt, aki most meghalt, mint „vice-re".

Azután, hogy egy török követ érkezett ebben az időben béke vagy fegyverszünet tárgyalása végett. A bibornok Esztergomban volt, írt erről a legatusnak meg neki, aki épp vadászaton volt; a legatus azt mondta, hogy a levelet megkapta; átadta és ebből kitűnt, hogy ő (a követ) többet tett, mint a legatus 8 nap alatt Esztergomban; erről beszélgettek a bibornokkal együtt. Azután, hogy megkapta ezalatt a mi levelünket: Gritti András úrnak Konstantinápolyból való hazatértéről és a kereskedők megszabadításáról s hogy a török szinte hajlandónak látszott a békére. Miután megkapta rendeletünket, erről beszélt ügyesen a bibornokkal (Bakócz) és ennek értelmében kezdették a tárgyalást. Azután, hogy a szövetségpontjainak végleges megszövegezése igen nagy fáradsággal járt mert mondhatni „vivente turco" .. Györgyike, azaz a váradi mindig a Signoria ellen foglalt állást, annál jóakaróbb volt azonban az esztergomi (Bákócz) s jóllehet föl volt hatalmazva, hogy 50.000-t is igérhet, mégis végeredményben 30.000 ducattal kötötte meg a szövetség pontjait vivente turco ut in eis . . . A legatus meg akarta változtatni a pontokat és emiatt összekülönbözött vele; a mondott legatus a királyhoz ment, este azonban haza küldték a szövetségpont jait úgy, mint voltak.

A király most egy követet küldött Konstantinápolyba; 3 hónapja, hogy oda van, pedig az út Budától Konstantinápolyig csak 900 (olasz) mértföld. Ennek az az oka, hogy a király meg övéi húzni-halasztani akarják a dolgot, mert igy annál több pénzt kapnak a Signoriától. Józsa úrról meg: hogy jelenleg nagy ellenségeskedésben van a királylyal és mindenkivel a legutóbbi balsiker miatt, hogy akkora népséggel ment ki.

Item, che sa il turco à desiderio di la pace, e il cardinal ystrigoniense li à ditto: Orator, dì a la toa Signoria atendi a lecosse de Italia; perche la pace si pol dir conclusa; e li mostrò letere di Rado vayvoda. *Item* uno frate Alexandro, parente di Charzego bassà e di la moier di sier Marco Loredan, *alias* retenuto qui per il conseio di X, li ha dito, il turco non è homo bilicoso, è timido, et Carzego è in gran reputacion al presente.

Item il re, qual à anni . . . . . *tamen* non disse, ma disse è bel homo, grando di persona, di dignissima geneologia, per padre e per madre; per padre disceso da re Chazimiro di Polana e da Ladyslao, che morì combatendo con turchi; la madre discesa di tre imperadori; et disse la linea di la soa geneologia; et è anni 16 dil regno di Boemia, et 13 di Hongaria.

Il re è devoto e religioso, si dice *nunquan habuit concubitum cum muliere videlicet* che'il se intendi, e mai si adira, mai dice mal di niun, e si niun dice mal de qualche uno ait: *Res forsan non est vera.* Et al ducha Lorenzo, qual fo qui al tempo di la raina, che li fo contra la sua corona, *unde* li tolse il stato et menato davanti disse: Ducha Lorenzo, se'vu quello voleva far tanto mal? e lui li domando perdon et tutti aspetava lo dovesse far mal capitar, et il re lo restitui nel stato, dicendoli: Siati più fidel di quello stete stato. Questo re dise assa'oration, alde tre messe al zorno, in reliquis è come una statua, perhò parla pocho et parlando familiarmente parla ben, ma di stato parla incompositamente; dà audientia a tutti, mai fe amazar niun, ma nel regno ha pocha ubedientia, et è avaro; et conclusive à pocho inzegno, e più *presto homo est rectus, quam rex*, non è temudo e piu si teme il cardinal ystrigo

Azután, hogy tudja, hogy a török vágyakozik a békére — az esztergomi bibornok mondotta neki: „Követ úr, mondja meg a Signoriának, hogy az olasz ügyekkel törődjék, mert nyugton mondhatni, hogy a béke már kész" — és megmutatta Radul vajda levelét. Azután, hogy egy Sándor nevű barát, Charzegó basának meg Marco Loredan úr feleségének rokona, akit egykor a tizek tanácsa ott tartott, mondotta, hogy a török nem harckedvelő faj és félénk és hogy Charzego basa most nagy tiszteletben van.

Azután, hogy a király, aki most . . . éves, mégsem mondta, de azt mondta, hogy szép ember, magas termetű, igen jeles kiváló családból való — úgy atyai, mint anyai részről. Atyai ágról Kázmér lengyel fejedelemtől és László királytól származott, aki a törökök elleni harcban esett el; anyai részről három császárral rokon és elmondta a családfát; 16 éve, hogy cseh és 13, hogy magyar király.

A király igen vallásos és buzgó hivő és azt mondják, hogy nunquam habuit concubitum cum muliere — ugyanis mindenkivel ki tud jönni, soha sem haragszik, senkiről sem mond soha rosszat s ha valaki valakiről rosszat mond, igy szól: „Res forsan non est vera." Lőrinc (Ujlaki) hercegnek is, aki a királyné (Anna) idejében itt volt (t. i. mikor Anna királyné Velencén át hazánkba jött), aki a király kormányzása ellen volt és ezért vagyonát elkobozták, amikor eléje vitték, mondá: „Lőrinc herceg, hát maga akarta azt a nagy rosszaságot?" Bocsánatot kért, mindenki azt hitte, hogy meg fogja büntetni s a király visszaadta vagyonát, mondván: „Legyen hűségesebb, nem mint ezelőtt." Ez a király igen vallásos, naponkint 3 misét hallgat; egyébként olyan, mint egy szobor; ugyanis keveset beszél; társalgást illetve helyesen tudja magát kifejezni, de államügyekben érthetetlen; mindenkinek ad audienciát, soha senkit

niense cha il re e cussì Jurich o ver varadiense.

It il re non à danari; e per far lo exercito, oltra i danari à tocha da la Signoria, ch'è stà ducati 180 milia, à impegnato le soe intrade, adeo fin do mexi non averà; et à streto le spexe et a la raina, a la soa corte, za questo carlevar vete solum 8 polli al dì; etiam strense le spexe a essi oratori nostri: *Imo* il re à pocha ubedientia; et à mandato do volte a dir al conte Josa vengi da lui, qual non è venuto.

À de intrade a l'anno ducati 220 milia, in questo modo, de *ordinario* le minere di salli per ducati 50 milia, ma non li trà di contanti, ma paga di parte soi debiti vecchii, à de la Transilvana ducati 30 milia. *Item* . . . . à altri ducati 30 milia; et ducati 16 milia di alcune terre libere, che sono numero 6, videlicet Buda, Cologna . . , . *Item* le minere d'l'oro e darzento li dà: una ducati 14 milia, una 700, una 18 milia ducati.

Item à poi *extraordinario*, le diche che'l mete nel regno, videlicet ducato uno per fuogo qual re Matthias fo primo le messe e scodeva ducato uno, ma questo re scuode solum uno quarto di ducato; e cussì promesse, quando fu fato re. Et è fuogi nel regno 3500; si che questo re scuode solum di le diche da ducati 80 milia, si tutti fosseno scossi, ma non si pol scuoder, perchè la mita dil regno è di conti, che non paga, nè li nobeli, qualli sgrandisse li soi tenir e habitation, e tuo' dentro chi doveria pagar le diche. Et li comitati sono 73, te il re à da questi ducati 6000, ma questo re non ne traze ducati 4000.

sem végeztet ki; az országban kevés tekintélye van; zsugori. Végeredményben nem valami kiváló egyéniség s inkább ő maga a kormányzott, mint kormányzó. Nem valami félelmetes ember, inkább tartanak az esztergomi cardinalistòl, mint a királytól, avagy Györgyikétől, a váraditól.

A királynak nincs pénze, hogy hadat állitson ki; azon a pénzen kivül, ami neki a Signoriától jár, amely 180.000 ducat volt, elzálogositotta jövedelmeit, úgy, hogy két hónapig nem lesz neki; kevesebbre szabta a kiadásokat, a királyné részére is, akinek udvara az idei farsangon csak 8 tyúkot látott naponkint; a mi követeink számára is szükebbre vonta a kiadásokat. A királynak még szót sem fogadnak; kétszer is üzent Józsa úrnak, hogy jöjjön hozzá — nem jött.

Évenként 220.000 arany a bevétele és pedig: a *rendes jövedelemből:* Sóbányák 50.000 arany, de nem kapja azonnal, egyrészt régi adósságait törleszti belőle; Erdélyből 30.000 arany a bevétele. Azután . . . . . -ból 30.000 arany; azután 16.000 aranyat kap bizonyos királyi földbirtokokból, amelynek száma 6 és pedig Buda . . . Úgy szintén az arany- és ezüstbányákból: egyik 14.000, a másik 7000, a harmadik pedig 18000 aranyat jövedelmez.

A *rendkivüli jövedelemből*: az adó, amit az országban kirónak, tudni illik telkenként egy arany, amit Mátyás vetett ki először és ő egy aranyat vetett; ez a király csak egy negyedrész aranyat vet ki; igy igérte ugyanis, mikor királlyá választották; az országban 3500 tűzhely van s ha ezt a király kirójja, akkor magából az adóból 80.000 arany a jövedelme, feltéve, ha mind behajtanák, ámde nem lehet behajtani, mert az ország fele a főuraké, akik nem fizetnek, sem a nemesek, akik birtokukat és vagyonukat kiszélesitve[1]), azokat is magukénak vallják, akiknek az adót fizetni kellene. 73 vármegye van; ebből van a királynak 6000 aranyja, de ez a király csak 4000-t vesz be belőlük.

[1]) T. i. másokéra is azt mondják, hogy az övék.

La spexa dil re: primo, a Segna ducati 3000, a Jayca ducati X milia, Belgrado 8000. La raina à de intrade ducati 30 milia; et disse il resto di la spexa, che qui non la scrivo, concludendo, la spesa è molto più di l'intrada, e il thesorier è debito su la fede sua de ducati 70 milia. Et il re dà molte provision, come è il conte paladin e altri et è per numero 1000, qualli sono baroni et zentilhomeni dil regno e hanno solum ducati 40 per uno a l'anno e stanno a la corte. Et el piato dil re vol ducati 20 al zorno oltra el pan e il vin. Dli regno di Boemia à solum ducati 5000, e quando il re fo in Boemia li lassò di scuoder. E dil Marchesato di Moravia non à niuna intra', che'l re Mathias trazeva da ducati 80 milia.

Et in Hongaria sono tre sorte de homeni, videlicet villassi, soldati e preti; e tra hongari non hè arti niuna, ma tutti chi fa le arte sono forestieri; et hongari sono aspri homeni, usadi a patir ogni desasio. E quel regno farano, havendo danari da mantenirli, e questo è certissimo, da cavalli 20 milia, videlicet preti e baroni è ubligati dar ducati 8000 e il resto dil regno è gran cossa. Sono in Hongaria XI. episcopadi di gran intrada, li qualli sarano notadi qui soto: Ystrigonia, à ducati 30 milia; Agri, ch'è al fiol dil duca di ferrara, non val ducati 4000, ma è assaissima intra più; la Saxonia sono merchadanti, la Valachia homeni bellici, la Slavia.

La militia di hongari è cavali 6 per homo d'arme et uno caro. E quando vano in exercito et per combater, si confesano l'uno l'altro e uno è li e predicha, e tutti dicono tre volte Jesus, poi vanno con gran vigoria, come cingiari, in li inimici. Et di natura hongari e inimicissimi de'turchi; et si poria dir re Mathias non ave mai molti

A király kiadásai: először Zengg: 3000 arany, Jajca 10000 és Belgrád 8000 ducat. A királyné jövedelme 30.000 arany, aztán elmondotta a kiadás többi részleteit, amit nem írok itt le; végeredményben a kiadás sokkal több, mint a bevétel; a kincstárnok is adós, saját becsületére 70.000 aranynyal tartozik. A király sokakat ellát, mint a nádort és másokat, számszerint valami ezeret, akik az ország zászlósai és nemesei és évenkint 40,000 aranyba kerülnek és az udvarban élnek. A király asztala naponkint 20 aranyba kerül, a kenyeret és bort nem számítva. Csehországból 5000 arany a bevétel és mikor a király ott volt, behajtotta. A morvai őrgrófságból nincs semmi bevétele; Mátyás király 80.000 aranyat vett be innen.

Magyarországban háromféle társadalmi rend van és pedig: jobbágyok, nemesek és papok. A magyarok közt nincs mesterember; ezek mind idegenek; a magyarok nagyon vadak s képesek mindenféle nélkülözést elviselni. Az ország, lévén pénze, képes 20.000 lovast harcba állítani és *ez bizonyos:* — t. i. a főpapság és báró urak tartoznak adni 8000 lovast és az ország többi része . . . nagy dolog. Magyarországban 11 nagy jövedelmű püspökség van. Ezeket itt alant följegyzem és pedig: Esztergom 30,000 arannyal; Eger, amely a ferrarai herceg fiáé, nem ér 4000 aranyat, de a rendkívül gazdag és sokkal több bevétele, t. i lehet . . . a szászok kereskedők, az oláhok harciasok . . .

A magyar katonaság 6 ló egy fegyveres emberre és kocsira. (?) Mikor hadba szállanak és harcba indulnak, meggyónnak egymásnak és egyik közülök beszédet mond és mindnyájan háromszor kiállják: Jézus! és nagy erővel rohannak a harcba, az ellenségre, akárcsak a vaddisznók. A magyarok természetüknél fogva elszánt

hongari in campo con lui. Questo fu, perchè tolse assá boemi; e narò la causa, perchè potesse dominar li baroni hongari con ditti medemi. Qualli a farli venir usò assa' stratageme con hongari et venuti convitò li primari dil regno a tavola, et inter loquendum disse: *Ego eram puer nunc sum rex.*

Hongari dorme su la terra; e re Mathias dominò in virga ferea. Et per dil il tutto, si potria aver a uno bisogno, dando li danari dil regno di Hongaria, da cavalli 30 milia. Il *re condusive* è bona persona.

Disse ben dil cardinal Ystrigonia, mal dil legato dil papa e di Jurich, episcopo varadiense; e il thesorier è homo da ben, dice vol far omnino venir prima a Buda il conte Josa, poi venir a star a Venezia.

Poi disse di la serenissima raina, devotissima di la Signoria, nostra, si vol chiamar fiola; e quando fo a tuor licentia, li commesse la ricomandasse a la Signoria e al serenissimo principe, laudandolo assai e di l'honor l'havia auto, e la ricomandosse a sier Marco Molin, era capo di X, olim capetanio a Brexa, dal qual ave bona compagnia, e sier Piero Lando, patron a l'arsenal, la compagno a Segna con la galia. E disse, si'l fiol era in corpo non dovesse esser fiol, e dedicato a questa Signoria pregava Dio nol facesse nasser. Or, questa serenissima raina à gran gratia in Hongaria, e non vargerà doy anni la sarà re e raina. Questa, prima steva di soto dil re, et ogni volta l'andava dal re, di la qual è molto imbertonato, sempre soa majestà li donava presenti, come è zoie, perle e altro, adeo lei disse una volta: Sacra majestà, io non vengo qui per vostri presenti; e acciò ellenségei a töröknek s azt lehet mondani, hogy Mátyás királlyal sohasem volt sok magyar a harctéren. Ez azért volt, mert sok csehet fogadott szolgálatába és elmesélte ez okát; ugyanis ezekkel lehetett csak uralkodni a magyar főurak fölött. Hogy ezt megtehesse, sok furfangot kellett használni a magyarokkal szemben és egyszer az ország zászlósait lakomára híván, beszélgetés közben mondá: Én eddig gyermek voltam, most király vagyok!

A magyarok a földön alusznak; Mátyás vasvesszővel uralkodott. Végeredményben, ha a szükség úgy kívánná, az országnak pénzsegélyt adva, 30,000 lovast tudna kiállítani. A király alapjában véve jó ember.

Jót mondott az esztergomi bibornokról, rosszat a pápai legátusról és Györgyikéről, a váradi püspökről; a kincstárnok becsületes férfiú; mondta továbbá, hogy Józsa úr először mindenképp Budára akar jönni s azután Velencében szándékozik időzni.

Szólott azután a felséges királynéról, aki igen hű híve a Signoriának és a Signoria leányának akarja magát hívattatni s mikor búcsúzni volt, megbízta, hogy adja át tiszteletét a Signoriának, meg a felséges dogenak, akit igen magasztalt, azért a kitüntető fogadtatásért, amelyben része volt, hasonlóképpen adja át üdvözletét Marco Molin úrnak, a tizek fejének, a néhai bresciai kapitánynak, az egykori kellemes társaságáért; Piero Lando úrnak. az arsenal patronusának, aki a gályán Zenggig kísérte. S mondá, ha gyermeke születik s fiú, úgy legyen a Signoriáé, ha nem úgy, inkább ne adja az Úr, hogy világra hozza. Jelenleg a királyné nagy tiszteletnek örvend az országban; nem telik bele két év és ő lesz a király és királyné. Ő eleinte a király alatt állott s mindig elment a királyhoz, aki roppantul szerelmes bele; a felség mindig ajándékokat adott neki és pedig:

non sia causa, io non mi voglio partir di qua, adeo al presente ogni notte dormeno insieme, e il re è tocho di lei.

Or hessendo partito l'orator per Constantinopoli, andò dal re a tuor licentia, et l'hebe; qual li donò una vesta d'oro a'hongarescha, una daga da portar da lui, do vasi d'arzento indoradi et uno cavallo, si dice di ducati 500, ma non val ducati 30, e tutto apresenterà a lofficio di le raxon nuove, justa il consueto. Laudò li oratori soi collegi, Pixani et il Badoer, poi li secretarii, Andrea di Franceschi, fo col Soranzo, Pollo Zotarello, qual era lì in pregadi stato con lui, e lo laudò poi Hieronimo Donato, stato col Pisani e Aluise Rosso, è col Badoer al presente lì in Hongaria.

Item, di la spexa, licet habi auto le spexe dil re, ben che mai salata ni frute, non mandava, in 29 mexi ch'è stato, di qual mexi 9 stete con sier Vetor Soranzo, ha spexo da ducati 2900, zoè in li 9 mexi ducati 2500, poi in cavalari ducati 1000 et vinti, in salarii ducati 600, in miedegi ducati 150, et ni altre spexe extraordinarie, *in omnibus* ducati 400, jurando aver speso dil sua ducati 150 in cortesie et non li mete a conto per non poter. Poi ringratio di esser stà electo podestà et capetanio in Cao d'Istria, ma si scusò, dicendo credeva non poter andar, à assa'ì fioli, in questo tempo le scosse sue andadi mal etc.: et dimandò perdono si avesse manchado. Et venuto zoso el principe lo laudò *de more.*

ékszert, gyöngyöket és más egyebet: úgy, hogy egy ízben így szólt: „Felséges Uram, én nem a maga ajándékaiért jövök ide s hogy ne legyen kifogása, nem megyek el innen;" úgy, hogy most már minden este együtt alusznak s a király rettenetesen szerelmes bele.

A követ ezután Konstantinápolyba akarván utazni, a királyhoz ment, hogy eltávozhasson; az engedélyt megkapta; a király adott neki a búcsúzáskor egy aranynyal átszőtt magyar ruhát, meg egy kardot — hogy viselje, azután két aranyozott ezüst serleget, meg egy lovat; azt mondják 500 aranyat ér, pedig 30-at sem ér; az új rendelet értelmében az összest át fogja adni a maga módja szerint. Dicsérte követtársait Pisánit és Badoert, azután a titkárokat Andrea di Franceschit, aki Soranzoval volt; Pollo Zotarellot. aki vele itt volt pregadiban; dicsérte azután Hieronimo Donatot, aki Pisanival volt és Aluise Rossot, aki jelenleg Magyarországban van Badoer mellett.

Beszélt azután a kiadásairól; ámbár a kiadásokat a király fedezte, noha sem fizetés, sem jövedelem nem volt, azon 29 hónap lefolyása alatt, míg oda volt, amely időből 9 hónapon keresztül Vetor Soranzóval együtt szolgált, kiadott 2900 aranyat; azaz: a 9 hónap alatt 2500 aranyat, azután lovaslegényekre költött 1000 aranyat és huszat, salariumra 600 ducatot, orvosokra 150-t és más rendkívüliekre összesen 400-at, esküdözve, hogy a sajátjából 150 ducatot adott borravalónak; ezt nem veszi számításba, mert nem lehet. Azután megköszönte, hogy Capo d'Istria podestájává és kapitányává választották, de bocsánatot kért, mondván, hogy nem hiszi, hogy elfogadhatja, mert nagy családja van és jelenleg vagyoni viszonyai nem a legjobbak etc... majd bocsánatot kért, ha vétett volna. Azután lejövén a doge szokás szerint megdícsérte.

Ifjúsági kirándulás az Aldunára és a Krassó-Szörény vármegyei bányavidékre.

Tanintézetünk növendékeivel az elmult iskolai év végén az Aldunát és az ennek szomszédságában levő bányavidéket kerestem fel. Célom az volt, hogy az ifjúság Magyarország egyik legszebb vidékének látásában és megismerésében gyönyörűséget találjon és tapasztalatot szerezzen; különösen pedig azon a téren, hogy a legfontosabb ásvány és érc: a kőszén és vasérc miként érvényesülnek az életben s miként állnak az ember szolgálatában. Június 20-dikán indultunk el a Nyugati-pályaudvarról 26 tanuló meg én Temesvár felé, hová az esti órákban érkeztünk meg. Minthogy már másnap korán reggel tovább kellett indulnunk, a közeli Korona szállóban vacsoráztunk és háltunk meg. Időnkből nem tellett megtekintení a kedves, művelt és forgalmas várost.

Másnap, f. hó 21-dikén Resicabánya felé vitt vonatunk; ide esőben érkeztünk meg. Délig még elég időnk volt s így a vashámor megtekintésére indultunk.

Tanulóinkat rendkívül érdekelte e nagyméretű vasgyár hatalmas olvasztóival, kazánjaival és egyéb gépeivel, ahol annyi ember és gép óramű pontosságával szótlanúl, de siketítő zajban végzi munkáját.

Ebéd után folytattuk a látogatást. Leginkább a vasúti sinek gyártása kötötte le ifjaink figyelmét, akik szemök előtt látták lefolyni azon összes, de csak egy pár percig tartó jeleneteket, míg az olvasztott acélból 40 méter hosszú sín lett.

A gyárak megtekintése után megnéztük a kis bányavároskát, mely szűk völgyben egy kis patak partján épült. Csupa munkás, csupa mérnök, csupa gyári hivatalnok lakik itt. Minden csak a bányából és bányáért, hámorból és hámorért él. Valóban a munka városa ez a kis hely s még az ünnepnap is a munkának van szentelve.

Szállásunk bizony nem volt valami kényelmes: egy nagyobb táncterem. A földön vetett szalmazsák ágyakon háltunk, egy helyiségben együtt egy 40 tagú másik kiránduló iskolával. De hát a kis község nem adhatott jobbat; hiába gondoskodtam előre a szállásról.

Másnap, f. hó 22-dikén dombos vidéken keresztül vitt vonatunk Oravicára. A vasúti állomás jó 4 kilométerre van a városkától. Napsütött úton közel egy órai gyalogolás után érkeztünk meg az előre megrendelt ebédhez, melyre ugyancsak rászolgáltunk. Ebéd után rövid pihenésre szállásainkra tértünk.

Az étkezés és szállás megrendeléseért és a szives kalauzoltatásért a polg. isk. igazgatóját illeti meg az elismerő hálás köszönet.

Délután Csiklovára, Oravica egyik szép kiránduló helyére mentünk. Mindenütt gyönyörű, erdővel borított dombos vidéken jártunk, mely elég sűrűen van beszórva kis üzemű bányákkal.

Június 23-dikán vasúton mentünk Aninára. Magas hegyeken keresztül vezet fel az út.

A szépséges vidéken kanyarogva haladunk mindig feljebb és feljebb. Alagútak, viaduktok, serpentínek egymást váltják fel. Egyik oldalon meredek sziklák, másikon szédítő mélységek. A völgy egyik oldaláról a másikra vágtatunk át merész alkotású hidakon több száz lábnyi mélységek fölött s ott lenn alattunk, mint valami ezüstfonal, kígyózik, kanyarog a völgy talpán a kristály patak. Ha semmi más célja nem lett volna ezen kirándulásunknak, az út szépsége maga is elegendő cél.

Aninára érünk. Ez a kis hely közzéppontja a krassószörényi szénbányavidéknek.

A gyár is méltó a megtekintésre, bár annak, ki Resicát már látta, nem nyújt újat. A hosszan elnyúló völgy csupa széntárna s mind együtt sok gyárat látnak el mozgató erővel.

Ebéd után völgyeken és dombokon át vezető útakon Marillavölgybe, e kedves, kies fürdőhelyre jutottunk. Megpihenvén és meguzsonálván, úgy mint idáig, fenyves erdők között folytattuk útunkat haza, Oravicára.

A következő napnak reggelén ismét vonatra szálltunk és már 10 óra előtt Báziáson voltunk.

Itt kezdődött víziútunk Orsova felé. Már sokan írták le ezt az útat és az útnak az emberekre tett hatását. Ámde amit a fogékony és kevés tapasztalatú gyermekifjú érez, ami arcán és egész lényén

ez érzéskor visszatükröződik, azt látni kell. A fenséges, a nagyszerű sziklatömbök, a zúgó áradat, a víz partjainak félelmes összeszorulása, a veszélyes helyeken meglassúdó hajó: halálos csendre, hallgatásra bírja, hogy aztán annál hangosabb legyen kitörő ámulata, midőn a táj szépségei megszelidűlnek.

Ily körülmények között állott meg hajónk lassú méltósággal Orsova előtt.

E határszéli város kicsiny, de érdekes hely. Három ország népe vegyül itt össze szines tarkaságban. Élénkké a határszéli forgalom teszi, de ezt az élénkséget fokozzák az idegenek, kik június végén az ország minden részéből ide csődülnek.

Mi, amikor kiszálltunk, tervünkhöz hiven Ada-Kaleh-t siettünk felkeresni.

Két csónak vitt át a szigetre, ahol ifjaink valami meglepő, eddig nem látott török utcai életben gyönyörködhettek. A kis török község szűk s szépnek éppen nem nevezhető utcái, a régi várfalak titokzatossága, az idegen népviselet és beszéd, a hangos vásári lárma, a sok látogató ... mind, mind káprázatos, szines képpé olvadt össze. Innen néztük meg a déli irányba lenyúló Vaskapú szorost, innen gyönyörködtünk a három ország itt és most békésen megférő, ölelkező határvidékében.

A szigetnek sok áruháza s az árúcikkeknek olcsósága ifjainkat vásárlásra ingerelte. Sok édesség s az apáknak szánt szivarok és szivarkák készültek vámmentesen átjutni az orsovai partra. Az elnéző pénzügyőri vizsgálat nem is kutatta át a zsebeket s egy kis aggódás árán könnyű szerrel jutottunk el ismét Orsovára.

Útunkba esett a „Korona-kápolna“. Ez az a hely, hol a magyar szt. korona jó ideig elrejtve volt. Kegyeletes emlék, kápolna őrzi a helyet; s a ki Orsovát felkeresi, azt zarándok útja ide is elvezeti. Megilletődéssel nézték meg ifjaink is e helyet s figyelemmel hallgatták meg amaz eseményekről való megemlékezést.

Aznap Orsován háltunk.

25-dikén korán reggel vonatunk Herkulesfürdő vasúti állomásra vitt, honnan kies országút vezet a Cserna patak völgyében hosszan elhúzódó szép fürdőtelepre.

Ifjainkat kellemesen lepte meg ez a modern építkezésű fürdő, melyet a természet szépsége s az emberi munka oly sokak számára tesz kivánatossá. A József főherceg szállóban kaptunk kényelmes és szép lakást. Itt elhelyezvén csomagjainkat, megfürödtünk a 24 fokos kénes vizű szabadfürdőben. Testünk felfrissítése

után a fürdőhely kiválóbb pontjait kerestük fel. A Cserna regényes és mindegyre szűkülő völgye, a tágas folyósokra ágazó Rablóbarlang, egyik közeli magaslat megmászása apró kirándulások jelentőségével bírtak s ifjainkat a természet szépségeinek megannyi új és megragadó képeiként gyönyörködtették. Benn a telepen az imponzáns gyógyépület tetszett leginkább. A széles kör-terrasz a sok idegen vendéggel, a fényesebbnél-fényesebb bazárok, a nagy terem pazar előkelősége méltó bámulatot keltettek. Egy teljes nap állván rendelkezésünkre, a telepnek még messzebb fekvő pontjait is bejártuk.

Mindehhez a szálló étterme jóizű ételekkel, szobái pihenést adó nyugalmas ágyakkal elégítették ki vágyainkat.

Másnap, 26-dikán már a hajnal vert fel álmainkból.

A messze fekvő állomás s a korán induló vonat korai útrakelésünket sürgették.

Hosszú volt napunk; rövid megszakítással egyfolytában kellett innen haza, Budapestre jutnunk. Türelmünket a dél felé beköszöntő és útunk végéig folyvást tartó hőség alaposan próbára tette. Este lett, mig haza érkeztünk, hol ifjainkat a már jó előre értesitett szülők fogadták. Én pedig átadtam őket épen, egészségben gyarapodva; és gazdagodva tapasztalatokkal és megrakodva sok oly kedves gyönyör emlékével, melyhez mindenkor szivesen tér vissza az emlékezet.

Kosári István.

Iskolai közlemények.

I.

Tanári kar.

Barna Mihály, c. főigazgató, a főgymn. igazgatója. Tanít 37 év óta. Lakása: VI., Munkácsy-utca 26.

Beke Ödön dr., rendes tanár. Az I. a) osztály főnöke. Az ifj. nagyobb könyvtár őre. Tanította a magyar nyelvet az I. a) és a IV. a) osztályban, a latin nyelvet az I. a) osztályban, a szépirást az I. a) osztályban, heti 16 órában. Tanít 6 év óta. Lakása: VII., Damjanich-utca 32.

Bodiu Mihály, rendes tanár. A III. b) osztály főnöke. Tanította a magyar és latin nyelvet a III. b) osztályban, a földrajzot a II. a) és II. b) osztályban, heti 16 órában. Tanít 19 év óta. 1911. okt.-től a tanév végéig szabadságon volt. Lakása: II., Bogár-utca 5.

Dékány Géza dr., izr. vallástanár. Tanította az izr. vallástant az I. a), I. c), II. a), III. a) és IV. a) osztályban, heti 8 órában. Lakása: V., Lipót-körút 15.

Dietz Lajos, rendes tanár. A természettani szertár őre. Tanította a számtant a II. a), a mennyiségtant a VI. és a VIII. osztályban, a természettant a VII. osztályban, a szépirást a II. a) osztályban, heti 15 órában. Tanít 22 év óta. Lakása: VIII., József-körút 77.

Endrei Ákos, rendes tanár. Az ifj. kisebb könyvtár őre, a Cercle Français vezetője. Tanította a magyar nyelvet és a görög pótlót a VI. osztályban, a német nyelvet a IV. b), V. és a VIII. osztályban, heti 15 órában; a francia nyelvet, mint rendkivüli tárgyat heti 2 órában. Tanít 28 év óta. Lakása: VII., Aréna-út 58.

Farkas Ignác, rendes tanár. A III. a) osztály főnöke. Tanította a magyar és latin nyelvet a III. a), a görög nyelvet a VIII., a szépirást a II. c) osztályban, heti 15 órában. 1911. okt.-től 1912. jan.-ig szabadságon volt. Tanít 21 év óta. Lakása: VII., Murányi-utca 45.

Farkas József dr., okl. rabbi és vallástanár. Tanította az izraelita vallástant az I. b), II. b), II. c), III. b), IV. b), V—VIII. osztályban, heti 16 órában. Lakása: VII., Dohány-utca 36.

Fógel József dr., rendes tanár. Az II. a) osztály főnöke. Tanította a magyar és latin nyelvet a II. a), a történelmet a III. a) és III. b) osztályban heti 17 órában. Tanít 5 év óta. Lakása: VI., Bajza-utca 20.

Gedai József, rendes tanár. Tanította a magyar nyelvet az I. c), II. c) és V. osztályban, a görög-pótlót az V. osztályban, heti 16 órában. Tanít 17 év óta. Lakása: I., Dísz-tér 16.

Keil Alajos dr., rendes tanár. A IV. a) osztály főnöke. Tanította a latin nyelvet a IV. a), a német nyelvet a III. a) és IV. a), a bölcseletet a VIII. osztályban, heti 16 órában. Tanít 24 év óta. Lakása: VIII., József-körút 41.

Kelemen Béla, h. tanár. A módszeres tanácskozások jegyzője, a II. c) osztály főnöke. Tanította a számtant az I. c) és II. c) osztályban, a rajz. geometriát az I. c), II. b), II. c) osztályban, heti 17 órában. Tanít 1 év óta. Lakása: Rákospalota, Bethlen-utca 5.

Keményffi Jenő, rendes tanár. A rajzszertár őre. Tanította a III. a), b), IV. a), b) osztályban a rajzoló geometriát, az V—VIII. osztályban a görög-pótló rajzot, heti 16 órában; továbbá a szabadkézi rajzot, mint rendkívüli tantárgyat heti 2 órában. Tanít 13 év óta. Lakása: V., Sziget-utca 38.

Kiss Gábor, rendes tanár. Tanította a számtant a II. b), III. a), III. b), a mennyiségtant a VII., a földrajzot a III. b) osztályban, heti 16 órában. Tanít 22 év óta. Lakása: VII., Lövölde-tér 2.

Kosári István, rendes tanár. Az I. b) osztály főnöke. Tanította az I. b) osztályban a szépirást, a magyar és latin nyelvet, az I. a) osztályban a földrajzot, heti 15 órában. Tanít 19 év óta. Lakása: VII., Elemér-utca 23.

Kun Ignác, rendes tanár. Tandíj-kezelő, a VIII. osztály főnöke. Tanította az V. és VIII. osztályban a latin nyelvet, az VI. osztályban a görög nyelvet, heti 15 órában. Tanít 30 év óta. Lakása: VII., Damjanich-utca 49.

Kuncz Aladár dr., rendes tanár. Tanácskozmányi jegyző, a II. b) osztály főnöke. Tanította a latin és magyar nyelvet a II. b), a magyar nyelvet és a görög-pótlót a VII. osztályban, heti 17 órában. Tanít 4 év óta. Lakása: VII., Damjanich-utca 28/b.

Lissák Jenő, rendes tanár. A Segitő-Egyesület könyvtárosa. Tanította a számtant az I. b) osztályban, a mennyiségtant a IV. a)

és IV. b) osztályban, a természettant a VIII. osztályban, a szépirást az I. c) és II. b) osztályban, heti 16 órában. Tanít 10 év óta. Lakása: II., Batthyány-utca 49.

Marcell Mihály dr., Esztergom főegyházmegyei áldozópap, róm. kath. hittanár. Tanította a róm. kath. hittant az I.—VIII. osztályban, heti 16 órában. Tanít 3 év óta. Lakik: VII., Damjanich-utca 50.

Perlaky Gábor, rendes tanár. Az I. c) osztály főnöke. Tanította a földrajzot az I. c), a II. c) és a III. a) osztályban, a természetrajzot az I. c), a IV. a) és az V. osztályban, heti 16 órában; ezenkivül a műéneket, mint rendkivüli tárgyat, heti 3 órában. Tanít 17 év óta. Lakása: VIII., Aggteleki-utca 12.

Rácz Jenő, rendes tanár. A természetrajzi szertár őre. Tanította az I. a), b), II. a), b) c), IV. b) és a VI. osztályban a természetrajzot, heti 16 órában. Tanít 5 év óta. Lakása: VIII., Rákóczi-út 80.

Reibner Márton dr., rendes tanár. A philologiai museum őre, a VI. osztály főnöke. Tanította a latin nyelvet a II. c) és a VI. osztályban, a történelmet az V. osztályban, a görög-pótlót a VIII. osztályban, heti 16 órában. Tanít 18 év óta. Lakása: VI., Eötvös-utca 44.

Romsauer Lajos dr., rendes tanár, műegyetemi mtanár. A Segítő-Egyesület pénztárosa, az V. osztály főnöke. Tanította a mennyiségtant a I. a) és az V. osztályban, a rajz. mértant az I. a), I. b) és a II. a) osztályban, heti 16 órában. Tanít 10 év óta. Lakása: I., Fehérvári-út 56.

Szemkő Aladár, rendes tanár. Az irodalomtört. museum őre, az Önképzőkör vezetője, a IV. b) oszt. főnöke. Tanította a latin és a magyar nyelvet a IV. b), a magyar nyelvet a VIII. osztályban, a történelmet a IV. a) osztályban, heti 16 órában. Tanít 8 év óta. Lakása: VI., Szondy-utca 37/b.

Tóth István, rendes tornatanító. A tornaszertár őre. Tanította a tornázást az I.—VIII. osztályban, heti 28 órában és a játékdélutánokat vezette az I—VIII. osztályban. Tanít 12 év óta. Lakása: III., Lajos-utca 7.

Usetty Ferenc, rendes tanár. A VII. osztály főnöke. Tanította a német nyelvet a III. b), a latin nyelvet az I. c) és a VII. osztályban, heti 15 órában; a gyorsirást, mint rendkivüli tárgyat heti 3 órában. Tanít 11 év óta. Lakása: IX., Üllői-út 119.

Vikol János dr., főgymnasiumi igazgató. A történelmi és földrajzi szertár őre. Tanította a földrajzot az I. b) osztályban, a történelmet a IV. b), VI., VII., VIII. osztályban, heti 15 órában. Tanít 26 év óta. Lakása: VII., Vörösmarty-utca 14.

Waczulik László dr. h. tanár. Helyettesítette Bodiu Mihály rendes tanárt szabadságideje alatt. Tanította a földrajzot a II. a) és II. b) osztályban, a magyar és latin nyelvet a III. b) osztályban, heti 16 órában. Tanít 1 év óta. Lakása: I., Pauler-utca 14.

Zindl Béla dr., rendes tanár. Tanította a német nyelvet a VI. és a VII. osztályban, a görög nyelvet az V. és a VII. osztályban, heti 16 órában. Tanít 28 év óta. Lakása: VI., Szondy-utca 72.

Külső hittanárok.

Bikár Radivoj, gör. kel. szerb plébános. Tanította görög kel. vallástant, heti 1 órában.

Bogoeviciu Gy. Ghenadie, g. kel. román plébános. Tanította a gör. kel. vallástant, heti 2 órában.

Józan Miklós, unitárius lelkész. Tanította az unitárius vallást az I. osztályban, heti 2 órában.

Kemény Lajos, felszentelt lelkész, ág. h. ev. vallástanár. Tanította az ág. h. ev. vallástant az I.—IV. osztályban, heti 4 órában.

Sass Béla, felszentelt lelkész, ág. h. ev. vallástanár. Tanította az ág. h. ev. vallástant I—VIII. osztályban, heti 8 órában.

Varga Antal, ref. vallástanár. Tanította a ref. vallástant az I—VIII. osztályban, heti 8 órában.

Vargha Géza, gör. kath. hittanár. Tanította a g. kath. vallástant az I. és II. osztályban, heti 2 órában.

Rendkivüli tárgyak tanárai.

Endrei Ákos, rendes tanár. Tanította a francia nyelvet heti 2 órában.

Eskenasi Licco, zenetanár. Tanította a zenét, heti 5 órában.

Keményffi Jenő, rendes tanár. Tanította a szabadkézi rajzot, heti 2 órában.

Perlaky Gábor, rendes tanár. Tanította a műéneket, heti 3 órában.

Tóvölgyi Elemér dr., iskola-orvos. Tanította az egészségtant a VII. osztályban, heti 2 órában. Lakása: VIII., József-körút 31/b.

Usetty Ferenc, rendes tanár. Tanította a gyorsírást, heti 3 órában.

Gyakorló tanárjelöltek.

Balogh Béla dr., (föld. termr.) szakv. tanárjelölt,

Szegő Pál dr., (föld. tört.) szakv. tanárjelölt,

Tóth Zoltán, (föld. tört.) szakv. tanárjelölt, Perlaky Gábor r. tanár vezetése alatt.

II.

Tanterv.

Az oktatás a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak 1899. évi 32,818 sz. rendeletével kiadott tanterv és az 1903. évi 43,481. sz. rendeletével kiadott utasítások szerint történt, figyelemmel az 1883. évi XXX. törvénycikkre.

III.

Tananyag.

Rendes tantárgyak.

I. OSZTÁLY.

Vallástan. Róm. kath. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Marcell M. dr.* Hitágazatok. Parancsolatok. Szentségek. Szentelmények. Imádságok. — Izr. Hittan. Heti órák száma: 2. Tanárok; az a) és c) osztályban *Dékány G. dr.*, a b) osztályban: *Farkas J. dr.* Biblia történet a világ teremtésétől Mózes haláláig. Bibliafordítás: Szemelvények Mózes I., II. és III. könyvéből.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 5. Tanárok: az a) osztályban: *Beke Ö. dr.*, a b) osztályban: *Kosári I.*, a c) osztályban *Gedai J.* — a) Olvasmányok: Mesék, regék, hun és magyar mondák, történeti elbeszélések. A magyar föld, magyar népélet. Hazafias, leíró költemények. Ez utóbbiak könyv nélkül is. b) Nyelvtan: Hangtan a helyesirás alapján. Az egyszerű mondat és részei. Az egyes beszédrészek szerepe a mondatban. c) Havonként két irásbeli dolgozat; tárgyuk: a helyesírás gyakorlása, kisebb mesék, történetek tartalmának szabatos előadása.

Latin nyelv. Heti órák száma: 6. Tanárok: az a) osztályban: *Beke Ö. dr.*, a b)-ben: *Kosári I.*, a c) osztályban: *Usetty F.*, a) Olvasmányok: A Liber Sexti 1—38. fejezete. A megfelelő convertenda. Néhány párbeszéd memoriter is. b) Nyelvtan: A névragozás. Az igék cselekvő alakjának ragozása. c) Havonként két irásbeli dolgozat; fordítás latinra az alaktan begyakorlása céljából.

Földrajz. Heti órák száma: 3. Tanárok: az a) osztályban: *Kosári I.* . a b)-ben *Vikol J. dr.*, a c)-ben *Perlaky G.* Tájékozódás a földgömbön és a térképen. Földrajzi alapismeretek. Magyarország hegy- és vizrajzának, éghajlatának, terményeinek s főbb helységeinek ismerete, különös tekintettel a lakosság életmódjára és foglalkozására. Térképrajzolás.

Természetrajz. Heti órák száma: 2. Tanár: az a), b) osztályban: *Rácz J.*, a c)-ben: *Perlaky G.* A közönségesebb gyümölcsök leírása és csoportosítása. Házi állatok. A gyakoribb fenyőfélék. Az ember lakása közelében, a mezőn és erdőn élő emlős állatok. Tavasszal egyes könnyen szemlélhető virító növényeket írtunk le s ennek alapján összefoglaltuk a növény szerveit. Házi szárnyasok.

Számtan. Heti órák száma: 4. Tanár az a) osztályban: *Romsauer L. dr.*, a b)-ben *Lissák J.*, a c)-ben *Kelemen B.* A szám fogalma és a tizes számrendszer. A négy számolási művelet egész számokkal, tizedes és közönséges törtekkel. A hazai pénzrendszer, a hosszúság-, terület-, ür- és súlymérték ismertetése. Időszámítás. Havonta iskolai dolgozatok.

Rajzoló geometria. Heti órák száma: 3. Tanár: az a) és b) osztályban: *Romsauer L. dr.*, a c) osztályban: *Kelemen B.* A planimetria elemei. A pont, az egyenes és sík. Az egyenes helyzetei. Két egyenesnek viszonylagos helyzete. A szög. A szögpárok. Az egyenes vonalú síkidomok és a kör. Az idomok kerületének és területének kiszámításai. Az idomok axiális és centrális symmetriája. Utasitások a rajzoláshoz. A legegyszerűbb síkékítmények rajzolása körzővel és vonalzóval, kezdetben csak ceruzával.

Szépirás. Heti órák száma: 1. Tanárok: az a) osztályban: *Beke Ö. dr.*, a b)-ben: *Kosári I.*, a c)-ben: *Lissák J.* A magyar kis- és nagy betűk helyes alakítása és összekapcsolása. Magyar folyóirás.

Torna. Heti órák száma: 2. Tanár az a), b) és c) osztályban: *Tóth I.* Rendgyakorlat: sorakozás, fordulatok, párok és kettőspárok képzése fejlődéssel, menetelés. — Szabadgyakorlat: járás, futás, 2 és 4 ütemű szabadgyakorlatok, társas sz.-gyakorlatok, légzési gyakorlatok. — Szertorna: gyakorlatok a mászórudakon, létrákon, bordás falon, padokon stb. szereken, a távol- és magasugrás óránkénti gyakorlása, kötélhùzás. — Játék-délután: az őszi és tavaszi hónapokban az iskola udvarán kedden d. u. 4—6-ig: futó- és labdajáték, ez utóbbi főleg 1 kg-os füleslabdával; kedvvel űzték továbbá a kiszorító, dominó, nemzetes és turul-játékot is.

II. OSZTÁLY.

Vallástan. Róm. kath. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Marcell M. dr.* A biblia fogalma. Ó-szövetségi szentírási könyvek. Az ős kinyilatkoztatás korszaka. Patriarkák. Mózes. Az ó-szövetségi vallási intézmények. Bírák kora, történetük. Királyok kora. Próféták. Fontosabb messiási jövendölések. Makkabeusok története. A kis katekizmus I. szakaszának ismétlése. — Izr. hittan. Heti órák száma: 2. Tanárok: az a) osztályban: *Dékány G. dr.*, a b)- és c)-ben: *Farkas J. dr.* Biblia történet Mózes halálától a babiloniai fogságig. Biblia fordítás: Szemelvények Mózes V., Józsua, Sámuel és a királyok könyveiből, valamint a példabeszédekből.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 5. Tanárok: az a) osztályban: *Fógel J. dr.*, a b)-ben: *Kuncz A. dr.*, a c)-ben: *Gedai J.* a) Olvasmányok: Elbeszélések a magyar történelemből és a görög-római világból; mesék, hazai képek és emlékek; költemények, kivülről is. b) Nyelvtan: Szóképzés, szóösszetétel, a határozók, az összetett mondat. Kéthetenként iskolai dolgozat; tárgyuk: kisebb olvasmányok és költemények tartalmának leírása.

Latin nyelv. Heti órák száma: 6. Tanárok: az a) osztályban: *Fógel J. dr.*, a b)-ben: *Kuncz A. dr.*, a c)-ben: *Reibner M. dr.* a) Olvasmányok: A Kis-Latin Nyelvkönyv 37—77. számù fejezeteiből válogatva. Megfelelő convertenda. A költemények és néhány prózai darab könyv nélkül is. b) Nyelvtan: Az alaktan ismétlése és kiegészítése. Szenvedő, álszenvedő, rendhagyó és hiányos igék ragozása. Perfectumképzés; praepositiók; szóképzés. Kéthetenként irásbeli dolgozat a nyelvtani alakok begyakorlására: fordítás latinra.

Földrajz. Heti órák száma: 3. Tanárok: az a) és b) osztályban: *Waczulik L. dr.*, a c)-ben: *Perlaky G.*, Európa országai, különös tekintettel Ausztriára, Ázsia és Afrika ismertetése, továbbá az európaiak ázsiai és afrikai gyarmatai. Térképvázlatok.

Természetrajz. Heti órák száma: 2. Tanár: az a), b) és c) osztályban: *Rácz J.* Néhány ősszel virító növény leírása. A majmoknak, tengeri és erszényes emlősöknek egynéhány nevezetesebb faja. — Az ember lakása közelében, a mezőn, erdőn és vizen élő madarak néhány gyakoribb faja. A csúszók-mászók közül a fürge és zöld gyík, a vizi sikló, a keresztes vipera, a görög- és mocsári teknősbéka; a krokodilusok. — A kétéltűek közül a vizi, leveli és varangyos béka; a gőte és foltos szalamandra. — Néhány édes vízi és tengeri hal. — A molluszkák közül: az éti és kerti csiga;

a tavi és gyöngykagyló. — Az izeltlábúak közül: a rovarok egyes rendjeinek néhány gyakoribb faja; a keresztes és házi pók; az ollós és csíkos százlábú és a folyami rák. — A földi giliszta és a nadály.

Rajzoló geometria. Heti órák száma: 3. Tanárok: az a) osztályban: *Romsauer L. dr.*, a b)- és c)-ben: *Kelemen B.* Stereometriai alaktan: gúla, henger, kúp és gömb szemléltetése és elemezése. A kocka, hasáb. Az élek és lapok relativ helyzete, a lapszög és testszög. A kocka, hasáb, gúla, henger, kúp és gömb felületének és köbtartalmának meghatározása. A tárgyalt testek és testcsoportoknak axonometrikus rajzolása, hálózatuknak és modelljüknek elkészítése. E testek síkmetszései. A testek symmetriája s hasonlósága. Síkékítmények rajzolása.

Számtan. Heti órák száma: 4. Tanár: az a) osztályban: *Dietz L.*, a b)-ben: *Kiss G.*, a c)-ben: *Kelemen B.* Korlátolt pontosságú szorzás és osztás. Az arányosság fogalma s alkalmazása az egyszerű hármasszabályra; százalékszámítás. Feladatok a földművelés, ipar és kereskedelem, továbbá a hazai statisztika köréből. Házi és iskolai dolgozatok.

Szépirás. Heti órák száma: 1. Tanár: az a) osztályban: *Dietz L.*, a b)-ben: *Lissák J.*, a c)-ben: *Farkas I.* A német kis- és nagy betűk helyes alakítása és összekapcsolása. Német folyóírás.

Torna. Heti órák száma: 2. Tanár: az a), b) és c) osztályban: *Tóth I.* Rendgyakorlatozás, szabadgyakorlatozás, szertornázás, játszás, mint az I. osztályban. — Játék-délután: hétfőn d. u. 4—6-ig, mint az I. osztályban.

III. OSZTÁLY.

Vallástan. Róm. kath. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Marczell M. dr.* Az új-szövetségi szent könyvek. Palesztina földrajzi és politikai viszonyai. Jézus gyermek- és ifjúkora. Jézus nyilvános működése. Jézus csodái, példabeszédei, tanítása. Jézus szenvedésének, halálának, feltámadásának és menybemenetelének története. A Szentlélek eljövetele. Az apostolok cselekedetei, különösen Péter és Pál apostolok működése. A kis katekizmus II. szakaszának ismétlése. — Izr. hittan. Heti órák száma: 2. Tanárok: az a)-ban *Dékány G. dr.*, a b)-ben *Farkas J. dr.* Történet a babiloniai fogságtól a szétszórásig. Imafordítás. Liturgia. Szertartások.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 4. Tanárok: az a) osztályban: *Farkas I.*, a b)-ben: *Waczulik L. dr.* a) Olvasmányok: Elbeszélések a magyar történelemből és népéletből, a görög és római világból. Hazafias és vallásos költemények. Ez utóbbiak könyv nélkül is. b) Nyelvtan: A magyar nyelvtani ismeretek rendszeres összefoglalása. Kéthetenként irásbeli dolgozat. Tárgyuk: kisebb leírások, elbeszélések és költemények tartalmának leirása.

Latin nyelv. Heti órák száma: 6. Tanárok: az a) osztályban: *Farkas I.*, a b)-ben: *Waczulik L. dr.* a) Olvasmányok. Cornelius Neposból: Miltiades. Themistocles. Aristides. Cimon. Alcibiades. Phaedrusból 16 mese. b) Nyelvtan: Az alaktan ismétlése után a casusok tana és az ige névi alakjai. Kéthetenként iskolai irásbeli dolgozat a mondattan begyakorlására a feldolgozott olvasmányok alapján.

Német nyelv. Heti órák száma: 4. Tanárok: az a) osztályban: *Keil A. dr.*, a b)-ben: *Usetty F.* a) Olvasmányok: Das Jahr und seine Teile. Der Herbst. Die Haustiere. Der Löwe und der Hase. Die Familie. Leibesübung. Zeus und der Schaf. Herakles tötet die Schlangen. Attila 's Schwert. Die sieben Stäbe. Unser Körper. Eine Reise. Der hörnerne Siegfried. b) Költemények: Drei Paar und Einer. Morgenlied. Abendlied. Der Esel und die drei Herren. Einkehr. Salomon und der Sämann. Die beiden Pflüge. Die Kapelle. Der gute Kamerad. c) Az olvasmányok alapján az alaktan begyakorlása. Kéthetenként irásbeli dolgozat, másolás, tollbamondás, fordítás magyarból németre; szöveg az olvasmányok alapján.

Földrajz. Heti órák száma: 2. Tanárok: az a) osztályban: *Perlaky G.*, a b)-ben: *Kiss G.* Amerika és Ausztrália földrajza. A mathematikai és fizikai földrajz alapelemei. A fizika alapvonalai kisérletekkel kapcsolatban. Térképvázlatok.

Történelem. Heti órák száma: 3. Tanár: az a) és b) osztályban: *Fógel J. dr.* A magyar nemzet történelme hazánk legrégibb lakóitól a mohácsi vészig (1526), különös tekintettel a magyar alkotmány és a művelődés fejlődésére.

Számtan. Heti órák száma: 3. Tanár az a) és b) osztályban: *Kiss G.* A százalékszámítás alkalmazásai. Kamatszámítás. Értékpapirok. Váltó discont. Ötvényszámítás. Házi és iskolai dolgozatok.

Rajzoló geometria. Heti órák száma: 2. Tanár az a) és b) osztályban: *Keményffi J.* Constructiv planimetria. Egyenes vonalú

síkidomok szerkesztése, egybevágósága, symmetriája, hasonlósága. Szabadkézi rajz. Kézügyesítő gyakorlatok. Szemmértékfejlesztő gyakorlatok síkformákkal.

Torna. Heti órák száma: 2. Tanár az a) és b) osztályban: *Tóth I.* Rendgyakorlatozás, szabadgyakorlatozás, szertornázás, játszás, mint a II. osztályban. — Játék-délután: csütörtökön d. u. 4—6-ig, mint az I. osztályban.

IV. OSZTÁLY.

Vallástan. Róm. kath. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Marczell M. dr.* A szent helyek és az egyházi készletek. Az istentisztelet szent cselekményei.. A szentmise-áldozat. A szentségek. A szentelmények. Az ájtatosság gyakorlatai. Az egyházi év és ünnepkörök. Ministráció. A kis katekizmus III. szakaszának ismétlése. — Izr. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár az a) osztályban: *Dékány G. dr.*, a b)-ben: *Farkas J. dr.* Történet a zsidó nép szétszóródásától napjainkig. Zsoltárfordítás. Himnuszok, elegiák és tanköltemények.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 4. Tanárok: az a) osztályban: *Beke Ö. dr.*, a b)-ben: *Szemkő A.* a) Olvasmányok: Arany János Toldi-ja. Mesék a Példák Könyvéből, Pesti Gábortól, Heltaitól, Hallertól, Mikestől, Fáytól, Czuczortól, Gregusstól. Dardanus, Faluditól. A Hortobágy, Jókaitól. A magyar ház, Baksaytól. Szalonta égése, Aranytól. Bujdosók Rodostóban, Mikestől. Madárhegyek, Hermann Ottótól. Kedves találkozás, Tóth Bélától. A képmutató, Theophrastustól. Kullancs úrfi, Jókaitól. A nagy lélek, Aristotelestől. A hizelgő, Bajzától. Vörösmarty szülői, Gyulaitól. Milyen a magyar iparos, Mikszáthtól. Mátyás diák, Kisfaludytól. Magánolvasmány: Czuczortól, Botond, Jókaitól Népvilág. b) Költemények: Az Alföld. Az erdei lak. A közelítő tél. Salzburgi csapszékben. A fülemile, Rozgonyiné. Pató Pál úr. A költeményeket könyv nélkül is tanulták. c) Elméleti rész: A stilus sajátságai az olv. példák alapján. A nemzeti, klasszikus és nyugateurópai versformák. d) Irásbeli dolgozat kéthetenként. Tárgyai: A Toldi egyes részeinek feldolgozása. Könnyebb leírások, a tárgyalt költemények és egyéb olvasmányok tartalmi előadása. A gyakrabban előforduló polgári ügyiratok.

Latin nyelv. Heti órák száma: 6. Tanárok: az a) osztályban: *Keil A. dr.*, a b)-ben: *Szemkő A.* a) Olvasmányok: Caesarból: Gallia leirása. Caesar és Ariovistus. Caesar átkel a Rajnán. Gallia pol. és társ. viszonyai. Germania és lakosai. Vercingetorix. Ovidiusból:

A világ teremtése. Daedalus és Icarus. Philemon és Baucis. b) A mondattanból: Az összetett mondat syntaxisa; a szórend. c) Kéthetenként iskolai dolgozat, fordítás magyarból latinra az olvasmányok alapján.

Német nyelv. Heti órák száma: 3. Tanárok: az a) osztályban: *Keil A. dr.*, a b)-ben *Endrei Á.* a) Olvasmányok: Eine Seereise um Europa. Der Bahnhof. Auf der Strasse in der Stadt. Der Löwe und die Maus. Die grossen Feste des Jahres. Das gestohlene Pferd. Drei Freunde. Der Glockenguss zu Breslau. Der Kaiser als Arzt. b) Költemények; Die Rache. Die Riesen und die Bauern. Tätigkeit. Der Greis und der Tod. Der reichste Fürst. Sonntagslied. Die wandelnde Glocke. c) Az alaktan behatóbb tárgyalása, a szórend, a coniunctivus használata, az oratio obliqua. Kéthetenként írásbeli dolgozat; fordítás magyarból németre; szöveg az olvasmányok alapján.

Történelem. Heti órák száma: 3. Tanárok: az a) osztályban: *Szemkő A.*, a b)-ben: *Vikol J. dr.* a) A magyar nemzet történelme a mohácsi vésztől (1526) a kiegyezésig (1867), kiváló tekintettel intézményeink és műveltségünk fejlődésére. b) Magyarország és Ausztria politikai földrajza és a két állam közti kapcsolat.

Növénytan. Heti órák száma: 3. Tanárok: az a) osztályban: *Perlaky G.*, a b)-ben: *Rácz J.* Néhány virágos növény leírása alapján a növények külső szervei kiváló tekintettel biologiai jelentőségükre. — A biologiai anyag megértéséhez szükséges chemiai alapismeretek rövid tárgyalása kísérleti alapon. A növények belső szerkezetének és a növényélettan fontosabb folyamatainak tárgyalása. — Az osztályozás elvei; Linné rendszere, egy természetes rendszer vázlata. — A kryptogámok főbb csoportjai egyes tipikus képviselőik leírása alapján. A phanerogám növények nevezetesebb csoportjai, vidékünkön termő egyes gyakoribb fajok leírása nyomán. — Növénygyűjtés. Kirándulások.

Mennyiségtan. Heti órák száma: 3. Tanár az a) és b) osztályban: *Lissák J.* Bevezetés az algebrába, az ismert számítási eljárások képletbe foglalásával. Összeadás és kivonás egyes számokkal. A negativ szám. A pozitiv és negativ számok összeadása, kivonása és szorzása. A hatvány. Kéttagúak négyzete és köbe. Számok négyzetének és köbének kiszámítása. Osztás és a törtszámokra vonatkozó műveletek. Elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel. Az arányok tana. Házi és iskolai dolgozatok.

Rajzoló geometria. Heti órák száma: 2. Tanár az a) és b) osztályban: *Keményffi J.* Planimetriai konstrukciók. A körre vo-

natkozó szerkesztések. Az elipszis, hiperbola és parabola megszerkesztése. Szabadkézi rajz. Kézügyesítő gyakorlatok. Szemmértékfejlesztő gyakorlatok a formákkal. (Préselt levelek, pillék, bogarak, használati tárgyak stb.)

Torna. Heti órák száma: 2. Tanár az a) és b) osztályban: *Tóth I.* Rendgyakorlatozás, szabadgyakorlatozás, szertornázás, játszás, mint az I. osztályban. — Játék-délután: szombaton d. u. 4—6-ig, mint az I. osztályban.

V. OSZTÁLY.

Vallástan. Róm. kath. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Marczell M. dr.* A vallás fogalmáról. A hit szükségességéről. A szentírásról és a szent hagyományról. A teremtés és megváltás művéről. Az anyaszentegyházról és annak berendezéséről. A kegyelemről és a kegyelem eszközeiről. Az utolsó dolgokról. — Izr. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Farkas J. dr.* A zsidók története az állami élet megszüntétől az újkorig. A próféták: Ámos, Micha, Ezsaiás.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 3. Tanár: *Gedai József.* a) Olvasmányok: Petőfi és Arany levélváltása. Plinius levelei Tacitushoz a Vesuv kitöréséről. Xenophon Sokretes beszélgetéseiből. Aristoteles A harag. Kozma Hazaszeretet. Thukydides Halotti beszéd. Heltai krónikájából. Salamon F. Hunyadi János. Tinódi Prini. Majlád és Terek B. fogságba jutásáról. Thurzó levelei nejéhez. Mikes leveleiből. Pázmány Hasznai a teremtett állatokról való elmélkedésnek. Apor Metomorphosisából. Faludi aforizmáiból. Kemény Zs. Az id. báró Wesselényi. Kölcsey emlékbeszéde Kazinczy fölött. Eötvös emlékbeszéde Körösi Cs. fölött. Kölcsey Parainesise. Marczali Magyarország a XIX. sz. első negyedében. Széchenyi Hiteléből. Kossuth beszéde a nemzeti védelemről. Vadnay Czuczor rablánczа. Jókai Uj földesúr. Deák első felirata.

Latin nyelv. Heti órák száma: 6. Tanár: *Kun I.* a) Olvasmányok: Cicero De imperio Cn. Pompei és Pro Archia poeta cimű beszédei. Ovidius Fastiból: Romulus megdicsőülése. Gabii elfoglalása. A Fabiusok. Janus. Feralia. Liberalia. Új év napja. Arion. b) A régiségtanból: Az olvasmányokkal összefüggő állami és vallási régiségek. c) Írásbeli dolgozatok: Kéthetenként fordítások magyarból latinra, szöveg az olvasmányok kapcsán; három dolgozat fordítás latinból magyarra, a nem olvasott részekből.

Görög nyelv. Heti órák száma: 5. Tanár: *Zindl B. dr.* a) Olvasmányok: Az olvasókönyvből a névragozásra és az — o végű igék ragozására vonatkozó olvasmányok. b) Nyelvtan: Az attikai nyelvjárás alaktana a mi-végű igékig. c) Kéthetenként iskolai írásbeli dolgozatok: fordítások magyarból görögre.

Görögpótló irodalmi olvasmányok. Heti órák száma: 3. Tanár: *Gedai J.* Szemelvények a kurucköltészetből. Szalárdi: Bethlen Gábor uralkodása. Kemény János önéletleírásából: Bethlen Gábor menyegzője. Cserey Mihály: Teleki Mihály és Apafi halála. Herodotos életrajza. Műveinek tartalma. Válogatott fejezetek VII—IX. könyvből. Homeros Iliasa és Odysseája szemelvényekben és kivonatokban.

Görögpótló rajz. Heti órák száma: 2. Tanár: *Keményffi J.* Egyszerű strereometriai testek rajzolása természet után, majd használati tárgyak különféle előadási móddal; közbevetőleg néhány műalkotás bemutatása és ismertetése.

Német nyelv. Heti órák száma: 3. Tanár: *Endrei Á.* a) Olvasmányok: Die Boten des Todes. Der Wunderring. Der späte Pfennig. Der Tod der Maria Stuart. Goethes Kinderjahre. Die kunst jeden Tag glücklich zu sein. Der Seiler von Fürfeld. Der Löwe. Die Schule des Lebens. Költemények: Herbst. Abseits. Auf eine holländische Landschaft. Die goldgräber. Hans Euler. Die Worte des Glaubens. b) Az alaktan átismétlése. Mondattan. Kéthetenként írásbeli dolgozat: fordítás magyarból németre.

Történelem. Heti órák száma: 3. Tanár: *Reibner M. dr.* A világtörténelemből az ó-kor története: a keleti népek, a görögök és a rómaiak története.

Állattan. Heti órák száma: 3. Tanár: *Perlaky G.* Az állati test szerkezete és életműködései, tekintettel az emberre. Az állati sejt és a nevezetesebb szövetek. Az állati test szervei: 1. A külső takaró. 2. A mozgás és helyváltoztatás szervei. 3. A táplálkozás. 4. A vérkeringés. 5. A lélekzés. 6. A kiválasztás szervei és élettana; az állati test melege. 7. Az idegrendszer és az érzékszervek. 8. A szaporodás egyszerűbb módjai. A 7 állattörzs főbb osztályai és rendjei, különös tekintettel a hazánkban előforduló gyakoribb és fontosabb fajokra és földrajzi elterjedésükre.

Mennyiségtan. Heti órák száma: 3. Tanár: *Romsauer L. dr.* a) Algebra: Elsőfokú egyenlet-rendszer több ismeretlennel. Négyzetgyök. Másodfokú egyenlet. Köbgyök. b) Geometria: A planimetria főbb tételei. Házi és iskolai dolgozatok.

Torna. Heti órák száma: 2. Tanár: *Tóth I.* Rendgyakorlatok: sorakozás, fordulatok, párok és kettős párok képzése, szakasz-, rendek- és kettős rendek alakítása, menetelés. — Szabadgyakorlatok: járás, futás, 2—4 és több ütemű tagszabadgyakorlatok, társas- és légzési gyakorlatok. — Szertorna: gyakorlatozás valamennyi szeren felváltva a csapat- és osztálytornázás elve szerint. — Játék: főleg füleslabdázás 2-kg.-os labdával. — Játék-délután: az őszi és tavaszi hónapokban a VI. osztálylyal együtt szerdán délután 4—6-ig; főleg a füles és rúgó labdajátékot űzték, ezenkivül a távol- és magas-ugrást, súlylökést, futást stb. gyakorolták.

VI. OSZTÁLY.

Vallástan. Római kath. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Marczell M. dr.* Az erkölcsről és erkölcsi törvényről általában. Az isteni és emberi törvényekről s azok tulajdonságairól. Az emberi cselekedetekről, azok értékéről, erkölcsi jellegéről és beszámításáról. Az erényekről és bűnökről különösen. A főparancsolatról, Isten tiz parancsolatáról és az anyaszentegyház öt parancsolatáról. Kötelességeinkről egyházunk, hazánk és a társadalom iránt. A keresztény életmódról. — Izr. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Farkas J. dr.* A vallási pártok, a szinedrion, a septuaginta, a messianismus, a kereszténység, a szóbeli tanok. Szemelvények: Jeremiás. Ezekiel és H. Jesajás prófétákból. Az ünnepi imák.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 3. Tanár: *Endrei Á.* a) Olvasmányok: a kézikönyvben levő szemelvényeken kivül részletek eposzokból és drámákból, lirai és kisebb elbeszélő költemények Sapphó, Anakreon, Ovidius, Horatius, Catullus, Petrarca, Byron, Burns, Moore, Shelley, Victor Hugó, Beranger, Musset, Lamartine, Goethe, Heine, Schiller, Bürger, Balassi. Horváth Ádám, Berzsenyi, Kölcsey. Kisfaludyak, Csokonai, Vörösmarty, Czuczor, Petőfi, Tompa, Arany, Lévay, Kiss József műveiből. b) Házi olvasmányok: Zrinyiász. Falu jegyzője. Abafi. Rajongók. Copperfield Dávid. Háború és béke. Antigone, Julius Caesar, Macbeth, Coriolanus, Tudós nők, Fösvény, Iréne, Bánk bán, Kérők, Fenn az ernyő nincsen kas, Falu rossza. c) Elmélet: A költői műfajok ismertetése különös tekintettel költői fejlődésükre. — Irásbeli dolgozat havonként egy, melyek közül kettő iskolai, a többi házi.

Latin nyelv. Heti órák száma: 5. Tanár: *Reibner M. dr.* a) Olvasmányok: Livius XXI. és XXII. könyve bő szemelvényekben; Vergilius Aeneisének II. éneke egészen, a IV.-ből szemelvények.

Egyes részletek memoriter is. b) Irodalom: Az írók élete és művei. A régiségtanból a hadi és vallás-régiségek. c) Írásbeli dolgozatok: Kéthetenként fordítás magyarból latinra az olvasmányok kapcsán; félévenként egyszer fordítás latinból magyarra a tárgyalt auctorokból nem olvasott részletek.

Görög nyelv. Heti órák száma: 5. Tanár: *Kun I.* a) Olvasmányok: Szemelvények Xenophon Anabasisának I—IV. könyvéből és a Memorabilia I. és II. könyvéből. Szemelvények a görög lyrikusokból. A megfelelő convertenda és reáliák. A rövidebb költemények könyv nélkül is. b) Nyelvtan: Az alaktan befejezése, a—mi végű igék, az első igeragozás rendhagyó igéi. A mondattan főbb szabályai. c) Írásbeli dolgozatok: Kéthetenként fordítás magyarból görögre.

Görögpótló irodalmi olvasmányok. Heti órák száma: 3. Tanár: *Endrei Á.* A magyar ó-klasszikai verselés története bő szemelvényekkel Baróti Szabó Dávid, Rajnis, Révay Miklós, Virág Benedek, Berzsenyi, Kisfaludy K., Kazinczy, Csokonai, Vörösmarty Mihály műveiből. Szemelvények a görög lyrai anthológiából: Alkaios, Sappho, Alkman, Pindaros, Bacchylides és Anakreon verseiből. A görög tragédia fejlődése. A görög szinház. Aischylos Oresteiája. Sophokles Oedipos király, Antigone, Elektra. Euripides Iphigenia Aulisban, Medea című drámái. A görög vigjáték fejlődése. Aristophanes, A Gazdagság.

Görögpótló rajz. Heti órák száma: 2. Tanár: *Keményffi J.* Testcsoportok és tárgyak rajzolása természet után. Néhány műalkotás bemutatása és ismertetése.

Német nyelv. Heti órák száma: 3. Tanár: *Zindl B. dr.* a) Olvasmányok: Siegfrieds Drachenkampf. Kudrun. Das Riesenspielzeug. Arion. Ein gutes Rezept. Geschichte des alten Wolfes. Herr von Münchausen erzählt. Die Lebenszeit. Die Geschichte von den drei Ringen. Der Reiter und der Bodensee. Der Bauer und sein Sohn. Schloss Boncourt. Leichter Sinn. Amyntas. Das Wesen der Tragödie. Der Sterbende Schwan. Der Sänger. Die Lorelei. Die Bürgschaft. Der Ring des Polykrates. Adler und Taube. b) A nyelvtan ismétlése és kiegészítése. c) Írásbeli dolgozatok: Kéthetenként fordítás magyarból németre.

Történelem. Heti órák száma: 3. Tanár: *Vikol J. dr.* A középkor történelme és az újkoré a westphaliai békéig (1648), az állami, társadalmi intézmények és a művelődés fejlődésére való

tekintettel, kapcsolatban nemzetünk történetével és a földrajzi tényezőkkel.

Ásványtan. Heti órák száma: 3. Tanár: *Rácz J.* Levegő és víz összetétele. Alkalmas ásványok leírása alapján a fontosabb chemiai fogalmaknak és tüneményeknek ismertetése. Az elemek. Vegyület, elegy és keverék. Vegysúlytani törvények. Savak, bázisok és gyakorlati értékük. Az ásványok összetételének megváltoztatása a természetben. Chemiai átalakulások és feltételeik. Ásványként előforduló sók. Közönségesen ismert mesterséges sók; chemiai sajátságaik és alkalmazhatóságuk. Chemiai egyenletek s ezek alapján egyszerűbb stoechiometriai feladatok megoldása. A legfontosabb széntartalmú ásványok és vegyületek. Égés, korhadás rothadás. Az ásványok alaki, physikai és chemiai tulajdonságai, tekintettel gyakorlati hasznukra. Kristályrendszerek. A föld felszínének változásait előidéző tényezők. A vulkáni működés. Egyszerű és összetett kőzetek. A kövületek és jelentőségük. Kirándulások.

Mennyiségtan. Heti órák száma: 4. Tanár: *Dietz L.* a) Algebra: A hatványozás általánosítása: negativ és tört kitevők. A logarithmusok és alkalmazásaik. Az arithmetikai és véges geometriai haladvány. b) Geometria: A kör; a beírt szögek mérése, érintők, szelők, beírt és körülírt sokszögek; a kör kerülete és területe. Trigonometria: a hegyes szög függvényei, a szög-függvények általános értelmezése. Szögek összegének és külömbségének függvényei. A sinus-tétel, cosinus-tétel s tangenstétel és alkalmazásuk a háromszög megoldására. Házi és iskolai dolgozatok.

Torna. Heti órák száma: 2. Tanár: *Tóth I.* Rendgyakorlatozás, szabadgyakorlatozás, szertornázás, játszás, mint az V. osztályban. — Játék-délután: szerdán délután 4—6-ig az V. osztállyal együtt.

VII. OSZTÁLY.

Vallástan. Róm. kath. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Marcell M. dr.* Az anyaszentegyház megalapítása, elterjedése és helyzete a római birodalomban. Az üldözések kora, kapcsolatban az egyes eretnekségek tárgyalásával. A keresztény ó-kor istentisztelete, vallásos élete és szokásai. Az egyház, mint a népek megtérítője és nevelője; helyzete a középkorban. A középkor szerzetesrendjei, intézményei, vallásos élete, tudománya és művészete. Középkori eretnekségek. A reformáció előzményei, elterjedése, története. Az ellenreformáció. Új szerzetesrendek és a hittérítés fel-

lendülése. Az egyház küzdelme az államhatalmi túlkapásokkal, forradalmi eszmékkel és filozófiai irányzatokkal az új korban. A kereszténység története hazánkban. — Izr. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Farkas J. dr.* A biblia; az elengedési év, a menedékvárosok, a szentség törvényei, az ünnepek. A biblia törvényeinek osztályozása. A massora. A biblia fordítása, irálya, anyaga. Liturgia. A templom, az istentisztelet alakulása, jelvények, az ima, fajai, kelléke.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 3. Tanár: *Dr. Kuncz Aladár.* a) Iskolai olvasmány: A tankönyv szemelvényei. Továbbá: Barlám és Jozafát, Szent Elek élete, Margit legenda, Szent Katalin verses legendája, Mária siralmak, Passziók, Hymnuszok. Sztáray két darabja, Balassi Menyhért árultatása, Balassi összes költeményei, Argirus királyfi, Volter és Grizeldis. Pázmány prédikációi. Zrinyi idilljei és a Török Áfium. A kurucvilág egész költészete. Bessenyei: Agis tragédiája és a Philosophus. Csokonai legtöbb verse. Dombi megemlékezése Csokonairól. Kisfaludy S. regéi. b) Házi olvasmány: Gyöngyösi Keményeposza. Mikes levelei. Faludi prózai műveiből. Kármán: Fanni hagyományai. Gvadányi: Egy falusi nótárius. Fazekas: Ludas Matyi. c) Ezen olvasmányok alapján a magyar irodalom evolúciója kapcsolatban a nyugati irodalmakkal 1820-ig.

Latin nyelv. Heti órák száma: 5. Tanár: *Usetty F.* a) Olvasmányok: Sallustius De bello Jugurthino szemelvényekben. Vergilius Aeneisének VI. éneke. Cicero I. és IV. beszéde Catilina ellen. b) Az írók élete és művei. A régiségtani ismeretek kiegészítése és összefoglalása. c) Irásbeli dolgozatok: kéthetenként fordítás felváltva latinra és magyarra.

Görög nyelv. Heti órák száma: 5. Tanár: *Zindl B. dr.* a) Olvasmányok: Szemelvények az Odysseia I., VI., VII., IX. énekéből. Herodotosból: A marathoni csata. A thermopylaei csata. b) Az Odyssea tartalma és szerkezete. Herodotos élete, a görög történetírás legfőbb képviselői. A nyelvtani ismeretek állandó ébrentartása és kiegészítése. c) Irásbeli dolgozatok: Havonként egy dolgozat, fordítás felváltva görögre és magyarra.

Görögpótló irodalmi olvasmányok. Heti órák száma: 3. Tanár: *Kuncz A. dr.* Szemelvények Felsőbüki Nagy Pál, Széchenyi, Kölcsey, Deák, Kossuth szónoki beszédeiből és a magyar történetírókból. Demosthenes beszédeiből a III. philippika és a koszorú ügyében. Válogatott részletek Thukydides művéből.

Görögpótló rajz. Heti órák száma: 2. Tanár: *Keményffi J.* Használati tárgyak, kutak, asztalok, gyümölcsök, házak stb. rajzolása és festése. Emberi testrészek rajzolása (különböző technikákkal). Néhány műalkotás bemutatása és ismertetése.

Német nyelv. Heti órák száma: 3. Tanár: *Zindl B. dr.* Olvasmányok: Goethe: Hermann und Dorothea, Egmont. Goethes Leben und Werke. Faust. Torquato Tasso. Heidenröslein. Der König in Thule. Mignon. Römische Elegien. Venetianische Epigramme. Minna Barnhelm. Lessings Leben und Werke. Nathan der Weise. Laokoon. Der Geist in Voltaires Semiramis. Fabeln. Sinngedichte. — Beszédgyakorlatok. — Havonként egy írásbeli dolgozat, fordítás magyarból németre.

Történelem. Heti órák száma: 3. Tanár: *Vikol J. dr.* a) Világtörténelem 1648-tól 1878-ig, különösen a társadalmi és állami élet fejlődése, összeillesztve nemzetünk történetével. b) Európa, Amerika nevezetesebb államainak politikai földrajza és Khina s Japán ismertetése.

Mennyiségtan. Heti órák száma: 3. Tanár: *Kiss G.* a) Algebra: Számtani és mértani haladvány. Kamatos kamat és járadékszámítás. Végtelen mértani haladvány. A másodfokú egyenlet és másodfokú függvény. b) Geometria: A pont coordinátái. Algebrai kifejezések geometria szerkesztése. A stereometria fontosabb tételei. A hasáb, henger, gúla, kúp és a gömb felszíne és köbtartalma. Házi és iskolai dolgozatok.

Természettan. Heti órák száma: 4. Tanár: *Dietz L.* Mechanika. Hangtan. Fénytan.

Torna. Heti órák száma: 2. Tanár: *Tóth I.* Rendgyakorlatozás, szabadgyakorlatozás, szertornázás, játszás, mint az V. osztályban. — Játék-délután: pénteken délután 4—6-ig a VIII. osztálylyal együtt; játékok, mint az V. osztályban.

VIII. OSZTÁLY.

Vallástan. Római kath. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Marcell M. dr.* Apologetika. Isten létének egyenes és közvetett bizonyítékai. Az emberi lélek természete. Az ember és állat különböző létezése. A kinyilatkoztatás történeti valósága. Az ó-szövetségi sz. könyvek történeti hitelessége. A bibliával kapcsolatos tudományos kérdések. Az új szövetségi sz. könyvek eredete és történeti hitelessége. Jézus Krisztus egyénisége, tanítása. A kath.

egyház alapítása és berendezése. A szentírás és a szent hagyomány közötti viszony. Az összes r. kath. ifjúság vasár- és ünnepnapokon testületileg vett részt a sz. misén, miután az intézetben szent beszédet hallgatott. Az iskolai év folyamán négyszer járultak a szent gyónás ás áldozáshoz, úgymint: az iskolai év elején, karácsonykor, húsvétkor és az év végén. A húsvéti szent gyónást lelki gyakorlatok előzték meg. — Izr. hittan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Farkas J. dr.* Rendszeres zsidó vallástan: A vallásos érzés, a polytheismus, a mysticismus, a rationalismus. A szentség, a kiválasztás, a kinyilatkoztatás, a messianismus; az erkölcsi törvények.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 3. Tanár: *Szemkő Aladár* a) Iskolai olvasmányok: a tankönyvben foglalt szemelvények. Azonkívül: Kisfaludy Károly, Vörösmarty Mihály, Dajka József, Czuczor Gergely több költeménye, szemelvények Kuthy Lajos, Vajda Péter műveiből, Tompa, Petőfi, Arany számos költeménye, Gyulai Pál Vörösmarty életrajzából, Katona J. élete és Bánk bánja cz. művéből számos részlet, bő szemelvények szabadságharcz utáni költészetünk köréből. b) Házi olvasmányok: Kisfaludy K.: Iréne. Vörösmarty Mihály: Csongor és Tűnde. Eötvös József: A Karthausi. Kemény Zs.: A rajongók. Zord idő. Petőfi: Bolond Istók. Arany: Nagyidai czigányok. Szigligeti: Liliomfi. Madách I.: Az ember tragédiája. Jókai: Kedves atyafiak. b) A magyar nemzeti irodalom története Kisfaludy Károly felléptétől napjainkig.

Latin nyelv. Heti órák száma: 4. Tanár: *Kun I.* a) Olvasmányok. Horatiusból: Carm. I. 1., 3., 9., 14., 22. II. 3., 10., 14., 18. III. 2., 3., 9., 30. Epod. 2. Sat. I. 1., 6., 9. II. 6. Epist I. 10. és az Ars poetica. Tacitusból: Szemelvények az Annales I., II., III., VI., XIII. és XV. könyvéből. Horatius néhány ódája memoriter is. b) Áttekintés a római irodalomtörténetből. A római régiségek ismétlő összefoglalása. c) Kéthetenként iskolai dolgozat, fordítás latinból és magyarból felváltva.

Görög nyelv. Heti órák száma: 4. Tanár: *Farkas I.* a) Olvasmányok: Homerosból: Szemelvények az Ilias I., II., IV., VI., IX., XVI., XVIII. énekéből. Platonból: Kriton. b) A trójai mondakör, az Ilias tartalma, szerkezete, szintere, kronologiája. A homerosi eposok sorsa; a homerosi kérdés. Homeros vallása, a homerosi világnézet és költészet jellemzése. A görög philosophia története. A görög irodalom rövid áttekintése, az egyes műfajok legfőbb

képviselőinek ismertetése. c) Havonként iskolai dolgozat, fordítás görögből és magyarból felváltva.

Görögpótló irodai olvasmányok. Heti órák száma: 2. Tanár: *Reibner M. dr.* Szemelvények Platon műveiből: Sokrates védelme, az Állam. A görög philosophia Platonig. A görög művészet kiválóbb emlékei.

Görögpótló rajz. Heti órák száma: 2. Tanár: *Keményffi J.* Gyümölcs, virág s egyéb csendéletek rajzolása és festése. Emberi testrészek, kezek, lábak, fejek rajzolása különböző technikákkal. Néhány műalkotás bemutatása és ismertetése.

Német nyelv. Heti órák száma: 3. Tanár: *Endrei Á.* Olvasmányok: Schiller Wilhelm Tell. Das Lied von der Glocke. Schillers Leben, Wirken und allgemeine Bedeutung. Das Junge Deutschland. Der Handschuh. Die Kraniche des Ibykus. Die Kapelle. Das Glück von Edenhall. Des Sängers Fluch. Grillparzer Das goldene Vlies. Heine Lieder. Die Grenadiere. Belsazar. Lenau: Gedichte. Irásbeli dolgozat havonként egy; fordítás magyarból németre.

Történelem. Heti órák száma: 3. Tanár: *Vikol J. dr.* a) Nemzetünk történelme 1867-ig, alkotmányunk és műveltségünk fejlődésével, kapcsolatban a világtörténelemmel. Történelmünk kútfői. b) Hazánk politikai, gazdasági és műveltségi jelen állapotának ismertetése.

Mennyiségtan. Heti órák száma: 2. Tanár: *Dietz L.* a) Algebra. A kapcsolástan elemei. Permutatiók. Variatiók. Combinatiók. Binomialis együtthatók. Kéttagúak pozitiv egész hatványai. b) Geometria. A gömb részeinek köbtartalma. A gömbháromszögtan sinus- és cosinus-tétele s azok legfontosabb alkalmazása. Házi és iskolai dolgozatok.

Természettan. Heti órák száma: 4. Tanár: *Lissák J.* Hőtan. Elektromosság és mágnesség. A kozmografia elemei.

Bölcseleti előtan. Heti órák száma: 3. Tanár: *Keil A. dr.* A lélektan és logika elemei. A lelki élet önállósága. A lelki jelenségek főbb csoportjai: az érzetek, képzetek, érzelmek és akarat tana. A lelki betegségek, különös tekintettel az alkoholizmusra. A tudományok felosztása és a főbb módszerek. Olvasmányok.

Torna. Heti órák száma: 2. Tanár: *Tóth I.* Rendgyakorlatozás, szabadgyakorlatozás, szertornázás, játszás, mint az V. osztályban. — Játék-délután: pénteken délután 4—6-ig a VII. osztálylyal együtt; játékok, mint az V. osztályban.

IV.

Rendkívüli tantárgyak.

I. Egészségtan.

Tanár: *Tóvölgyi E. dr.*, Tankönyv: *Fodor József dr.*, Egészségtan. Heti 2 óra.

Tananyag: Az egészségtan feladata, mint bevezető rész. A táplálkozásról. A lakásról. A test ápolásáról. A munkáról és foglalkozásról. A betegségekről.

A tanfolyamon résztvettek a VII. osztály tanulói:

	Bálint József	2	
	Berger József	3	
	id. Blau Sándor	3	
	ifj. Blau Sándor	2	
5	Both Antal	3	
	Brosek István	3	
	Brück Mihály	2	
	Bürger Károly	3	
	Czár József	1	
10	Dános Kálmán	3	
	Deutsch Ferencz	3	
	Dévényi Egon	2	
	Fränkel György	3	
	Friss Aladár	2	
15	Gervay József	1	
	Gottdiener Sándor	2	
	Gráf Zoltán	2	
	Kalmár István	3	
	Keil Tibor	3	
20	Kis Lajos	3	
	Klein Artúr	2	
	Ladányi Béla	1	
	Ligeti Imre	2	
	Lingsch Pál	1	
25	Locsmándi Ferencz . . .	3	
	Molnár József	3	
	Neumann József	3	
	Reich József	2	
	Schmidek Tibor	1	
30	Schmilovits József	3	
	Seifert Jenő ism.	2	
	Sipos György	3	
	Szekerka Pál	3	
	Székely Rezső	3	
35	Szilárd Géza	3	
	Tihanyi Aurél	3	
	Vándorfy József	2	
	Weisz István	2	

2. Francia nyelv.

Tanár: *Endrei Ákos.* Tankönyv: Bartos-Chovancsák, Francia nyelvtan és olvasókönyv I. II. rész. Tanulók száma: 30. Heti óra 3.

Kezdők csoportja. Tananyag: A tankönyv első kötetében levő olvasmányok alapján a rendes alaktan. Beszédgyakorlatok.

Haladók csoportja. Tananyag: A tankönyv második kötetében levő olvasmányok alapján a rendhagyó igék és a mondattan elemei.

A két tanfolyamban résztvett tanulók névsora és érdemjegyei:

Balogh János V. 2
Bilesz Lajos IV|B. 1
Bozsóky Nándor IV|B. haladó 2
Bürger Vilmos VI. haladó . . 1
Ernst László V. haladó . . 2
Fodor László V. 2
Förster Béla IV|B. 1
Fuchs László IV|A. 3
Gellért Sándor VI. 1
Hajdu Oszkár V. 1
Hoffmann Ödön IV|B. . . . 3
Iván Ferencz IV|A. 3
Jung Dezső IV|B 2
Keil Loránt V. haladó . . . 1
Kohn Géza III|B. . . . . .
Kondor László IV|A. . . . 3
Mandel Imre V. haladó . . 3
Máté Lajos IV|B. 2
Máté Sándor IV|A. 2
Mayer Jenő III|A. 2
Neumann József VII. . . . 2
Nussbaum Géza V. haladó . 1
Ördög Rezső V. haladó . . 3
Reisz Miksa IV|B. 2
Sipos Mihály VI. haladó . . 1
Steinherc Ödön IV|A. haladó 1
Tanai Ferenc IV|A. haladó . 3
Vas László IV|B. 2
Weisz Ernő V. haladó . . . 1
Weisz Géza IV|B. haladó . . 2

3. Gyorsírás.

Tanár: *Usetty Ferencz.* Tankönyv: Markovits—Vikár, Gyorsírás, I. II. rész. A két csoport tanulóinak száma 68.

a) Kezdők csoportja. Heti 1½ óra. Tananyag: Levelező írás. A betűk begyakorlása az „e“ hangzóval. Viszonylagos sor. Szójelek. Tompaszög kikerülése. Torlódó „t“. Kis „t“. Kettőzés. Az „a, á“ hangzó. Hangrend. Hangrend-megszakadás. Monogramm. Az „o, ó“ hangzó. Az „ö, ő“ hangzó. Az „o, ö“ jelképi jelölésének egyszerűsítése. Hangrend-elágazás. Az „i“ hangzó. Az „u“ hangzó. Az „ü, ű“ hangzó. A birtokos „é“. A hangzók önálló jelölése. Magánhangzó csoportok. Mássalhangzók torlódása. Az összetett szókról. Rövidítések nyelvtani rendben. Képzők és ragok. Névutók, határozók. Névmások és névmási szórészek. Van, fog, lesz. Szójelek és monogrammok gyakoribb igékre. Számnevek. Pénzek és mértékek nevei. Szójelek és monogrammok. Idegen szók és tulajdonnevek. Mássalhangzós csoportok. A levelező írás összes szójelei, monogrammjai betűrendben.

b) Haladók csoportja. Heti 1½ óra. Tananyag: Vitaírás. Szabad egyszerűsítések. Szóösszehúzások. Szabad rövidítések. Kezdőhang-, belhang-, véghang-rövidítések. Rajzokkal való rövidítés. Idegen szók. Rendhagyó rövidítések. Tulajdonnevek. Gyakoribb szók. Szólásmódok és rövidítések összehúzása. Szakrövidítések. Írás diktálás után. Folyóiratok olvasása.

A tanulók előmenetele a következő:

Kezdők:

III. a) osztály.

Bányász Jenő* . . . . . —
Rakota Ovidius 1

III. b) osztály.

Fuszek Lóránt 2
Hlavanda József 3
Mérey Jenő 1
Rosenberg Sándor 2
Stark Oszkár 1
Szigeti Géza 2
Takács Lajos 3
Vajda László 3

IV. a) osztály.

Acél Pál 2
Bauer Imre 2
Heksch Endre 2
Löschnig Leó 3
Nagy Ignác 3
Pick Samu 2
Schiller József 1
Stangel Rezső 2
Steiner Miklós 1
Takács János 1
Tanay Ferenc 3
Tonhauser György 3
Török István 1
Wollák Dezső 2

IV. b) osztály.

Bartók Zoltán 2
Frenkel Lóránt 2
Gyárfás Zoltán 3
Hoffmann Ödön 3
Horner Ernő 1
Kohn Géza 1
Szalkay Géza 1

V. osztály.

Balog János 2
Braun Jenő 1
Gellért Imre 1
Guga István 1
Kuba János 1
Magyar Dezső 1
Ördög Rezső 1
Weisz Árpád 1

VI. osztály.

Acél László 1
Andersen György 1
Király Béla 2
Róth Tibor 3

VII. osztály.

Berger József 2
ifj. Blau Sándor 2
id. Blau Sándor 3
Deutsch Ferenc 1
Dévényi Egon 1
Gervay József 3
Neumann József 2
Reich József 3
Szekerka Pál 1

Haladók:

V. osztály.

Jeny József 1
Perlaky Mihály 1
Messik József 1
Nuszbaum Géza 1
Spitz Sándor 1

VI. osztály.

Biró Antal 1
Bürger Vilmos 1
Gellért Sándor 2
Kóla György 1
Kornhauszer Farkas . . . 1
Messinger Arthur 1
Reppa József 1
Török Pál 1
Vály Antal 2

VII. osztály.

Bürger Károly 2
Dános Kálmán 1

*-gal jelzett tanuló évközben más intézetbe lépett át.

4. Műének.

Tanár: *Perlaky Gábor.* Az énekesek száma az év elején 89, a második félévben 79. Heti órák száma: világi ének 2, egyházi 1, összesen 3.

Tananyag: Rövid előadások keretében, itt-ott alkalomszerűleg is megismerkedtünk a zeneelmélet alaptanaival. A hangjegyírást, skálák képzését, hangok eltalálását, a dur- és moll-hangnemeket solfeggió-énekléssel kapcsolatban gyakoroltuk. E mellett főcélunk egy-, két- és négyszólamú vegyeskarú énekdarabok betanulása volt. A sopran-alt énekeseka tenor-bassus-énekesekkel felváltva tanulták be szólamaikat, időnként pedig együtteseket tartottunk. A betanult darabokat többnyire Harrach Józsefnek a középiskola részére irt munkáiból, Deák Gerő „Emke" daloskönyvéből, Zsasskovszky és mások műveiből vettük, gondosan átdolgozva és alkalmazva, a mint a szükség kivánta.

Ebben az évben is ápoltuk a r. k. egyházi éneket, mert új épületünkben az intézet saját kápolnájában a növendékek most már egészen önállóan látták el az egyházi karéneket, Balogh Zoltán VIII. és Jeny Imre V. o. t. harmónium-kiséretével.

Az intézeti önképzőkör ezidei jótékonycélú hangversenyét, melyet a tanári kar engedelmével táncmulatság követett, a Lloyd termében tartotta meg március hó 14-én este, díszes közönség és a tanári kar jelenlétében. A műsort másutt közöljük, de itt felemlítjük, hogy az énekkar *Pacius* Finn zene, *Silcher* Búcsú az iskolától, *Kún László* Többsincs királyfi-jának egy dala és befejezésül egy magyar népdal-egyveleg előadásával kifogástalanul megállotta helyét. Nem kis tetszést aratott *Romberg* gyermeksymphoniája, melyet *Schmidek Oszkár* úr tanított be és vezényelt, dícséretreméltó buzgósággal és eredménnyel. Fogadja e helyütt is az egész intézet őszinte köszönetét! A hangverseny zenei részében több tehetséges növendékünk tünt ki és aratott méltó sikert, így *Harsányi Tibor* V., *Fehér Ernő*, *Klein György VI.*, *Ligeti Imre*, *Schmidek Tibor*, *Schmilovics József*, *Kalmár István* és *Czeglédi Árpád* VII. oszt. tanulók.

A március 15-iki szabadságnapon is megtartottuk a szokásos ünnepélyt, a melyen az énekkar a Hymnusnak, a Szózatnak, egy szomorú kurucdalnak (Rákóczy kesergője), *Csanády Virgil* Kossuth-néphymnusának, végül egy igen alkalmas és kedvelt tornainduló-nak előadásával vett részt.

Nem csupán az erkölcsi siker volt kedvező, de az anyagi is kielégítő volt, mert a fentebb említett, táncmulatsággal egybekötött hangverseny a segítő egyesületnek szép összeget jövedelmezett, a miért a tanulók buzgóságán kívül a közönség kedves velünkérzésének is hálával adózunk.

Az énekkar tagjainak névsora és osztályzatok itt következnek.*)

I. a) osztály.

Basch Pál . . . 1
Goldstein Ede . 1
Kürti Kálmán . . 1
Ona László . . . 1
Schäffer György . 1
Szeremet Lajos . 1
Zinsenheim Jenő . 1

I. b) osztály.

Dames Jenő . . 1
Friedmann Kornél 1
Nazimecky László 1
Pisztora József . 1
Ripper Károly . . 1
Tarsoly Ferencz . 1
Telegdi Pál . . . 1

I. c) osztály.

Bácskai Pál . . 1
Jokel László . . 1
Kovács Elemér . 1
Schlatter Győző . 1
Takáts Imre . . 1

II. a) osztály.

Hirschfeld Lajos . 2
Matoss József . . 2
Orbán Pál . . . 1
Pick Imre . . . 2
Pintér István . . 3
Pollák Sándor . . 1
Schlenger Gyula . 1
Vográndli János . 2

II. b) osztály.

Hajós Endre . . 2
Locsmándi Kálmán 1
Némedi Albert . 1
Schichtanz Lóránt 2

II. c) osztály.

Barta Sándor . . 1
Berger Sándor . 2
Jeny László . . 1
Rosner Sándor . 1
Virág Gyula . . 1

III. a) osztály.

Balázs István . . 1
Braun Andor . . 2
Fleiner Andor . . 2
Hirsch Imre . . 1
Unterberger Árpád 2

III. b) osztály.

Bokor László . . 2
Frumen Imre . . 1
Mérei Jenő . . . 1
Mitana Gyula . . 2
Stark Oszkár . . 1
Takáts Lajos . . 2
Vajda László . . 3
Weingruber Károly 2
Weisz Leó . . . 1

IV. a) osztály.

Braun József . . 2
Heksch Endre . . 1
Ráth László . . . 1
Takács János . 1
Tamásy Lajos . . 1
Török István . . 1
Weisz Hugó . . 2

IV. b) osztály.

Jelinek Tivadar . 1
Schöffer Dezső . 1

Az V. osztályból, mivel a hangváltozás (mutatio) e korban folyik le, az énekkarba senkit sem soroltunk be.

VI. osztály.

Andersen György 1
Hajdu Pál . . . 1
Horváth Zoltán . 1
Klein György . . 1
Preizák Árpád . 1
Sóti Árpád . . . 1
Széllner Ferencz . 1

VII. osztály.

Brück Mihály . . 1
Tihanyi Aurél . . 1

VIII. osztály.

Balogh Zoltán . . 1
Bihari Andor . . 2
Csányi Dezső . . 1
Dávid Ernő . . . 2
Givizer Sándor . 1
Harsányi Miklós . 1
Kaufer Szigfrid . 1
Kutasi János . . 1
Lichtenstein Jenő .
Maurer Sándor .
Pilinszky Tibor . 1
Schön István . . 3
Wellward Zoltán . 2

Évközben kimaradtak (többnyire az intézetből is): Kalmár Sándor I. a), Kádár Sándor I. b), Czabányi Gyula és Egerer József II. a), Klein Ármin III. a), Fischer Béla III. b), Karczag Géza és Balogh István IV. b), Komarik István és Messinger Artúr VI.

5. Szabadkézi rajz.

Tanár: *Keményffi Jenő.* Tanulók száma: 57. Heti órák száma: 2. A tananyag teljesen megegyezett a Tanterv tananyagával.

*) Megjegyezzük, hogy az osztályzatokat az énekórák pontos látogatására, avagy több-kevesebb elhanyagolására alapítottuk.

A szabadkézi rajz-tanfolyamon részt vettek a következő tanulók.

I. a) osztály.
Schaurek Ottomár
Wurm József

I. b) osztály.
Bartók Ernő
Dames Jenő
Dárdai Gábor
Friedmann Gyula
Grósz Gyula
Nyilas Jenő
Sinay Sándor
Telegdi Pál
Weisz Pál

II. a) osztály.
Máté Andor
Werner Károly
Zsivánovits Sándor

II. b) osztály.
Botos László

II. c) osztály.
Täubel Géza

III. a) osztály.
Laubál István
Mossonyi Sándor
Selmeczi Miklós

III. b) osztály.
Fischer Béla
Mérei Jenő
Stark Oszkár
Takács Gyula
Vajda László

IV. a) osztály.
Grósz Zoltán
Hatscher Róbert
Hirschler Ferencz
Kondor László
Kondor Marcell
Stangel Rezső
Urhegyi András

IV. b) osztály.
Fischer Dezső
Gergew Milán
Kreisz Gyula
Láng Imre
Nagy Zoltán
Tury József

V. osztály.
Kármán László
Mandel Imre
Nazimetzky Kamillo
Seidner Gyula
Szenes Árpád

VI. osztály.
Albecker Sándor
Erényi Géza
Messinger Arthur
Reppa József
Róth Tibor
Sipos Mihály
Spiró Gyula
Vály Antal

VII. osztály.
ifj. Blau Sándor
Frenkel György
Gervay József
Ligeti Imre
Tihanyi Aurél

VIII. osztály.
Givizer Sándor
Netter Jenő

6. Zene.

Tanár: *Eskenasy Licco* okl. hegedűművész. Az V. és VI. ker. főgymasiumok tanulói számára közös hegedűtanfolyam. A tananyag: az Országos Zeneakadémia hivatalosan előírt tananyaga. Heti órák száma 6.

A tanfolyam tanulói az 1912. évi május 16-án az V. ker. főgymnasium dísztermében tartott nyilvános hangversenyen mutatták be haladásukat az érdeklődő közönség és a szülők előtt. A hangverseny műsora a következő volt:

1. Hauptmann: III. Sonatina. Előadják a gyak. évf. növendékei. 2. Bloch: Souvenir. Előadja: Kugel Ernő. 3. Bloch: Berceuse. Előadja: Paul Andor. 4. Blummenthal: Sevillai borbély. Előadja: Scholz Emil. 5. Mozart: Vonósnégyes. Előadják: Bittlingmayer Frigyes, Szilárd Géza, Glück Oszkár, Valér János. 6. Rieding: Concertino. Előadja: Vas Tibor. 7. Wieniawszky: Kuiawiak. Előadja: Szilárd Géza. 8. Beriot: Concert IX. Előadja: Bittlingmayer Frigyes. 9. Drdla: Tarantella. Előadják az elők. évf. növendékei.

V.

Az írásbeli dolgozatok tételei a magyar nyelvből.

V.

1. Petőfi és Arany barátsága. — 2. Kirándulás a budai hegyek közé. — 3. Magyar urak török fogságban. — 4. Az állatok értelmességéről. — 5. Mit tanuljon a magyar ifjú Kőrösi Csoma pályájából? — 6. „Jusson eszedbe: a könyvek száma végtelen, a te éveid pedig végesek; s óráidat és napjaidat oly sok egyéb foglalatosság kívánja magának." — 7. a) Kossuth beszédének vázlata a szerkezet feltüntetésével. b) A horvát veszedelem 1848-ban. — 8. Deák felirati beszédének bevezetése.

VI.

1. Arany egy balladájának ismertetése. — 2. A népköltészet termékeinek különös sajátságai. — 3. A Zrínyiász nőalakjai. — 4. A falu jegyzőjének cselekvénye. — 5. Petőfi családi költészete. — 6. Tompa elégiáiról (iskolai). — 7. Kisfaludy Kérők komikuma. — 8. Shakespeare hatása Katonára (iskolai).

VII.

1. A középkor és renaissance emberének jelleme és életfelfogása. — 2. A polemikus dráma. — 3. Irodalmi műfajok kialakulása a XVII. századig. — 4. Pázmány hasonlatai (iskolai). — 5. Barokk sajátságok Gyöngyösi Keményeposzában. — 6. Szabad dolgozat. (Kiki kedvelt studiumából.) — 7. Francia hatások Bessenyei Philosophusában (iskolai). — 8. Az irodalmi tudat kialakulása és annak jelentősége a XVIII. század végén.

VIII.

I. Kisfaludy Károly irodalmi vezérsége. — Az összeesküvők a Bánk bánban.

II. Vörösmarty romanticizmusa. — A klasszikus eposz jelentősége költészetünkben. — A reformkor költői a nemzeti haladás szolgálatában.

III. Kölcsey Ferencz és báró Eötvös József. (Párhuzam.) — Kemény Zs. Rajongók c. regényének főalakjai.

IV. Tompa természetszeretete. — Petőfi jelszava. — Petőfi és szülei.

V. Arany tragikus ballada-hősei. — Arany János egyénisége. — Korfestő részletek a Toldi szerelmé-ben.

VI. (Iskolai.) A madár fiaihoz és a Virrasztók. (Párhuzam.) — A Hadnagy uram-tól a Népszerűségig. — Vajda János költészetének motivumai.

VII. Kossuth és Deák. (Párhuzam.) — Az emberiség történetének főmozgató eszméi (az Emb. trag. alapján). — A harminczas évek magyar társadalmának tipusai Jókai Kedves Atyafiak című elbeszélésében.

VI.

Iskola-orvosi jelentés.

Az év elején eszközölt szemvizsgálat alkalmával, úgyszintén az iskolaév folyamán, sem trachoma, sem egyébfajta ragályos szemgyulladás nem fordult elő az intézetben.

A ragályos bajok közül a legnagyobb számban, nevezetesen hat esetben a vörheny szerepelt, azonkívül csupán egy kanyaró és két fültőmirígylob fordult elő.

A torna alól a következő bántalmak miatt történtek felmentések:

Sérv miatt 11, szívbaj 6, fülbaj 3, vakbélgyulladás 3, ízületi csúz 2, különféle zúzódások, kéz-, lábbaj miatt 9, idegesség, főfájás, chorea folytán 9 és csontelferdülések (sántaság, púposság) miatt szintén 9 tanuló lőn felmentve.

A rajz alól nagyfokú rövidlátás miatt mindössze 8 tanuló kapott felmentést.

Dr. Tóvölgyi Elemér.

VII.

A Gyulai Pál önképzőkör.

A kör október 14-én tartott alakuló ülésén a következő tisztviselőket választotta:

Elnök: Kutasi János VIII. o. t.; titkár: Lichtenstein Jenő VIII. o. t.; jegyző: Egry Pál VIII. o. t.; pénztáros: Kaufer Sigfried VIII. o. t.; könyvtáros: Heller Zoltán VIII. o. t.; aljegyző: Dános Kálmán VII. o. t.; ellenőr: Dévényi Egon VII. o. t.; alkönyvtáros: Ligeti Imre VII. o. t.

Az alakuló és záróülésen kívül 9 rendes- és 2 díszülést tartott a kör, szavalóversenyt és hangversenyt rendezett.

A rendes ülések tárgyát ezidén is értekezések, szabad előadások, eredeti és forditott költemények, novellák, szavalatok és ezeknek birálatai alkották.

Értekezésben vagy szabad előadásban csak egy ülésünk szűkölködött. Bár legtöbbjük nagyobb tanulmányt és elmélyedést kivánó tárgyat dolgozott fel, ezekben érte el a kör a legszebb eredményeit.

Vers is szerepelt ugyan elég üléseink tárgysorozatában, de a felolvasott költemények majdnem kivétel nélkül olyan érzéseket énekeltek meg, melyek őszinték nem lehettek. Dícséretet — főként a külső formákat illetőleg — Dévényi Egon VII. o. t. szerzeményei érdemelnek.

Egyszerűség és természetesség jellemzi a novellákat és humoreszkeket, bár új gondolatokkal, eredeti eszmékkel ezek sem tűntek ki.

Sikerrel működtek a kör tagjai a szavalás terén. A tehetségesebb szavalók több ízben eredményesen próbálkoztak meg drámai jelenetek előadásával. Szorgalmával és rátermettségével kivált Harsányi Miklós VIII. o. t., ki Veisz István VII. o. t.-val együtt a szavalóversenyen a komoly szavalat első díját nyerte el. A második díj Dévényi Egon VII. o. t.-é, a harmadik Forgács Zoltán VIII. o. tanulóé lett. A víg szavalat első díját ugyancsak Harsányi Miklós VIII. o. t., a második díjat Berger József VIII. o. t. kapta, kinek komoly tárgyú szavalata is dícséretben részesült.

* * *

Bessenyei György halálának századik évfordulója alkalmából a kör díszülést rendezett a következő műsorral:

Elnöki megnyitó. Mondta: Kutasi János VIII. o. t.

Bessenyei. Irta és felolvasta: Harsányi Miklós VIII. o. t.

Bessenyei mint drámairó. Hetényi Géza VIII. o. t. értekezése.

Jelenet a „Philosophus"-ból. Előadták: Harsányi Miklós VIII. o. t., Forgács Zoltán VIII. o. t. és Veisz István VII. o. t.

Szász Károly: Az irodalom újjászületésének századik évfordulójára. Szavalta: Veisz István VII. o. t.

Záró beszéd. Mondta a vezető tanár úr.

A március 15-iki díszülés műsora:

Hymnus. Előadta az intézeti énekkar.

Ünnepi beszéd. Mondta: Kutasi János, ifjúsági elnök.

Nemzeti dal. Szavalta Brück Mihály VII. o. t.

Rákóczi kesergője.

Kossuth-néphymnus. Előadta az intézeti énekkar.
Ábrányi: Március 15. Szavalta: Veisz István VII. o. t.
Szózat. Előadta az intézeti énekkar.

Az intézeti segélyalap javára körünk 1912. március 14-én a Pesti Lloyd-társaság dísztermében tánccal egybekötött hangversenyt rendezett, melynek műsora a következő volt:

I. rész.

1. a) *Pacius: Finn zene.*
   b) *Silcher: Búcsú az iskolától.*
   c) *Kún L.: Többsincs királyfi-ból.* Előadta az intézeti énekkar Perlaky Gábor tanár úr vezetésével.
2. *Weber: Grande Polacca brillante.* Zongorán előadták: Fehér Ernő VI. o. t. és Klein György VI. o. t.
3. *Coppée: A kovácsok sztrájkja.* Szavalta: Veisz István VII. o. t.
4. a) *Serenade orientale.*
   b) *Carlière: 3me Valse.* Zongorán előadta: Harsányi Tibor V. o. t.
5. *Haydn: Vonós négyes.* Op. 54. I. Előadták: Schmilovics József VII. o. t., Kalmár István VII. o. t., Czeglédi Árpád és Schmidek Tibor VII. o. t.

II. rész.

1. *Magyar népdalegyveleg.* Előadta az intézeti énekkar Perlaky Gábor tanár úr vezetésével.
2. *Jelenet a „Sastiók" V. felvonásából* (Wagrami csatamező). Előadta: Harsányi Miklós VIII. o. t.
3. a) *Wieniawski: Scherzo-Tarantella.*
   b) *Kreisler: Liebesfreud.* Hegedűn előadta: Ligeti Imre VII. o. t.
4. *Romberg: Gyermeksymphonia.* Előadta az intézet gyermekzenekara Schmidek Oszkár úr vezényletével.

A hangverseny úgy erkölcsi, mint anyagi siker tekintetében szép eredménynyel végződött. A 403·74 koronányi tiszta haszonból 300 korona jutott a segítő egyesületnek. Ezúton is köszönetet mondunk mindazoknak, kik az est sikerét előmozditották, valamint Engel I. Imre papirkereskedő úrnak, ki a hangverseny meghívóit ingyen készítette.

* * *

Az önképzőkör tisztviselői a záró-ülésen számoltak be működésükről. A kör által az év elején kitűzött pályatételek és nyerteseik a következők:

Latin fordítás (Taciti Dialogus de oratoribus) nyertese: *Heller Zoltán* VIII. o. t.

Magyar irodalmi tétel (Irodalmi és közéleti törekvések kapcsolata a XVII. században) nyertesei: *Kutasi János* és *Dávid Ernő* VIII. o. t.

Történelmi tétel (Vármegyéink jelentősége az autonomisták és centralisták méltatásában) nyertese: *Hetényi Géza* VIII. o. t.

Lirai vers-pályázat nyertese: *Dévényi Egon* VII. o. t.

VIII.

Cercle Français.

A folyó iskolai évben alakult meg intézetünk kebelében a francia nyelvben jártas tanulók kívánságára a francia kör: Cercle Français, melynek vezetését a francia nyelv tanára vállalta magára.

A formális megalakulás előtt az alapítók a következő 9 pontból álló *alapszabálytervezetet* dolgozták ki, amelyet mind a vezető tanár, mind az intézet igazgatója jóváhagyott:

1. A kör *címe:* „A budapesti VI. ker. m. k. állami főgimnázium francia köre."

2. A kör *célja:* a) beszéd- és stílusgyakorlatokkal a tagok nyelvi jártasságát fejleszteni; b) a francia irodalom örökbecsű alkotásainak bemutatása és méltatása útján a francia irodalmat ismertetni; c) francia nyelvű szavalatok, szabad előadások és bírálatok által az előadás gyakorlására alkalmat nyújtani.

3. A kör *tagjai:* a felső osztályok önként jelentkező tanulói, kik a francia nyelvben némi jártassággal birnak s tetszés szerinti tagdíjat fizetnek.

4. A kör *működése*: havonként tartandó ülések, melyeken a célnak megfelelő előadások tartandók; könyvtár beszerzése, francia lapok járatása és esetleg pályadíjak kitűzése.

5. A kör *tisztviselői:* elnök, titkár, könyvtáros és pénztáros.

6. A kör *felettes hatóságai.* A kör szellemi irányítója a tanári kar által megbízott tanárelnök, akinek útmutatásait a tisztikar mindenkor szemmel tartja. — A kör védnöke: az intézeti igazgató, felettes hatósága: az intézet tanári kara.

7. *Feloszlás* esetén a kör vagyona az intézet birtokába jut, könytára az intézeti ifjúsági könyvtár kiegészítő része lesz.

8. E pontozatok évenként a tanári kar elé terjesztendők *jóváhagyás* végett. A kör működését csak az engedély megszerzése után kezdheti meg.

E rendszabályok alapján kezdte meg a kör 20 taggal működését.

Az alakuló ülés 1911. október 28-án tartatott, amelyen a kör tisztviselőiül Dávid Ernő VIII. o. t. (elnök), Hetényi Géza VIII. o. t. (titkár), Ujhely Bálint VI. o. t. (instructeur), Heller Zoltán VIII. o. t. (könyvtárőr) és Kaufer Szigfrid VIII. o. t. (pénztáros) választotta meg.

Az egész év folyamán a kör 9 ülést tartott, még pedig 6 rendes-, 1 vita-, 1 Beranger- és 1 záróülést. Ez üléseken fordítások, szavalatok, szabad előadások és értekezések kerültek napirendre. Legtartalmasabb volt a három végül említett ülés, melyeknek műsorát is érdemes felemlíteni.

A vitaülés 1912. febr. 4-én tartatott meg. Tárgyai voltak: 1. Hogyan fordítunk jól franciából magyarra? 2. Vajjon az észre hat-e inkább a francia irodalom vagy a szívre? Az első kérdés előadója Kaufer Szigfrid, a másodiké Dávid Ernő volt. Mindkettő nagy készültséggel szólt a tárgyhoz; a vitában a kör minden tagja részt vett.

December havában a kör részt vett az Önképzőkör Bessenyei ülésén is, ahol a kört Harsányi M. szavalattal, Hetényi G. pedig a tanulmányával képviselte.

A kör működésének fénypontja az 1912. május 1-én tartott Beranger-ülés volt, amelyen a vezető tanáron kívül az intézet élén álló főigazgató és a tanári kar néhány tagja is megjelent. Ezen az ülésen a kör a nagy francia költő emlékének adózott, aki a legnagyobb magyar költőre is hatással volt. Az ülés műsora: Dávid: Francia megnyitó beszéd. Fehér: Szavalat Berangertől. Újhely: Francia felolvasás. Hetényi: Magyar értekezés Berangerről. Klein Gy.: Francia szavalat. Sipos: Műfordítás Beranger után. Harsányi: Magyar szavalat Berangertől.

A záróülés 1912. május 18-án tartatott ugyancsak a főigazgató és a tanári kar néhány tagjának, valamint a tagok hozzátartozóiból álló szép közönségnek jelenlétében. Ez ülésen az előbbiekéhez hasonló tárgyakon kívül két zeneszám (francia chansonok és egy melodráma) is előfordult.

Ugyane gyűlésen számolt be a könyvtáros és pénztáros is évi működéséről. A könyvállomány év végén 57 kötetet tett ki, amelyből az ifjúsági könyvtáré 22 kötet, a kör tulajdona pedig 35 kötet. E könyvekhez részint ajándékozás, részint beszerzés útján jutott a kör.

Végül, midőn még a kör tagjai közül általános szorgalmáért Újhely Bálintot, a kör létesítése körül kifejtett buzgalmáért Dávid Ernőt, magvas értekezéseiért Hetényi Gézát, fordításaiért Sipost és és Borost és szavalataikért Harsányit, Kleint és Fehért megdícsérem, azzal az óhajtással zárom jelentésemet, vajha ez a kis kör, melyet a tanulók dícséretes buzgalma hozott létre, tovább is tűzhelye maradjon a tanulók önmívelésének és nemes buzgalmának.

E. Á.

IX.

Könyvtáraink és szertáraink.*)

1. Tanári könyvtár.

A-csoport. Várady A. Képek a magy. író és szinészvilágból I—III., Simonyi Zs. Emlékb. Szarvas G. felett, Csokonai. Dorottya, Kölcsey. Elbeszélések, Kármán. Fanni hagyományai.

B-csoport. G. Némethy P. Vergilii Maronis Catalepton.

D-csoport. Gábor J. Edda dalok, Kálmán K. Osszián költeményei, Bret Harte. Kaliforniai beszélyek, G. Karpeles. Allg. Gesch. d. Litteratur I—II., Wundt. Sprachgeschichte.

F-csoport. Prohászka. Az intellektuálizmus túlhajtásai, Pauler Á. A logikai alapelvek elméletéhez, Finkey F. Az É.-Amerikai büntetőjog mai vezéreszméi, A nagyváradi, szegedi és győri tankerületek igazg. értekezletének jegyzőkönyvei, Walter Dik. Eine Schulreise n. Norvegen, Dr. Juba. Az iskolák építése és berendezése Németországban, Kőszegi L. A latin válsága, Handelshochschule in Berlin, Beszédek és előadások a magyar tanárság ügyében, Endrei Á. Az O. középisk. tanári kongr. naplója, Fehrentheil H. Görögország középiskolái, Benvenuto Cellini önéletírása I—II., Dr. Darvai M. Benvenuto Cellini, Prohászka. Föld és ég, Huszár. A szentté avatás, Dr. Wiedermann. A vallás lélektana, D. Kiss Albin. A középkor szelleme, Dr. Zubriczky A. Vasárnapok a Tátrában, Dr. Trikál J. A lélek.

*) Az évi szerzeményeken az 1911. polgári év szerzeményei értendők.

G-csoport. Kollányi. Az Akadémia és a Nemzeti Múzeum, Thallóczi-Barabás, A Frangepán-család oklevéltára I., Márki S. Az újkor és legujabb kor története, Szádeczky L. Mégegyszer a csíki székely krónikáról, Paulus Diaconus, A longobárdok tört., Nemäti K. Nagy Magyarorsz. ismeretlen tört. okmánya, Vécsey, Jánok és az 1569:58. t.-c., Dr. Wekerle L. Nagyezerév Árpád fejedelem sírja felett, Kubinyi M. „Még egyszer az átkos emlékű", Marczali H. Magyarország története, Kollányi, Emlb. Knauz felett, Földes B. Kautz Gy. emlékezete, Óváry L. Emlb. Malagola K. felett, Kossuth L. Iratai I—XII., Gr. Széchenyi István. Munkái I—II., Beszédei, Hirlapi cikkei I—II., Önismeret, Levelei I—III., Levelei szülőihez. Von einem Ungarn, Ein Blick, Rückblick auf die jüngste Entwicklungs-Periode Ungarns, Békeházi Innocent. Igaz-e, hogy mindenben hátra vagyunk? Macaulay. Machiavelli, B. Eötvös-Lukács M. Fogházjavitás, Pulszky F. Életem és korom I—II., Gr. Andrássy Gy. A magy. állam III.

H-csoport. Kain Albert, Magyarország.

I-csoport. Wagner J. A magyarorsz. centauriák ismertetése, Gaál J. A hunyadmegyei Rákosd csigafaunája, Vadász M. A Duna-balparti idősebb rögök, Vogt. A piszkei bryozoás márga faunája, Böckh H. Geologia II. 1—2., Walter J. A föld és az élet története, Dr. Szabó I. A Knautia Génusz monografiája, Hegi-Dunczinger. Illustrierte Flora 26—29. f.

K-csoport. E. Grimschl. Lehrb. d. Physik, Hermann Schnauss. Diapositive.

L-csoport. Lissák J. A számtoló kézikönyve.

M-csoport. Szeghalmi Gy. Amatőr fényképészek könyve.

P-csoport. Deutsche Revue, Bud. Szemle, Lit. Zentralblatt, Naturwiss. Rundschau, Tanáregy. Közl., Egy. Phil. Közlöny, Magy. Paedagogia, Magy. Nyelvőr, Magy. Nyelv, Ethnografia, Math. és fizikai lapok, Földr. Közlem., Nemz. Sport, Földtani társ. Közl., Sportvilág, Zeitschr. f. Physik u. Chemie, Huszadik Század, Népmüvelés, Nyugat, Magy. iparművészet, Magy. Figyelő, Lehrproben u. Lehrgänge, Deutsche Rundschau, A Tenger, Irod. Közl., Atheneum, Akad. Értesitő, Századok, Tört. Tár, Természettud. Közl., Pótfüzetek, Művészet, Kath. Szemle, Magy. Chemiai Folyóirat, Állattani Közl., Növénytani Közl., Nyelvtud. Közl., Archeologiai Értesitő, Math. és Természettud. Értesitő, Hiv. Közl., Magy. Középiskola.

S-csoport. Heinrich. Egyetemes Irodalomtörténet IV., Magy. Tud. Ak. Almanach 1910., Márki S. Emlb. Kőváry L. felett, Pecz V. Emlb. Krumbacher K. felett, Magy.-ság közoktatásügye 1909., Modern Könyvtár 1—88. sz.

A tanári könyvtár állapota 1911. év végén:

Csoport	Darab	Mű	Érték
A	509	185	2314·80
B	349	179	1627·84
C	169	104	562·86
D	322	156	2092·74
E	28	19	82·76
F	225	170	1354·01
G	300	154	2813·20
H	33	28	381·92
I	214	131	1748·20
K	68	53	624·50
L	74	38	486·62
M	13	11	133·80
N	14	11	156·60
P	644	438	7482·12
Q	52	39	107·72
R	11	8	26·30
S	152	81	566·72
Összesen	3177	1805	22563·71

2. Ifjúsági könyvtárak.

a) Az ifjúsági *nagyobb* könyvtár ez évi beszerzései:

Műveltség könyvtára X. k. — Klasszikus regénytár LV—LX. — Nyesti Pál, Széchenyi István Emlékkönyve. — I. Miklós, Balkán cárné. — Manzoni, Jegyesek. — Sienkiewitz, Quo vadis. — Keresztes lovag. — Elbeszélések. — Tarczai, Szt. Margit legendája. — Solymossy, Úti rajzok. — Tarczai, Német világ Budán. — Kincs István, Magyar ég alatt. — Krudy, Ifjúság. — Sziklay, Testvérek. — Középisk. Math. Lapok. — Uránia. — Juventus. — Numizmatikai Lapok. — Csánki, Árpád és az Árpádok. — Ambrus Zoltán munkái. — Ariosto, Őrjöngő Lóránt. — Byron, Don Juan. — Firdúszi, Sahnameból. — A magyar népköltés remekei. — Tennyson, Király-idillek. — Mikszáth, Fekete város. — A Noszty-fiú esete. — Cholnoky, Az Alerion-madár vére. — Shaw,

Kashel Byron. — Ignotus, Feljegyzések. — Kisérletek. — Molnár Ferenc, Rabok. — Lagerlöf Zelma, Szent Veronika. — Turgenyev, Dimitri Rudin. — Móricz Zsigm. A falu. — Wilde, Gránátalmaház. — Mesék és történetek. — Benvenuto, Önéletrajz. — Világkönyvtár. — Athenaeum könyvtár. — Villiams, A modern technika. — Hedin Sven, Az északi sarktól a déli sarkig. — Dosztojevszky, Fehér éjszakák. — Menger, A jövő állama. — Kropotkin, Kölcsönös segitség. — Finot: A fajok problémája. — Le Dantec, A biológia filozófiája. — A Nibelungi ének. — Loti Pierre, Az ébredők. — Mayer, A szent. — Ibsen, Peer Gynt. — Kallidasa, Sacuntala. — Rostand: A regényesek. — A szamáriai asszony. — Nádai, Könyv a gyermekről. — Krúdy, Sindbad. — Természettudományi Könyvtár. — Ambrus, Kultúra fűzértánccal. — Elek, Lyrai anthológia. — Móricz, Galamb papné. — Kóbor, Hamupipőke Őnagysága. — Ki a gettóból. — Olcsó könyvtár (75 szám). — Magyar Könyvtár (99 szám). — Fővárosi Szinházak Műsora (20 szám). — Modern Könyvtár (12 szám). — Radó, Idegen költők albuma, Latin költők, Görög költők. — Gáspár, Fehér ember útja. — Rubinyi, Mikszáth K. stílusa és nyelve. — Csengeri, Euripides drámái. — Összesen: 185 kötet, 680.13 K értékben.

Az ifjúsági *nagyobb* könyvtár állománya az iskolai év végén: 2522 kötet 8415 K 05 f. értékben.

b) Az ifjúsági *kisebb* könyvtár ez évi beszerzései:

Abonyi, Pásztortűz, Itt a szép Alföldön. — Bársony, Rab király szabadon, Erdőn-mezőn. — Benedek, Toldi. — Böngérfi, Kádár Pali, Harc a szabadságért. — Bródy, Egri diákok. — Benedek, Szív könyve. — Cervantes, Don Quijote. — Cooper, Utolsó mohikán. — Daudet, A kis izé, Tarasconi Tartarin. — Dickens, Copperfield, Twist Olivér. — Donászy, Arany szalamandra, Miklós vitéz, Őserdőkön, Tengeren innen. — Gaál, Napoleon. — Garády, A tenger meséi, Vadászkalandók. — Hankó, Universum 1—5. — Jókai, Kis dekameron, Csataképek, Népvilág, Véres könyv, Erdélyi képek, Novellák, Népszerű kiadás 1—46. — Lamb, Shakespeare mesék. — May elbeszélései 1—14. — Mikszáth, Magyarorsz. lovagvárai, A kis prímás, Tavaszi rügyek, A németke, A gyerekek, Beszélő köntös. — Molnár, A Pál-utcai fiúk. — Móra, Rab ember fiai. — Münchhausen kalandjai. — Radó, Benyovszky. — Rákosi, Kis Kelemen, Hős fiúk, Bécsi diákok, Császárok sírjai. — Serényi, A levegő meghódítása, Repülőgépen.

Tissandier, A munka bajnokai. — Tóth, Mende-mondák, Szájról szájra, Ritkaságok, Szállóigék, Anekdota kincs 1—6. — Vámbéry, Indiai tündérmesék. — Verne, Antillák világa, Különös végrendelet, Város a levegőben, Világ ura, Világfelfordulás. — Benedek, Testamentom. — Sevitt, Gulliver utazásai. — Tupi bácsi, Idegen világrészekből 1—13. — Összesen: 138 mű, 124 kötet 400 K értékben.

Az ifjúsági *kisebb* könyvtár állománya az iskolai év végén: 822 mű, 2165 kötet 3475 K 40 f. értékben.

3. Philologiai museum.

a) Ajándék: Gellért Sándor VI. o. t., saját készítésű turris mobilis; Klein György VI. o. t., saját készítésű faltörő kos.

b) Vétel: Schlickeysen, Münz—Abkürzungen. — Weichardt, Pompeii. — Bruckmann, Wandbilder 1. 2. 7. 10. 11. — Aucler, Athenae. — Collignon, Geschichte der griechischen Plastik.

Az évi gyarapodás: 2 drb ajándék, 10 drb vétel 222 K értékben.

A museum állománya 1911. dec. 31-én: 567 drb 2942·78 K értékben.

c) Az *éremgyűjtemény* állománya: 33 ókori érem, 140 külföldi érem, 60 drb magyar és osztrák érem, 15 emlékérem.

Az éremgyűjtemény gyarapításához hozzájárultak: Dr. Király Zsigmond, Margaritescu V., Medvei M., Renkei L.; továbbá az I. b) osztályból: Spitz E.; a II. a) osztályból: Egerer I.; a II. b) osztályból: Botos L.; a II. c) osztályból: Löffler S., Grünwald I., Pollacsek E., Benkő J., Márk E., Berger S., Albecker J., Almási I., Jakab A., Marcell G., Jakabfy L., Mészáros A.; a III. a) osztályból: Somos I., Gál Ö., Mészáros Gy.; a III. b) osztályból: László M., Klein J.; a IV. a) osztályból: Schiller J., Füredi I., Schultz A., Ráth L.; a IV. b) osztályból: Máté L.; az V. osztályból: Heilig A., Biró Gy., Gellér I., Ördög R., Pécsi I., Bing Gy., Gottlieb Á., Mandel I., Kármán L., Jeny I., Seidner Gy., Spitz S., Németh P., Perlaky M.; a VI. osztályból: Klein György (15 drb szép ezüst érem), Vég I., Erényi G., Irsai I., Keszler M., a VII. osztályból: Klein A., Szilárd G., ifj. és id. Blau S., Berger J., Gottdiener S., Vándorfy J.; a VIII. osztályból: Balog Z.

A nemeslelkű adakozók fogadják az intézet hálás köszönetét adományaikért; egyben továbbra is szíves figyelmükbe ajánljuk éremgyűjteményünk gyarapítását.

4. Történelmi szertár.

Pauler-Kogutowicz, Magyarország Szent István halálakor.
A gyarapodás 1 térkép, 24 korona értékben.
A szertárban van 102 drb, 1223 korona 50 fillér értékben.

5. Földrajzi szertár.

Kogutowicz, Ausztria iskolai fali-térképe. Kogutowicz, Ausztrália és Polinézia.

A gyarapodás 2 térkép, 43 korona értékben.

A szertár állománya: 363 drb, 2309 korona 98 fillér értékben.

6. Természetrajzi szertár.

a) Vétel: 1. borszesz készítmények: Béka idegrendszer, csibor idegrendszer, csuka vérkeringés, tyúk fejlődés, tyúk emésztő szerv, termesz fejlődés, vizi-sikló fejlődés, összehasonlító gerinces agyvelő készítmény, kameleon.

2. Száraz készítmények: Tyúk tüdő, bogár rágó szerv modell, fogak elhelyezkedése az ember alsó állkapcsában, az arc beidegzése.

2. Brendel mintákból: Őszi kikerics, almavirág, vetemény borsó és szegfű virág.

4. Vegyes: Vetítőernyő, ellenállást védő szekrény, terrarium, boncoló tálca, normál mikroszkópiai felszerelés, szeszesitalok hatását ábrázoló fali kép, Goerz manufok tenax a hozzá való teljes felszereléssel, továbbá kémiai műszerek és 433 drb diapozitiv.

Ezen vásárlások a nm. vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszterium rendkivüli átalányából eszközöltettek.

A rendes évi átalányból szereztettek be: 6 drb diapozitiv doboz, papirvágó olló, 2 drb fatálca, állvány tok, dobogó, a Brendel-féle mintákból: kikeleti hóvirág és erdei mályva.

b) Ajándék: A Hazai Zoologiai laboratorium megvásárlásából a nm. magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 125 drb természetrajzi tárgyat 2163·50 K értékben ajándékozott.

Tanulók 21 drb különféle csigát és kagylót ajándékoztak.

Perlaky Gábor tanár 8 drb, Rácz Jenő tanár 31 drb diapositivet készítettek a szertár számára.

Állomány: Vétel: 1730 drb. Ajándék: 784 drb, 13.415·12 K értékben.

7. Természettani szertár.

Joly-féle rugós mérleg. Készülék a levegő rugalmasságának demonst. Mellékkészülék a vetitőgéphez. Szó- és hallócső. Doppler-féle síp. Kundt-cső. Hőmérő a nap sugarainak mérésére.

A szertár állománya 550 drb, 17.546·97 K értékben.

8. Rajzszertár.

1. Műtörténeti diapositívek (500 lemez). 2. Diapositivtartó dobozok 7 drb. 3. Egyenes körhenger. 4. Ferde körhenger. 5. Egyenes körkúp. 6. Ferde körkúp. 7. Forgás hyperboloid. 8. Modell az Euler-féle tételhez. 9. Félgömb és henger. 10. Táblakörző 2 drb. 11. Szögmérő. 12. Elefánt. Ló. 13. Viziló. 14. Füleky Molnár Magyar minták. 15. Hegyező gép. 16. Borghesi vivó. 17. Rabszolga Michel Angelo. 18. Anatómiai alak. 19. Sappho. 20. Niobe. 21. 3 drb alma (viaszk). 22. 3 drb körte. 23. 3 drb barack. 24. 1 drb kajszin barack. 25. 1 drb birsalma. 26. Citrom. 27. Paradicsom. 28. 1 drb szétszedhető sárga dinnye. 29. 1 drb disztök. 30. Tök. 31. Ugorka. 32. Retek. 33. 2 drb hagyma. 34. Vörös káposzta. 35. 3 drb hal.

Összesen 551 drb 1035·93 kor. értékben.

A szertárban van 1368 drb 4785·27 kor. értékben.

9. Irodalomtörténeti museum.

Jelenkor. (szerk. Helmeczy Mihály) 1835. (2 köt.); Pétzely József: Young éjszakái. 1787. (2 köt.); Gr. Teleki László: Über die Einrichtung einer Gelehrten Gesellschaft (1810. 1 köt.); A magyar nyelv előmozdításáról. 1806. (1 köt.).

Összesen 195 mű, 376 drb 2975·50 kor. értékben.

X.

A tanulók segélyezése.

a) Segitő egyesület.

Az egyesület vagyoni állapota a tanév végén a következő:

Bevétel:

Pénztári maradvány	K.	554.63
Kamatok	„	520.00
A szelvények szerint befolyt .	„	1452.15
Összesen .	K.	2526.78

Kiadás:

Könyvekre és segélyekre . .	K.	1028.62
Koronajáradék kötvényre . .	„	891.76
Kisebb kiadások	„	19.90
Pénztári maradvány	„	586.50
Összesen .	K.	2526.78

Vagyon:

Értékpapirokban	K.	14000.00
Pénztári maradvány	„	586.50
Összesen .	K.	14586.50

Budapest, 1912. junius hó.

Dr. Keil Alajos, ellenőr. ***Dr. Romsauer Lajos,*** pénztáros.

Alapító tagok: Hatvany-Deutsch Károly évenként 50.—, Ujhely Bálint 50.—. *Összesen 100.— K.*

Adományok: intézeti kisebb gyűjtés, talált pénz stb. 41·53 intézeti hangverseny jövedelme 259·77, Bodiu Mihály 1.—. *Összesen 302·30 K.*

Az I. a) osztály gyűjtése: Ackermann A. —.50, Aufrichtig I. 2.—, Bartal S. 1.34. Bartos D. 2.—, Bass P. —.50, Bárd I. 2.50, Benjamin J. 1.40, Birli I. —.70, Blumenstock A. 11.—, Bruckner L. 1.68, Dobos A. 3.—. Erényi E. 2.—, Fodor S. 1.54, Frumen Gy. 2.32, Gärtner Zs. 1.20, Glofák J. 1.—, Goldstein E. 3.10, Gutfreund M. 1.40, Gyémánt J. 1.40, Kemény J. 3.—, Kürthy K. 4.—, Mangold T. 5.—, Manheit H. —.30, Molnár F. 8.30, Niederländer I. 5.80, Óna L. 1.—, Palotásy K. 1.30, Retek S. 1.50, Révész T. 8.—, Rosenthal J. 2.10, Roth L. 3.84, Salamon E. 1.—, Schaurek O. 7.—, Schaeffer Gy. 1.24, Seremet L. 1.—, Sugár Z. 2.60, Szilvási K. 1.70, Weisz P. 8.20, Weiszhausz J. —40, Wurm J. 5.—, Zinsenheim J. 2.—, Zsirkay L. 1.—. *Összesen: 115.86 K.*

Az I. b) osztály gyűjtése: Aczél J. —.70, Brichta E. 3.—, Dames J. —.10, Dárdai G. 2.—, Diener L. —.10, Fischer L. —.60, Fóthi I. 3.90, Friedmann Gy. 6.20, Friedmann K. —.60, Fuchs B. 1.30, Grosz Gy. 1.—, Győrbiró Z. —.90, Halbrohr S. —.34, Händler Gy. 1.91, Hirschberg P. —.50, Hónig J. 1.—, Hönigsberg E. 5.20, Kalmár L. 1.20, Kádár I. 1.64, König R. 3.06, Nazimeczky L. 1.60. Nuszbaum J. 1.40, Nyilas J. 2.80,

Pisztora F. 2.—, Pisztora J. 2.—, Ripper K. 1.—, Schwarcz I. —.70, Sinay S. 1.10, Spitz E. 1.—, Szvetics E. 5.30, Tarsoly F. 3.30, Telegdi P. 1.10, Ungár S. 2.20, Vörös J. 2.40, Weisz P. 1.08, Weisz S. 2.—, Widder E. —.50, Zukermandel J. 7.16. *Összesen: 73.89 K.*

Az I. c) osztály gyűjtése: Bácskai P. 4.—, Bauer R. —.22, Berger F. 1.—, Berger Ö. 3.10, Biró Ö. —.20, Braumann L. 2.90, Brenner P. —.16, Czabányi B. 2.—, Freud J. 7.20, Hajdu P. 2.30, Hegedüs I. 1.12, Herzog P. 1.24, Huber K. 1.68, Ihász D. 0.54, Jokel L. 2.—, Kont R. —.18, Kovács E. 3.02, Kraján B. —.60, László G. 4.20, Lindenbaum L. —.65, Mészáros J. 1.—, Pollák E. 2.42, Romanecz Gy. 2.40, Rosenberger M. 3.40, Salgó Z. —.56, Sári I. 4.24, Schlatter V. 2.52, Schönfeld P. —.20, Spuller B. 1.80, Strompf Á. 2.—, Szabó L. 2.40, Szalay G. —.50, Takáts I. 16.10, Teller F. 4.80, Vasits Á. 1.—, Weiszmann D. 4.40, Willheim L. —.60, Zala J. 2.20, Zala P. 2.20. *Összesen: 93.05 K.*

A II. a) osztály gyűjtése: Bogdány F. 1.50, Brust L. 1.20, Czenner T. 3.54, Engel L. —.40, Finda E. —.20, Fischer L. —.44, Follajtár J. 8.—, Fon S. —.30, Friedmann R. —.46, Hirschfeld L. 3.80, Honig J. 3.90, Matoss J. —.40, Máté A. —.40, Mitterer F. 1.20, Nagy F. —.50, Netter A. 1.50, Neuner A. —.30, Orbán P. 1.—, Pick I. 1.94, Pintér I. 1.30, Pollák S. —.62, Pór F. 1.—, Puck B. —.60, Reichenberger O. 2.10, Rónai E. 1.—, Schlänger Gy. 1.16, Szikla S. —.60, Szili I. 4.10, Vográndli J. —.40, Willliger J. 1.20, Zsivánovits S. —.80. *Összesen: 45.86 K.*

A II. b) osztály gyűjtése: Bass E. —.40, Botos L. 1.—, Danczinger L. 1.07, Fischer J. —.60, Floh M. —.20, Floxberger J. 1.—, Frank I. 2.60, Frank M. —.60, Fuchs S. 1.—, Gelei I. 3.—, Hajós E. 7.—, Hajós S. 11.20, Halbrohr F. —.30, Hendrik Gy. 1.20, Herskovits A. —.50, Honig A. 1.—, Horvát L. —.72, Katz L. —.36, Keleti Gy. 1.—, Kohn A. 2.—, Kohn Gy. 3.—, Kovács B. 1.—, Lax T. 1.50, Locsmándi K. 1.—, Machleid N. —.42, Mandel I. —.64, Mezey A. 1.40, Nemedi A. —.26, Révai D. —.70, Schichtanz L. 2.70, Schwabach L. —.30, Steiner A. 2.80, Szóbl E. —.60, Weisz S. 1.20, Wollner L. 5.90. *Összesen: 60.17 K.*

A II. c) osztály gyűjtése: Albecker J. —.50, Almási I. —.20, Barta S. 2.—, Báthory V. 1.44, Berger S. —.50, Better I. —.60, Eisenstädter D. 1.40, Flehner E. 2.—, Gombos E. —.10, Gráf L.

1.40 Grünbaum R. —.50, Jakab A. —.50, Jakabfy I. 1.—, Jakabfy L. 1.—, Lingsch V. 1.—, Löffler S. 1.—, Lőwy L. —.21, Marczell G. —.56, Márk E. 1.—, Mészáros A. 1.—, Nagy J. —.30, Oberhofer I. 5.—, Óvári L. —.10, Pollacsek E. 1.02, Ponger S. 1.14, Prinz R. —.20, Rosner S. —.70, Rotkel L. —.26, Scherzer S. 1.70, Schlesinger S. —.56, Stark A. —.10, Stern J. 1.10, Székely J. 1.90, Täubel G. 3.—, Urhegyi A. és I. 1.40, Virág Gy. —.60, Weisz J. —.10. *Összesen: 37.09 K.*

A III. a) osztály gyűjtése: Balázs I. 4.50, Balogh R. 1.73, Biró L. —.40, Braun Aladár 2.40, Braun Andor —.12, Fischer A. —.50, Frank H. —.41, Fritsch R. 2.71, Garai S. 1.70, Gál Ö. 1.—, Gergely B. 1.10, Grosz J. —.10, Grossz S. —.20, Hahn N. 1.47, Heinrich L. 1.—, Hirsch I. 4.26, Klein Á. 1.30, Klein J. 1.60, Klopfer T. —.70, Kónya M. 1.02, Laubál I. —.84, Lichtschein L. —.90, Mayer J. 1.04, Márkus I. 1.20, Mészáros Gy. 1.—, Molnár I. —.50, Mosonyi S. 1.56, Panyi T. —.52, Popper S. —.20, Racota O. 1.—, Ripper J. —.60, Sándor L. 3.05, Somos J. 3.30, Steiner B. —.10, Steinfeld G. 3.20, Szántó A. 2.10, Toffler J. —.50, Tóth J. —.50, Török L. 3.20, Turi I. —.32, Weisz M. 2.22, Zolnay E. —10. Egy kirándulásból megtérült 21.10. *Összesen: 77.27 K.*

A III. b) osztály gyűjtése: Balázs L. 1.—, Bauer J. —.20, Deutschländer I. —.50, Dőry S. 1.62, Effenberger F. —.60, Fischer B. 1.10, Fodor L. —.34, Földiák Zs. 6.—, Freund S. 2.20, Frumen I. —.90, Fuszek L. —.10, Greiner S. 1.22, Halász E. —.26, Hlavanda J. —.50, Jendrassik E. 1.—, Jeszenszky Zs. 1.—, Kisfaludy L. —.20, Klein I. —.80, Klucsik J. —.54, Kohn G. —.62, Kővári Gy. —.02, László M. 1.30, Mérei J. 1.—, Mitana Gy. —.34, Molnár Z. 1.—, Niederländer S. —.62, Retek L. 2.—, Róna B. —.60, Rosenbach T. —.20, Rosenberg S. —.40, Rózsa J. —.40, Singer R. 2.—, Steinhardt F. —.85, Stern L. —.30, Sternlicht E. —.50, Szigeti G. 1.06, Takács Gy. —.20, Takács L. 2.—, Vajda L. —.20, Weingruber K. —.30, Weisz Leó —.20, Weiss László 2.10, Willheim I. —.80, Wohl E. 2.—, Wolf H. —.14, Woziwodzky G. —.20, Wurm P. 1.60, Zetl B. 1.—. *Összesen: 44.03 K.*

A IV. a) osztály gyűjtése: Albecker Á. —.30, Almási L. —.22, Andorka D. —.60, Ádám S. —.40, Bauer I. 1.72, Bálint L. —.58, Básty I. —.40, Bodó Gy. 1.—, Bokor J. —.22, Braun J. —.10. Dick J. —.84, Fuchs L. —.50, Füredi I. —.20, Garami L. —.40,

Gegus B. —.42, Gombosy Z. 7.—, Grósz Z. 2.—, Hatscher R. —.30, Hirschler F. —.30, Iván F. —.52, Kalmár I. —.50, Katz S. —.40, Kende L. —.52, Kiss J. 1.30, Klein I. —.14, Kondor L. —.10, Kondor M. —.20, Lázár B. 1.10, Löschnigg L. 1.20, Máté S. —.30, Molnár B. —.50, Nagy I. —.40, Oláh I. 1.—, Ötvös E. —.30, Pick S. 2.—, Prayer Gy. 1.—, Radó K. 6.—, Ráth L. —.20, Ruttkay Z. —.30, Schiller J. —.86, Schmidt F. —.50, Schulcz A. Schwarcz Gy. —.30, Stangel R. 1.10, Steiner M. —.30, Steinherz Ö. —.36, Stern M. —.20, Takács J. 1.—, Tamási L. 2.52, Tanay F. 1.10, Tonhauser Gy. —.40, Török I. 1.10, Urhegyi A. 1.20, Wilcsek B. —.30, Wollák D. —.82. *Összesen: 48.16 K.*

A IV. c) osztály gyűjtéce: Bartók Z. 1.20, Billes L. 1.26, Bohuny E. 2.—, Eisenstädter A. 1.20, Faragó F. 1.—, Fischer D. 1.10, Förstner B. 1.10, Fränkel L. 1.60, Gatman F. —.32, Gärtner I. 1.—, Gergev M. 2.—, Grünfeld B. —.50, Gyárfás Z. 1.50, Hajdu B. —.36, Hegedüs J. 3.90, Hoffmann Ö. 1.30, Horner E. —.90 Jelinek T. 1.—, Kálmán I. —.40, Kelemen S. —.80, Kohn G. —.40, Krámer J. 1.54, Kunst F. 1.40, Landauer N. 5.—, Lang I. 1.20, Lindenbaum S. —.62, Lőwinger M. —.60, Luftschitz P. 2.10, Makk J. —.20, Máté L. 1.—, Militzer E. 1.01, Mozgay Z. 1.—, Nagy Z. —.62, Plundrich I. —.36, Quittner Gy. 3.—, Reisz M. —.50, Schaeffer D. 1.05, Schlenker I. —.40, Schlésinger B. —.30, Spettl F. —.40, Spitzer J. —.20, Sujánszky-Halkó G. 2.20, Szalkai G. 1.06, Szekeres I. —.70, Szili T. 1.20, Varga J. —.20, Vas L. 52.—, Vas T. —.40, Wank L. 3.10, Weiner B. 2.60, Weisz G. —.66. *Összesen: 111.46 K.*

Az V. osztály gyűjtése: Allerhand A. 1.—, Balogh J. 7.—, Bing Gy. 3.30, Biró Gy. —.50, Braun J. 4.60, Ernst L. 5.—, Fodor L. 1.60, Földes E. 30.10, Gellér I. 5.—, Gottlieb Á. 1.12, Guga I. 10.40, Hajdu O. 1.20, Harsányi T. 1.—, Havas L. 5.—, Heilig A. 5.04, Jeny I. 4.60, Kajb E. 1.—, Katz M. 1.—, Kármán L. 5.—, Kempfner J. 6.50, Kende A. 1.60, Kohn L. 1.—, Kovács A. 21.64, Kuba J. 1.10, Lenkei L. 4.10, Löwy A. 1.60, Lusztig A. 20.—, Magyar D. 1.—, Mandl I. 6.20, Messik J. 1.—, Nazimeczky K. 2.40, Németh P. 5.—, Nuszbaum G. 1.—, Ördög R. 1.20, Pechár L. 5.—, Pécsi I. 3.—, Schlatter A. 1.—, Schwarz L. 2.16, Seidner Gy. 1.—, Spitz S. 1.30, Szenes Á. 3.50, Sziklay B. —.50, Waldmann Gy. 6.70, Weil Z. 2.—, Weiss E. —.61, Weisz Á. 1.— Weisz H. 1.80, Winter S. 1.—, Zubcsek J. 1.—. *Összesen: 249.87 K.*

A VI. osztály gyűjtése: Bürger V. 3.20, Fehér E. 10.22, Feles P. 1.—, Hajdu P. 1.—, Krsztics M. 1.—, Missik F. 7.16, Nádasdi T. 1.60, Preizák Á. 1.70, Reichlinger J. —.60, Szél J. —.80, Török P. 1.—, Ujhely B. 2.—. *Összesen*: *31.28 K.*

A VII. osztály gyűjtése: Bálint J. —.62, Berger J. 1.—, id. Blau S. —.20. ifj. Blau S. —.32, Both A. —.10, Brosek I. —.40, Brück M. —.50, Burger K. 3.40, Czár J. —.40, Dános K. 3.10, Deutsch F. 1.—, Dévényi E. 1.—, Fränkel Gy. —.40, Friss A. —.50, Gervay J. —.40, Gottdiener S. 2.—, Gráf Z. 1.—, Kalmár I. —.70, Kiss L. —.30, Klein A. 2.60, Ladányi B. —.48, Ligeti I. 1.80, Lingsch P. 1.—, Locsmándi F. —.30, Molnár J. 1.30, Neumann J. 1.—, Pártos F. —.30, Reich J. —.70, Schmidek T. 3.60, Schmilovits J. —.40, Seifert J. —.40, Singer Zs. —.20, Szekerka P. 1.32, Székely R. —.20, Szilárd G. 4.—, Tihanyi A. 1.10, Vajda I. —.40, Vándorfy J. —.40, Weisz I. 1.—. *Összesen*: *39.84 K.*

A *VIII. osztály gyűjtése*: Bihari A. —.90, Csányi D. 1.—, Givizer S. 2.—, Heller Z. 1.50, Hetényi G. 3.50, Kaufer S. 1.—, Kutasi J. 1.—, Lichtenstein J. 2.—, Lovas P. 2.70, Schön I. 1.—, Somogyi V. 1.—, Vigdorovits E. 4.—, Welwárd Z. —.42. *Összesen*: *22.02 K.*

b) **Egyéb segélyezések és jutalmak.**

Szautner Zsigmond dr., intézetünk korán elhunyt tanárának emlékére tett alapitvány ez évi kamatait *Tamásy Lajos* IV. a) oszt. tanuló kapta jutalmul.

A *Lőwy-alapítványból Klein Artur*, VII. oszt. tanuló 300 K. jutalmat kapott.

XI.

Az érettségi vizsgálat.

A folyó 1911/12. tanévi érettségi vizsgálat irásbeli része május hó 13., 14. és 15. napjain folyt le. A tanker. kir. főigazgató a következő tételeket tűzte ki:

A magyar nyelvből: A történeti tárgyak és feldolgozásuk költészetünkben.

Összesen 24 tanuló dolgozott, még pedig jelesen 5, jól 3, elégségesen 12, elégtelenül 4.

A latin nyelvből: P. Vergilii Aeneid. lib. XII. 676—705. o.

Összesen 24 tanuló dolgozott, még pedig jelesen 2, jól 5, elégségesen 13, elégtelenül 4.

A mennyiségtanból: a) Valakinek joga van 18 éven át 5600 K. évi járadékra s e helyett inkább 30 évig tartó kisebb járadékot akar élvezni. Mekkora lesz ez utóbbi járadék, ha a kamatláb $4^1/_2{}^0/_0$?

b) A levegőben úszó léghajó vagy aeroplán magasságát úgy határozzuk meg, hogy egy felvett alaptávolság (A B) két végpontjából a léghajó vagy aeroplán ugyanazon pontját, ugyanazon pillanatban egy-egy theodolit műszerrel megfigyeljük. Mekkora a léghajó vagy aeroplán magassága, ha a felvett alaptávolság (A B) 500 m. és ha annak egyik végpontjában (A) a theodolit távcsöve a vízszintes síkban az alaptávolsággal 44° 29′ 15″-nyi, a vízszintes síkkal 79° 18′-nyi szöget és a másik végpontjában (B) pedig 29° 34′ 30″-nyi, illetőleg 74° 59′ 30″-nyi szöget képez?

Összesen 24 tanuló dologozott, még pedig jelesen 6, jól 3, elégségesen 14, elégtelenül 1.

A szóbeli érettségi vizsgálat junius 3., 4. és 5. napján folyt le nagyságos Fest Aladár tanker. főigazgató úr elnöklete alatt.

Az érettségi vizsgálatot sikerrel kiállották:

Balogh Zoltán	Heller Zoltán	Netter Jenő
Csányi Dezső	Hetényi Géza (jelesen)	Pilinszky Tibor
Egri Péter (jól)	Kaufer Sigfried	Somogyi Vilmos (jól)
Forgács Zoltán	Kutasi János (jelesen)	Szentes Dezső
Giwizer Sándor	Lichtenstein Jenő (jelesen)	Vigdororics Ernő
Gyárfás Albert	Maurer Sándor	

A görög nyelvből kiegészitő vizsgálatra jelentkezett 1 tanuló; Mannheim Károly (elégséges).

Az 1911—12. tanévi érettségi vizsgálat eredménye.

Hányan jelentkeztek	Az írásbelin: Mindendolgozatát legalább elégséges eredménnyel elkészítette	Az írásbelin: Az írásbeli alapján ismétlő vizsgálatra utasíttatott	Az írásbelin: Az írásbeli alapján végleg elutasíttatott	Szóbeli vizsgálatra bocsáttattak	A szóbelin: Jelesen érett	A szóbelin: Jól érett	A szóbelin: Egyszerűen érett	A szóbelin: Javító vizsgálatra utasíttatott	A szóbelin: Ismétlő vizsgálatra utasíttatott
24	19	—	—	24	3	2	12	6	1

Az érettségit tett ifjak pályaválasztása	
theologiai	—
bölcsészeti	—
jogi	6
orvosi	3
állatorvosi	—
mérnöki	1
építészi	1
gépészm.	—
vegyészi	1
gazdasági	1
erdészeti	—
bányászati	—
ipari	1
kereskedői	3
hivatalnoki	—
katonai	—
művészeti	—
határozatlan	—
	17

XII.

Testgyakorlás.

Közli: *Tóth István.*

Pompás tornacsarnokunkban és udvarunkon vígan folyt a testgyakorlás ez iskolai évben is. Télen s általában, mikor a rosz időjárás bekényszerített bennünket a tornacsarnokban, jó időben és a jégszezónban az udvaron.

Gyakorlásunk alapelve: a szív és tüdő erősítése. Ezt célozzák a futási, lélegzési, játék stb. gyakorlatok, melyeket állandóan napirenden tartottunk.

A jó levegőt megbecsülendők, még télen is nyitott ablak mellett gyakoroltunk s amikor csak lehetett, az udvaron való gyakorlást választottuk.

Általában, szinte sok időt forditottunk a játékra azon erős meggyőződés alapján, hogy a figyeléstől megfáradt tanuló felfrissítésére, testi-lelki állapotának javítására a jókedvvel űzött játéknál jótékonyabban semmi sem hat. Még a tornamentesek is — kik 7·7 százalékát teszik ki a tanulók létszámának — szivesen vették ki részüket a játékokból.

Ez évben újból visszatértünk a játékdélutánokhoz, melyeket nehány éven keresztül testgyakorló-kirándulásokkal helyettesítettünk. Örömmel jegyezzük meg, hogy az intézet tágas udvarán a legnagyobb kedvvel és szorgalommal látogatták növendékeink a játékdélutáni órákat.

A vallás- és közoktatásügyi miniszterium f. évi május hó 18—19-én kerületi tornaversenyt rendezett Komáromban a budapesti, pozsonyi és győri tankerület tanuló ifjúsága részére. Intézetünk 40 tanulóval és három kisérő tanárral vett részt e tornaversenyen, melyen igen respektabilis eredményt ért el. Első díjat nyert Pilinszky Tibor VIII. o. t. a függeszkedésben és Erényi Géza VI. o. t. a futásban, második díjat nyert Pilinszky Tibor VIII. o. t. a súlylökésben, Spiró Gyula a távolugrásban és Lusztig Alfréd a távolugrásban, harmadik díjat nyert Pilinszky Tibor a futásban. Első díj ezüst, második és harmadik díj bronz érem.

Ezen egyéni versenyeken kívül nagyon becses eredményt ért el intézetünk a magasugrási 10-es csapatversenyben, melyben 148·2 cm.-es átlagot ugorva, ca. 30 intézet között a nyolcadik helyre küzdötte fel magát. Díjazása kitüntető oklevél. A csapat tagjai a

következők voltak: Lusztig Alfréd V., Zubcsek József V., Kernács István VI., Reppa József VI., Spiró Gyula VI., Gottdiener Sándor VII., Szekerka Pál VII., Bürger Károly VII., Weisz István VII. és Pilinszky Tibor VIII. oszt. tanuló. A csapatból Zubcsek József tűnt ki 157.5 cm.-es ugrásával.

Staféta-futó csapatunk (Lusztig Alfréd V., Erényi Géza VI., Gottdiener Sándor VII. és Pilinszky Tibor VIII. o. t.) nem ért el jó eredményt. Annál szebben szerepelt füleslabda csapatunk, mely minden ellenfelét biztos fölénnyel győzte le. A budapesti II. ker. főreáliskola csapatát 6 : 2, a VII. ker., Barcsay-u. főgimnázium csapatát 5 : 0 és a fasori ág. ev. főgimnázium csapatát 3 : 1 arányban győzve le, holtversenyben első helyre küzdötte fel magát e csapatunk a budapesti VII. ker., István-úti főgimnázium csapatával, mellyel az elsőségért még döntőmérkőzést kellett volna játszania, amit azonban a beesteledés miatt már el kellett hagyni. Mindkét csapat tiszteletdíjjal és ezüst éremmel, továbbá győzelmi oklevéllel tüntettetett ki. Füleslapda csapatunk Komárom vármegye tiszteletdíját, egy diszkoszvető atlétát ábrázoló bronzszobrot kapott tiszteletdíj gyanánt, a csapat mindegyik tagja pedig ezüst érmet. A csapat Balog János V., Erényi Géza VI., Gottdiener Sándor VII., Locsmándy Ferenc VII., Szekerka Pál VII., Czár József VII., Weisz István VII., Kutasi János VIII., Givizer Sándor VIII. és Pilinszky Tibor VIII. o. tanulókból állott. Mindegyik tagja rászolgált a dicséretre. Sorozzuk kellemes emlékeink közé a Komáromi kirándulást, a nyert discobolos pedig szolgáljon buzdításúl későbbi tornaversenyeken résztveendő tanulóinknak!

Egy-két jó tanácsot szeretnék még tanuló ifjuságunk figyelmébe ajánlani a nagy szünidőre. Töltsenek minél több időt a szabad levegőn, fürödjenek, sütkérezzenek naponként, túristáskodjanak, játszanak sokat, ha teljesen megbízhatót kapnak, igyanak sok nyers tejet, tartózkodjanak a nikotin és alkohol mérgétől. Általában tartsák szem előtt az okos mérsékletet és soha, semmi körülmények között ne feledkezzenek meg a helyes, jó testtartásról. Ha igy tesznek: jól tesznek!

Volt nyolcadik oszt. tanulóinkhoz pedig annyi szavam lenne, hogy a csak most kezdődő komoly, nehéz munka közepette se feledkezzenek meg testük, egészségük gondozásáról, akár klubban, akár otthon, de gyakoroljanak s lássák be értelmesen, hogy egészséges, edzett test nélkül nem élet az élet!

XIII.

A folyó tanévben használt tankönyvek jegyzéke.

I. OSZTÁLY.

Esztergomi kis katekizmus.
Fodor—Székely, Liber Sexti I.
Négyesy László, Magyar nyelvtan, I.
Négyesy László, Magyar olvasókönyv, I.
Lasz S., Földrajz, I. rész.
Fodor—Wagner, Rajzoló planimetria.
Arany—Szíjártó—Dietz, Számtan, I.
Szterényi H., Természetrajz, I.
Kogutowicz M., Földrajzi atlasz, I.

II. OSZTÁLY.

Pokorny, Ó-szövetségi bibliai történetek.
Csengeri J., Latin nyelvtan, I.
Geréb—Morvay, Kis latin nyelvkönyv.
Négyesy, Magyar nyelvtan, II.
Négyesy, Magyar olvasókönyv, II.
Lasz S., Földrajz, II.
Arany—Szíjártó—Dietz, Számtan, II.
Fodor—Wagner, Rajzoló geometria, II.
Szterényi, Természetrajz, II.
Kogutowicz M., Földrajzi atlasz, II.

III. OSZTÁLY.

Pokorny, Új-szövetségi bibliai történetek.
Négyesy László, Rendszeres magyar nyelvtan.
Négyesy László, Magyar olvasókönyv, III.
Csengeri J., Latin mondattan.
Fodor—Kurtz, Latin olvasmányok.
Heinrich G., Német olvasókönyv.
Gaal—Helmár—Szende, Magyarország története 1526-ig.
Lasz S., Földrajz, III. rész.
Kacsoh P., Fizikai földrajz.

Arany—Szijártó—Dietz, Számtan, 4. kiadás.
Fodor—Wagner, Rajzoló geometria, III.
Kogutowicz M., Történelmi atlasz.

IV. OSZTÁLY.

Pokorny, Kath. szertartástan.
Arany János, Toldi, Lehr A. magyarázataival.
Négyesy L., Stilisztika.
Csengeri, Latin mondattan.
Fodor—Kurtz, Latin olvasmányok.
Heinrich Gusztáv, Német olvasókönyv, II.
Gaal—Helmár—Szende, Magyarország története, II.
Szterényi H., Növénytan.
König—Beke, Algebra.
Fodor—Wagner, Rajzoló geometria, III—IV. oszt. számára.
Kogutowicz M., Történelmi atlasz.

V. OSZTÁLY.

Uhlyárik, Kath. hittan.
Négyesy, Rhetorika.
Heinrich G., Német tan- és olvasókönyv. I.
Grecs—Schnabl, Német nyelvtan.
Gedeon A., Német stílusgyakorlatok.
Dávid, Ciceronis orationes selectae.
Csengeri, Szemelvények Ovidiusból.
Maywald J., Görög nyelvtan.
Maywald J., Görög gyakorló és olvasókönyv, I.
Mika Sándor, Világtörténelem, I.
König—Beke, Algebra.
Wagner, Geometria.
Szterényi H., Állattan.
Kogutowicz M., Történelmi atlasz.
Görögpótló tankönyvek.
Jancsó B., Magyar irodalmi olvasmányok, I.
Kempf József, Homeros Iliasa.
Geréb József, Szemelvények Herodotos műveiből.

VI. OSZTÁLY.

Matuszka, Ker. kath. erkölcstan.
Négyesy, Poétika.

Pirchala, Vergilius Aeneise, I. II.
Bartal—Malmosi, Livius XXI—XXII. könyve.
Maywald, Görög nyelvtan.
Maywald, Görög olvasókönyv, II.
Heinrich G., Német tan- és olvasókönyv, II.
Grecs—Schnabl, Német-nyelvtan.
Gedeon A., Német stilusgyakorlatok.
Mika Sándor, Világtörténet, II.
Szterényi Hugó, Ásványtan és chemia.
Wagner, Algebra.
Wagner, Geometria.
Kogutowicz M., Történelmi atlasz.
Lutter, Logarithmus-táblák.

Görögpótló tankönyvek:

Jancsó B., Magyar irod. olvasókönyv, II.
Sarudi György, Görög lirai anthologia.
Euripides, Iphigenia, ford. Radó Antal.

VII. OSZTÁLY.

Aubermann, Egyháztörténelem.
Beöthy, Magyar irodalomtörténet, I.
Bartal—Malmosi, Sallustius.
Dávid J., Ciceronis orationes selectae.
Pirchala, Vergilius Aeneise, I. II.
Csengeri, Homeros Odysseája.
Dávid, Herodoti Epitome.
Miklós Ferenc, Német olvasókönyv.
Schnabl, Goethe Egmontja.
Schnabl, Goethe Hermann u. Dorotheá-ja
Mika, Világtörténet III.
Szíjártó, Physika.
Wagner, Algebra.
Wagner, Geometria.
Lutter, Logarithmus-táblák.
Kogutowicz M., Történelmi atlasz.

Görögpótló tankönyvek:

Szilasi, Thukydides.
Incze, Demosthenes beszédei
Jancsó, Magyar irodalmi olvasókönyv, III.

VIII. OSZTÁLY.

Uhlyárik, Apologetika.
Beöthy, irodalomtörténet, II.
Schnabl, Goethe Iphigenie auf Tauris.
Miklós Ferenc, Német olvasókönyv.
Csengeri—Bartal—Malmosi, Horatii opera, I. II.
Gyomlai Gy. Szemelvények Tacitus műveiből.
Csengeri, Homeros Iliasa bő szemelvényekben.
Simon J. S., Szemelvények Platonból (Jeles írók 63.)
Szinnyey, Magyar nyelv.
Szitnyay E., Lélektan és logika.
Wagner A., Algebra.
Wagner, Geometria.
Szijártó, Physika.
Lutter, Logarithmus-táblák.
Varga O., A magyarok oknyomozó története.
Kogutowicz, 10 térkép a hazai történelem tanításához.

Görögpótló tankönyvek:

Alexander B., Szemelvények Platon és Aristoteles műveiből.
Zsámboki, Művészettörténeti olvasókönyv.

Segédkönyvek az V—VIII. osztály számára:

Burián, Latin-magyar és Magyar-latin Szótár.
Cserép, Római régiségek.
Elischer-Fröhlich, Szótár Homeroshoz.
Lévai—Vida, Görög-magyar Szótár.
Kelemen, Német-magyar és Magyar-német Szótár.
Simonkai, Növényhatározó.

Tankönyv-változások a jövő tanévben:

A tank. kir. főigazgatóhoz jóváhagyás végett a köv. tankönyv-változás terjesztetett föl:

II. oszt. *Fodor—Székely*, Liber Sexti. — Morvay—Geréb, Kis latin nyelvkönyv helyett.

III. oszt. *Kelemen—Schuster*, Dürers Lehrjahre—Heinrich német olvasókönyv helyett.

VI. oszt. *König—Beke*, Algebra — Wagner, Algebra helyett.

XIV.

Az 1911—12. iskolai év folyamán érkezett fontosabb rendeletek kivonata.

1911. máj. 11. — 2802. főig. sz. Az 1910. évi nagy szünidei tatarozás költségeiről a számadás jóváhagyása. 1912. máj. 2. — 10292. min. számv. sz.

1911. jul. 31. — 3766. főig. sz. *Farkas Ignác* és dr. *Reibner Márton* r. tanárok III. ötödéves korpótlékainak folyósítása 1911. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg. 1911. jun. 27. — 711929. min. sz.

1911. jul. 1. — 3330. főig. sz. Dr. *Vikol János* igazgató V. ötödéves korpótlékának folyósítása 1911. évi október hó 1-től kezdődőleg. 1911. jun. 17. — 70412. min. sz.

1911. jun. 13. — 13369. min. számv. sz. Az 1909—1910. tanévi tandíj és felvételi díj számadásainak jóváhagyása.

1911. aug. 1. — 233. főig. eln. sz. A Budapest fő- és székvárosi tankerület két részre osztása. 1911, jul. 8. — 77126. min. sz.

1911. aug. 10. — 3815. főig. sz. Az 1910—11. tanév nagyszünidei tatarozás költségeire 4000 K utalványozása. 1911. jul. 29. — 60846. min. sz.

1911. aug. 12. — 3843. főig. sz. Az udvar rendezésére még 960 K. 83 fill. utalványozása. 1911. jul. 28. — 68409 min. sz.

1911. okt. 7. — 615. főig. sz. *Gedai József* r. tanár II. ötödéves korpótlékának folyósítása 1911. évi augusztus hó 1-től kezdődőleg. 1912. szept. 19. — 106647. min. sz.

1911. szept. 14. — 210. főig. sz. *Dr. Tóvölgyi Elemér* iskolaorvos és egészségtan tanár része 400 K. kiutalása 1910—1911. tanévi működéseért. 1911. szept. 1. — 92824. min. sz.

1911. szept. 15. — 217. főig. sz. *Dr. Balogh Béla* földr. t.-rajz-szakos tanárjelölt beosztása tanintézetünkhöz gyakorlati évre. 1911. szept. 11. — 107508. min. sz.

1911. okt. 7. — 612. főig. sz. *Dr. Marczell Mihály* rk. hitoktató jutalomdíjának (1600 K. és 100 K. exhortatori díj) folyósítása 1911. évi szept. 1.—1912. évi junius végéig. 1911. szept. 19. — 107718. min. sz.

1911. okt. 20. — 810. főig. *Bodiu Mihály* r. tanár szabadságolása 1911. évi okt. hó 1-től 1912. márc. hó 31-ig és *Farkas*

Ignác r. tanár szabadságolása 1911. évi okt. hó 1-től január hó 31-ig betegség miatt. Hettesítésükre *Dr. Waczulik László* okl. tanárjelölt alkalmazása 1911. évi március hó 31-ig. 1911. okt. 16. — 123014. min. sz.

1911. nov. 25. — 1282. *Dr. Waczulik László* hely. tanári díjának utalványozása 1911. okt. 23-tól 1912. márc. hó végéig. 1911. nov. 17. — 131081. min. sz.

1911. okt. 26. — 886. főig. sz. *Kelemen Béla* okl. tanárjelölt alkalmazása hely. tanárul az 1911—1912. iskolai évre. 1912. okt. 20. — 128849. min. sz.

1911. dec. 1. — 1344. főig. sz. *Kelemen Béla* hely. tanári díjának folyósítása (2000 K.). 1911. nov. 18. — 133662. min. sz.

1911. dec. 13. — 1447. főig. *Barna Mihály* kinevezése a VI. fiz. osztályba. 1911. dec. 5. — 144770. min. sz.

1911. dec. 16. — 1480. főig. sz. *Perlaky Gábor* r. tanár 1200 K. magasabb személyi pótlékának folyósítása 1911. évi november hó 1-től kezdődőleg. 1911. nov. 28. — 144302. min. sz.

1912. febr. 29. 2253. főig. sz. *Tóth István* r. tornatanító kinevezése a IX. fiz. osztály 3. fokozatába. 1912. febr. 20. — 24358. min. sz.

1912. márc. 6. — 2314. főig. sz. *Bodiu Mihály, Dietz Lajos, Endrei Ákos, Farkas Ignác, dr. Keil Alajos, Kiss Gábor, Kosári István, dr. Reibner Márton.* és *dr. Zindl Béla* r. tanárok kinevezése a VII. fiz. osztály 3-ik fokozatába. 1912. febr. 20. — 24200. min. sz.

1912. márc. 7. — 2327. főig. sz. *Lissák Jenő, dr. Romsauer Lajos* és *Usetty Ferenc* r. tanárok kinevezése a VIII. fiz. oszt. 3-ik fokozatába. 1912. febr. 20. — 24201. min. sz.

1912. ápr. 17. — 2826. főig. sz. *Bodiu Mihály* r. tanár szabadságolása a f. é. junius hó végéig és ugyaneddig *dr. Waczulik László* hely. tanár alkalmazása. 1912. ápr. 4. — 44507. min. sz.

1912. ápr. 9. — 2667. főig. sz. *Dr. Szegő Pál* és *Tóth Zoltán* tört. földr. szakos tanárjelöltek beosztása gyakorlati évre tanintézetünkhöz. 1912. ápr. 3. — 44313. min. sz.

1912. máj. 13. — 3229. főig. sz. *Fest Aladár* kir. tanácsos tanker. kir. főigazgató kiküldése hely. elnökül idei szóbeli érettségi vizsgálatokra tanintézetünkhöz. 1912. máj. 8. — 46260. min. sz.

1912. máj. 17. — 3300, főig. sz. A „*Dr. Szautner Zsigmond*"-féle jutalomdíjalapítvány 1911. évi számadásának jóváhagyása. 1912. — 540. min. számv. sz.

1912. máj. 24. — 3386. főig. sz. A jövő 1912—13. tanévi szeptemberi és decemberi éreltségi javító és pótló vizsgálatok a II. ker. kir. egyet. kath. főgimnáziumban lesznek.

XV.

Érdemsorozat.

A számok magyarázata.

Tanulmányi előmenetel.

1 = jeles;
2 = jó;
3 = elégséges;
4 = elégtelen.

Erkölcsi magaviselet.

1 = jó;
2 = szabályszerű;
3 = kevésbbé szabályszerű;
4 = rossz.

I. A) OSZTÁLY.

Osztályfő: *Dr. Beke Ödön.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Szépirás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Ackermann Antal	1	3	3	2	2	2	1	2	1	2
	Aufrichtig Imre	1	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Bárd Imre	3	4	4	4	3	3	3	3	1	2
	Bartal Sándor	2	4	4	4	3	4	4	3	2	1
5	Bartos Dezső	2	3	3	2	2	3	3	3	1	1
	Bass Pál	2	2	2	2	1	1	3	2	3	1
	Benjámin József	2	2	3	3	2	4	3	3	2	1
	Birli József	2	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Bruckner László	3	3	4	3	3	3	3	2	3	1
10	Dobos Andor	2	4	4	3	3	4	4	3	3	1
	Floh Adolf	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Fodor Sándor	3	3	4	3	3	2	2	2	2	2
	Gärtner Zsigmond	1	3	3	2	3	3	3	2	1	1
	Glofák József	1	3	3	2	3	1	1	1	1	2
15	Goldstein Ede	2	3	3	2	2	3	2	3	3	1
	Gutfreund Miklós	3	4	4	3	3	4	4	3	3	1
	Gyémánt Jenő	1	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Kemény József	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2
	Kürthy Kálmán	2	4	4	4	3	4	4	3	3	1
20	Mangold Tibor	4	4	4	4	3	4	4	3	—	1
	Manheit Henrik	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Molnár Ferenc	3	3	4	3	3	3	4	3	3	2
	Óna László	2	3	3	3	3	4	3	2	2	1
	Retek Sándor	2	3	3	3	3	1	2	3	1	1
25	Révész Tibor	2	2	2	1	2	1	2	3	2	1
	Rosenthál József	3	4	4	4	3	4	4	3	2	1
	Róth László	3	3	3	3	3	3	3	3	—	1
	Salamon Ernő	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Schaurek Ottomár	1	2	3	2	1	1	2	3	1	1
30	**Seremet Lajos**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Sugár Zoltán	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Szilvássi Kálmán	2	4	4	4	3	4	4	4	2	1
	Weisz Pál	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Weishaus Jenő	2	1	1	2	2	1	1	2	1	1
35	Wurm József	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Zinsenheim Jenő	2	3	4	3	3	4	3	3	2	1
	Zsirkay László	1	3	3	2	2	1	1	2	1	1
	Magántanuló:										
	Schäffer György	2	3	3	3	3	3	3	—	—	—

Kimaradtak: Blumenstock Andor, Erényi Endre, Frumen Rezső, Kalmár Sándor, Niederländer Izidor, Palotásy Károly.

Beiratkozott 44.

Vizsgálatot tett: 37.

I. B) OSZTÁLY.

Osztályfő: *Kosári István.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Bartók Ernő	4	4	4	4	3	4	3	3	1	2
	Bozzay Gáspár	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1
	Dames Jenő	2	3	3	3	3	3	3	2	1	2
	Dárdai Gábor	2	2	2	3	2	2	3	1	2	1
5	Diener Lajos	2	3	3	4	3	3	3	2	3	2
	Fischer Lajos	2	3	3	3	2	4	3	3	2	1
	Friedmann Kornél	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
	Fuchs Béla	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2
	Grósz Gyula	3	2	2	2	2	2	3	1	2	1
10	Győrbiró Zoltán	2	4	4	3	3	4	4	3	1	1
	Halbrohr Sándor	3	2	2	3	3	3	3	2	3	1
	Händler Gyula	3	2	3	3	3	3	3	2	2	2
	Hirschberg Pál	2	3	2	3	2	2	3	2	2	1
	Honig József	3	2	2	3	2	3	3	2	2	1
15	Hőnigsberg Emil	3	3	4	4	3	3	3	2	2	1
	Kádár István	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2
	Kádár Sándor	3	3	3	3	2	2	2	2	3	1
	Kalmár László	2	2	3	3	2	2	3	1	2	1
	Nazimecky László	2	4	3	3	2	3	3	3	2	2
20	Nuszbaum Jenő	3	1	2	3	3	2	2	2	2	1
	Nyilas Jenő	1	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Pisztora Ferenc	1	2	3	3	3	3	3	2	2	2
	Pisztora József	1	2	3	2	2	3	3	2	1	1
	Ripper Károly	2	2	3	3	2	3	3	2	2	1
25	Sinay Sándor	2	3	3	4	3	4	3	2	2	2
	Schwarcz Imre	2	2	2	3	3	3	3	2	3	1
	Spitz Elemér	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Svetics Emil	1	2	3	2	2	3	3	3	2	1
	Tarsoly Ferenc	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1
30	Telegdi Pál	2	2	3	2	3	3	2	3	2	1
	Ungár Sándor	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1
	Widder Ernő	2	3	3	3	2	3	3	3	3	1
	Weisz Pál	3	2	2	3	3	3	3	3	3	1
	Weisz Sándor	3	4	4	3	3	3	4	3	2	2
	Magántanuló:										
35	Fischer Géza	2	3	3	2	1	3	2	—	—	—

Kimaradtak: Aczél József, Altkorn Oszkár, Brichta Egon, Friedmann Gyula, Fótyi István, Handel Ervin, Kőnig Rezső, Tenk Sándor. Vörös József, Zuckermandel Jenő.

Beiratkozott: 45.

Vizsgálatot tett: 35.

I. C) OSZTÁLY.

Osztályfő : *Perlaky Gábor.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Bácskai Pál	3	3	4	3	3	3	3	3	2	2
	Berger Ferenc	1	1	2	2	3	3	3	1	1	1
	Berger Ödön	**1**	**1**	1	**1**	1	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
	Biró Béla	2	3	3	3	3	3	3	1	1	1
5	Braumann László	3	2	**2**	3	3	2	2	3	2	**1**
	Braun Pál	4	4	4	4	4	4	4	3	3	**1**
	Brenner Péter	3	3	2	3	3	3	3	3	**3**	**1**
	Czabányi Béla	1	2	3	3	3	3	3	2	2	**1**
	Einfeld Ernő	1	2	3	3	**2**	3	3	3	2	**1**
10	**Freud János**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**2**	**1**
	Hajdu Pál	3	2	1	2	2	1	2	2	2	**1**
	Hegedüs István	2	3	**3**	3	3	2	3	3	1	1
	Herzog Pál	3	3	3	3	3	3	3	2	3	**1**
	Jokel László	3	3	3	3	3	2	2	2	**1**	1
15	Kont Róbert	2	2	1	2	2	2	2	3	2	**2**
	Kovács Elemér	2	3	4	3	3	4	3	3	2	**1**
	Kraján Béla	3	2	**4**	4	3	2	3	3	2	**1**
	László Géza	2	3	3	2	2	2	3	3	2	**1**
	Lindenbaum László	2	2	2	2	3	3	2	3	2	2
20	Mészáros János	3	4	4	4	**4**	4	4	3	1	**1**
	Pollak Ernő	3	3	4	3	2	2	3	3	2	**1**
	Romanecz Gyula	1	2	3	2	2	2	1	2	2	**1**
	Rosenberger Mihály	1	2	2	3	3	2	2	2	2	**1**
	Salgó Zoltán	3	3	4	3	4	4	4	3	1	**1**
25	Sári István	3	4	4	4	4	4	4	4	**3**	**2**
	Schlatter Viktor	1	**2**	2	2	2	3	2	3	1	**1**
	Schönfeld Pál ism.	3	**3**	3	3	3	3	2	2	1	**1**
	Spuller Béla	2	3	3	3	3	3	3	3	2	**1**
	Strompf Árpád	1	3	2	3	3	2	2	3	2	**1**
30	Szabó Lajos	2	2	3	3	3	3	3	2	3	**1**
	Szalay Géza	3	3	4	4	3	3	3	3	1	**1**
	Szeiler Tivadar	1	3	3	3	3	2	1	2	2	**1**
	Takáts Imre ism.	1	2	3	3	2	3	3	**1**	1	**1**
	Teller Ferenc	3	4	**4**	4	**4**	4	3	3	2	**1**
35	Vacsits Árpád	3	4	**4**	4	4	4	**4**	2	2	**1**
	Weiszmann Dávid	1	1	1	2	1	2	2	2	3	**1**
	Willheim Lajos	2	3	3	2	2	3	**3**	3	2	**1**
	Zala János	1	1	1	1	1	2	2	1	1	**1**
	Zala Pál	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**

Kimaradtak: Barsi András, Bauer Rezső, Huber Kázmér, Ihász Dénes, Klein Győző és Visnyi K. Emil.

Beiratkozott: 45.

Vizsgálatot tett: 39.

II. A) OSZTÁLY.

Osztályfő: *Dr. Fógel József.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Bogdány Ferenc	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1
	Brust Lipót	2	2	3	3	2	3	1	3	3	1
	Czenner Tihamér	1	3	3	3	3	3	3	2	2	2
	Czihy Nándor	1	2	3	3	2	2	3	2	2	1
5	Darányi Béla	3	2	3	3	3	3	3	3	2	1
	Engel László	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1
	Finda Ernő	1	3	3	3	2	2	3	3	2	1
	Fischer László	3	1	2	2	2	2	3	3	1	1
	Folajtár József	3	4	3	3	3	4	4	3	2	2
10	Fóhn Sándor	2	2	3	2	2	2	2	2	1	1
	Friedmann Rezső	3	3	3	2	3	2	2	3	1	1
	Guttmann Imre	2	2	3	2	2	2	1	3	1	1
	Hirschfeld Lajos	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Hoffer Zoltán	3	3	4	4	3	3	2	3	3	2
15	Honig Jenő	3	3	3	3	2	3	3	3	1	1
	Mattos József	1	3	3	2	3	3	3	3	2	1
	Máté Andor	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**	**1**
	Mitterer Ferenc	2	3	3	3	3	4	4	2	1	1
	Nagy Ferenc	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1
20	Netter Andor	3	3	3	2	2	3	2	2	3	2
	Neuner Andor	3	3	3	3	3	4	4	3	3	1
	Orbán Pál	2	3	3	3	2	2	3	3	1	2
	Pick Imre	2	2	3	3	2	1	3	2	2	1
	Pintér István	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
25	Pollák Sándor	3	2	3	3	3	3	3	3	2	1
	Pór Frigyes	3	3	4	3	3	3	2	2	2	1
	Procoph Ferenc	2	3	3	3	3	3	4	2	1	1
	Puck Béla	3	3	3	3	3	4	4	3	1	2
	Reichenberger Oszkár	3	3	3	3	3	4	4	3	2	1
30	Rónai Elemér	3	3	3	3	3	3	4	3	2	1
	Schlenger Gyula	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
	Szikla Sándor	3	2	3	2	2	2	3	2	2	1
	Szili Imre	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Werner Károly	2	3	4	4	3	4	4	3	2	2
35	Vograndli János	1	3	3	3	3	4	3	3	1	2
	Williger József	3	3	4	4	3	3	3	3	2	1
	Zsivánovits Sándor	1	3	3	3	2	3	4	1	2	1
	Magántanuló:										
	Mannheim György	2	3	2	3	2	2	2	—	—	—
	Szücs László	3	3	3	3	2	3	3	—	—	—

Kimaradtak: Czabányi Gyula, Csányi László, Egerer József, Strehlinger Tibor.

Vizsgálatlan: —

Beiratkozott: 41.

Vizsgálatot tett: 37.

II. B) OSZTÁLY.

Osztályfő: *Dr. Kuncz Aladár.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Bass Ernő	2	3	3	3	2	2	2	2	2	1
	Botos László	1	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Danczinger László	3	3	3	1	2	3	3	3	1	1
	Fischer Jenő	1	3	3	3	2	2	2	2	1	1
5	Floh Mór	1	2	3	3	2	2	3	2	-	1
	Floxberger Imre	1	3	4	3	3	3	4	3	2	2
	Frank Imre	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Frank Mihály	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Fuchs Sándor	2	2	2	1	3	3	2	2	2	1
10	Gelei Imre	3	3	3	3	2	3	2	3	-	2
	Gyarmathy Sándor	1	3	3	3	3	3	4	3	2	2
	Hajós Endre	3	2	2	3	2	3	3	3	1	2
	Hajós Sándor	3	2	3	3	2	3	2	3	2	1
	Halbrohr Ferencz	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
15	Hendrik Gyula	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1
	Herskovits Artur	1	3	3	3	3	2	2	3	2	2
	Holländer Sándor	2	3	3	2	2	3	3	3	1	1
	Honig Andor	3	3	3	2	2	3	3	3	3	1
	Horvát László	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1
20	John Dezső	3	3	3	3	3	3	3	3	-	1
	Katz Lajos	1	2	2	3	2	3	3	2	3	1
	Keleti György	3	3	3	3	2	2	3	2	2	2
	Keppich Ferenc	1	3	3	3	2	3	2	2	1	1
	Kohn Antal	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1
25	Kohn Gyula	1	2	2	2	2	2	2	1	2	1
	Kovács Béla	1	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Lax Tibor	3	3	3	2	3	3	3	3	1	1
	Locsmándi Kálmán	1	2	2	1	2	2	2	2	1	1
	Machleid Nándor	1	3	3	3	3	3	3	2	1	1
30	Mayerhoffer István	1	3	3	3	2	2	3	3	2	2
	Mandel Imre	3	2	3	2	2	3	2	3	3	2
	Mezei Andor	3	3	3	3	3	3	4	3	3	2
	Némedi Andor	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2
	Révai Dezső	4	3	3	3	3	2	3	2	1	2
35	**Schichtanz Loránt**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Schwabach László	2	3	3	2	2	3	3	3	2	1
	Steiner Aladár	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Szántó Andor	3	3	4	3	3	3	3	3	3	1
	Szóbl Ernő	2	3	3	2	2	3	1	3	2	1
40	Tenzer György	3	3	3	1	2	3	3	3	2	2
	Weisz Sándor	2	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Wollner Lajos	2	3	3	3	3	2	3	3	2	1
	Magántanuló:										
	Geist Gáspár	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—

Kimaradt: Lőwy Emil.

Beiratkozott: 44.
Vizsgálatot tett: 43.

II. C) OSZTÁLY.

Osztályfő: *Kelemen Béla.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Albecker János	1	3	4	3	3	2	1	2	1	1
	Almási Imre	1	3	2	2	2	3	3	3	1	2
	Barta Sándor	2	2	2	1	1	1	2	3	1	1
	Báthory Vilmos	1	3	3	1	2	2	3	2	1	1
5	Benkő József	3	3	4	3	3	2	3	3	2	1
	Berger Sándor	1	2	2	3	3	3	3	2	1	1
	Better István	3	3	3	4	3	4	4	2	1	2
	Eisenstädter Dezső	1	1	2	1	1	2	2	2	1	1
	Flehner Ede	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2
10	Gombos Ernő	2	2	4	3	2	2	3	2	2	1
	Gráf László	3	3	3	3	3	4	3	3	3	1
	Grünbaum Rezső	4	3	4	4	3	4	4	fm.	1	2
	Grünwald Imre	2	3	4	4	3	3	4	2	2	2
	Jakab Antal	1	3	3	3	3	3	3	2	2	1
15	Jakabffi István	2	3	3	3	3	3	3	fm.	2	1
	Jakabffi László	2	2	2	2	2	2	3	3	1	1
	Jeny László	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1
	Khin Lajos	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Lingsch Vilmos	1	1	2	1	1	1	1	1	fm.	1
20	Löffler Sándor	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1
	Lővi László	2	2	3	2	2	3	4	2	2	2
	Marczell Géza	1	2	3	2	2	2	3	2	1	1
	Márk Emil	1	2	3	2	2	3	3	1	2	1
	Mészáros Andor	3	2	2	2	2	3	3	2	2	1
25	Nagy József	2	1	3	2	2	2	3	3	1	2
	Oberhofer Imre	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
	Óvári Lajos	2	2	3	3	3	3	2	1	1	1
	Pollácsek Ernő	2	3	3	2	2	3	3	3	3	1
	Ponger Sándor	2	2	2	2	2	3	3	2	2	1
30	Princz Rezső	2	3	4	3	3	4	4	2	1	2
	Rosner Sándor	2	2	3	2	2	3	3	3	3	1
	Rotkel László	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1
	Scherzer Sándor	3	4	4	3	3	4	4	1	3	2
	Schlesinger Sándor	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2
35	Stark Andor	2	3	3	3	2	3	3	2	2	1
	Stern Jenő	3	3	4	3	3	3	4	2	fm.	2
	Székely József	3	2	4	3	3	3	3	3	fm.	2
	Täubel Géza	1	2	3	2	2	3	2	2	2	1
	Urhegyi Antal	1	2	3	3	2	3	3	2	2	1
40	Urhegyi István	1	3	3	2	2	3	2	3	2	1
	Virág Gyula	1	2	3	2	2	2	2	2	1	1
	Weisz József	3	3	4	2	3	3	3	3	3	2

Beiratkozott: 42.
Vizsgálatott tett: 42.

III. A) OSZTÁLY.

Osztályfő: *Farkas Ignác.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Testgyakorlás	Magaviselet
	Balázs István	1	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Balogh Rezső	2	3	3	4	3	2	4	4	fm.	1
	Baum Miklós	2	2	3	3	3	3	3	3	2	1
	Biró László	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
5	Braun Aladár	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Braun Andor	3	3	3	4	4	4	4	4	2	2
	Federer Gyula	1	2	2	2	3	3	3	3	2	1
	Fischer Artur	1	3	2	3	3	2	3	2	2	1
	Frank Henrik	1	2	2	2	2	1	2	1	2	1
10	Fritsch Vilmos	2	2	2	2	1	3	2	2	1	1
	Garai Sándor	2	3	3	3	2	2	3	3	3	1
	Gál Ödön	1	1	1	1	1	1	1	1	**2**	**1**
	Gergely Béla	1	2	2	2	1	1	2	2	fm.	1
	Grósz József ism.	2	3	3	3	3	3	3	3	fm.	1
15	Grósz Sándor	2	3	3	3	2	2	3	3	3	1
	Hahn Nándor	2	3	3	3	2	2	3	3	fm.	1
	Heinrich László	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2
	Heltai Tibor	2	2	2	2	3	2	2	2	2	1
	Hirsch Imre	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
20	Klein József	1	2	3	3	3	3	**3**	3	3	1
	Klopfer Tibor	1	3	3	2	3	2	2	**3**	2	1
	Kovács Sándor	2	3	3	3	3	**3**	3	3	2	1
	Kónya Mihály ism.	2	2	3	3	3	3	3	3	1	1
	Laubál István	2	3	3	3	3	2	3	3	fm.	1
25	Lichtschein László	2	3	3	3	3	2	3	3	2	2
	Lovas József	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1
	Mak Károly	2	3	4	4	4	4	3	4	2	1
	Mayer Jenő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Márkus István	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**	**1**
30	**Mészáros Győző**	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**	**1**
	Molnár István	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Mosonyi Sándor	2	2	2	3	3	2	3	1	2	1
	Pányi János	2	3	4	3	3	3	3	3	**2**	1
	Popper Samu ism.	2	3	2	2	1	3	3	2	2	1
35	Racota Ovidius	1	1	1	1	2	2	1	2	2	1
	Ripper József	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1
	Sándor László	3	3	4	3	3	3	3	4	2	1
	Selmeci Miklós	2	2	3	2	**3**	3	3	3	1	1
	Somos Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	**2**	**1**
40	Steiner Bernát	1	2	2	1	3	3	3	2	3	1
	Steiner György	3	3	3	4	3	3	3	3	1	**2**
	Steinfeld Gábor	3	3	4	3	3	3	3	3	1	2

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Testgyakorlás	Magaviselet
Szántó Andor	2	3	2	3	3	3	3	3	1	1
Toffler István	2	3	3	2	1	2	3	3	2	1
Tóth József	2	3	4	4	4	3	4	3	1	2
Turi István	1	2	2	3	3	3	2	3	2	1
Unterberger Árpád	3	3	4	3	3	3	3	3	2	2
Veisz Miklós ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2
Zolnay Endre ism.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Magántanulók:										
Révay István báró	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—
Rávay János báró	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—

Kimaradtak: Bányász Jenő ism., Fleiner Andor, Klein Ármin, Laub Gyula, Török László.

Beiratkozott: 56.

Vizsgálatot tett: 51.

III. B) OSZTÁLY.

Osztályfő: *Dr. Waczulik László.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történet	Földrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Testgyakorlás	Magaviselet
	Balázs Lajos	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Bauer József	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Bokor László	3	3	3	4	3	3	3	4	3	1
	Deutschländer István	4	3	4	3	3	3	4	4	2	1
5	Dőry Sándor	3	3	4	4	4	3	3	3	1	1
	Effenberger Ferenc	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Fischer Béla	2	3	2	3	3	3	3	2	2	1
	Fodor Lajos	3	2	3	2	3	3	3	3	2	1
	Földiák Zsolt ism.	2	2	3	3	3	3	3	3	2	1
10	Freund Simon	2	2	2	3	3	2	2	3	2	1
	Frumen Imre	3	2	2	2	3	2	2	3	1	1
	Fuszek Lóránt	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2
	Grausz Samu ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Greiner Sándor	3	1	2	3	2	3	3	3	2	1
15	Halász Ernő	2	2	2	2	3	3	3	3	2	1
	Hlavanda József	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Jendrassik Ernő	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Jeszenszky Zsigmond	1	2	3	3	1	3	3	3	3	1
	Kisfaludy László	3	3	4	4	4	3	4	4	1	2
20	Klein Imre	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Klucsik Jenő	3	3	3	2	3	3	3	3	2	1
	Kohn Géza	2	2	2	2	3	2	3	3	2	1
	Kővári Gyula	3	2	3	3	3	2	3	3	2	1
	László Miklós	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1
25	**Mérei Jenő**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
	Mitana Gyula	3	3	4	4	3	3	3	3	1	1
	Molnár Zoltán ism.	2	2	2	3	3	3	3	3	1	2
	Niederländer Sándor	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1
	Retek László	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
30	**Róna Béla**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
	Rosenbach Tibor	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Rosenberg Sándor ism.	3	3	4	3	3	3	3	3	2	1
	Rózsa Jenő	3	3	3	4	3	3	3	3	2	1
	Singer Rezső	2	2	3	2	2	2	3	2	1	1
35	**Stark Oszkár**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
	Stein László	2	2	3	3	3	2	3	3	3	1
	Steinhardt Frigyes	2	2	2	3	3	2	3	3	1	1
	Sternlicht Elemér	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Szigeti Géza	3	2	3	3	3	3	3	3	1	2
40	Takács Gyula ism.	2	2	3	3	3	3	3	3	fm.	1
	Takács Lajos	3	3	4	4	3	3	3	3	1	1
	Vajda László	3	2	3	3	3	3	3	3	1	2
	Weingruber Károly	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Weisz László	2	1	1	2	1	1	2	2	2	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történet	Földrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Testgyakorlás	Magaviselet
45	Weisz Leó	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Willheim Imre ism. ...	2	2	2	3	3	3	3	3	2	1
	Wohl Ernő	2	1	3	3	1	2	2	2	2	1
	Wolf Hugó	2	1	2	3	3	2	2	2	3	1
	Woziwodzky Géza ...	2	2	3	3	3	2	3	3	2	1
50	**Wurm Pál**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
	Zettl Béla ism.	1	3	3	2	3	3	3	3	1	2
	Magántanuló:										
	Engel László	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—

Beiratkozott: 53.
Kimaradt: Walter László.
Vizsgálatot tett: 52.

IV. A) OSZTÁLY.

Osztályfő: *Dr. Keil Alajos.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történet	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Testgyakorlás	Magaviselet
	Albecker Árpád	2	4	3	3	3	3	3	3	1	2
	Almási László	1	3	2	2	2	3	3	2	2	1
	Andorka Dezső	1	3	2	2	2	1	2	2	1	1
	Bauer Imre	1	3	2	2	3	1	3	3	3	1
5	Bálint Lajos	1	2	3	3	3	2	3	3	1	1
	Básty István	3	2	4	3	3	3	3	3	2	1
	Bodó György	2	3	2	2	2	3	3	2	1	2
	Bokor József	2	3	3	3	3	2	3	3	2	1
	Braun József	3	3	3	3	3	3	4	3	3	1
10	Czinner Károly	2	4	3	3	3	3	3	3	1	1
	Dick Jenő	3	3	3	2	3	3	3	3	1	1
	Fuchs László	2	3	3	3	3	3	3	3	fm.	1
	Füredi István	3	3	3	3	4	3	3	3	2	1
	Garami Lajos	2	3	2	2	3	3	3	3	1	1
15	Geguss Béla	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Gross Zoltán	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Hatscher Róbert	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Heksch Endre	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2
	Hirschler Ferenc	2	3	3	2	3	3	3	2	1	1
20	Horváth Árpád ism.	3	3	3	3	4	3	3	3	1	1
	Iván Ferenc	3	4	3	3	3	3	4	3	1	1
	Kalmár Imre	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Katz Salamon	1	3	3	2	3	3	3	3	1	1
	Kende László	1	2	2	2	2	2	3	3	2	1
25	Kiss Iván	3	3	4	3	2	3	3	3	2	1
	Klein István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Kondor László	2	3	3	3	3	3	3	3	fm.	1
	Kondor Marcell	3	3	3	3	3	4	3	3	3	2
	Lázár Béla	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
30	Löschnigg Leó	2	3	3	2	3	3	3	3	fm.	1
	Márer Ferenc	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2
	Máté Sándor ism.	1	3	3	3	3	2	3	2	3	1
	Molnár Béla	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Nagy Ignác	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
35	Oláh István	2	3	4	3	4	2	4	3	1	1
	Ötvös Endre	3	3	4	4	3	4	4	4	1	1
	Pick Samu	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2
	Prayer Gyula	1	3	2	2	3	2	3	3	1	1
	Radó Károly	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
40	Ráth László	2	2	3	2	3	2	2	3	1	1
	Ruttkay Zoltán ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2
	Schiller József	2	3	2	3	3	3	3	2	2	1
	Schmidt Ferenc	1	4	3	3	3	2	3	2	2	1
	Schulcz Arthur	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
45	Schwarcz Gyula	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történet	Term. rajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Testgyakorlás	Magaviselet
Stangel Rezső	2	3	3	3	**2**	3	3	3	2	2
Steiner Miklós	1	2	2	2	3	2	2	2	1	1
Steinhercz Ödön	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Stern Miklós	3	3	3	3	3	1	3	3	1	2
Takács János	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1
Tamásy Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tonhäuser György	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1
Török István	2	3	2	2	3	2	3	2	3	1
Urhegyi András	1	2	2	2	3	2	3	1	fm.	1
Weisz Hugó	3	4	3	3	3	3	3	3	fm.	1
Wilcsek Béla	3	4	2	2	3	3	3	3	2	1
Wollák Dezső	2	2	2	2	3	2	3	3	3	1
Magántanuló:										
Aczél Pál	2	3	3	3	3	2	4	3	—	—

Kimaradt: Ádám Sándor, Gombosi Zoltán, Mitterer József Tanay Ferencz.
Beiratkozott: 62.
Vizsgálatott tett: 58.

Osztályfő: *Szemkő Aladár.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történet	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Testgyakorlás	Magaviselet
	Bartók Zoltán	3	3	3	2	3	3	3	3	2	1
	Biles Lajos	1	3	3	1	3	2	3	3	2	1
	Bohuny Emil	1	2	3	2	3	2	2	2	2	1
	Bozsoky Nándor	1	3	3	2	2	2	3	3	2	1
5	Eisenstädter Aladár	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Faragó Ferenc	3	4	3	3	3	3	4	3	1	2
	Fischer Dezső	1	2	2	1	1	2	1	1	2	1
	Förstner Béla	1	2	2	1	3	2	2	2	2	1
	Fränkel Loránd	2	1	2	1	3	2	3	2	3	1
10	**Gatman Felix**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**
	Gärtner Jakab	2	3	3	2	3	3	3	3	2	1
	br. Geramb József	1	2	2	2	3	2	3	2	fm.	1
	Gergev Milán	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Grünfeld Béla	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
15	Gyárfás Zoltán	3	3	3	1	3	3	3	3	2	1
	Hajdu Benno	2	2	2	1	1	2	1	1	2	1
	Hegedüs József	3	3	4	3	3	3	4	3	2	2
	Horner Ernő	1	2	3	1	3	2	2	2	2	1
	Jelinek Tivadar	1	3	2	1	3	2	1	1	1	1
20	Jung Dezső	3	3	3	2	3	3	3	2	3	1
	Kálmán István	3	4	3	3	4	3	3	3	2	1
	Karczag Géza	3	3	3	3	4	3	3	3	2	1
	Kelemen Sándor	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Kohn Géza	2	3	3	2	3	3	3	3	2	1
25	Krámer József	3	4	4	3	4	4	3	3	2	2
	Kreisz Gyula	2	4	4	4	4	3	4	3	2	2
	Kunst Frigyes	1	3	3	2	3	1	2	2	2	2
	Landauer Nándor	3	3	3	3	4	3	3	3	2	2
	Lang Imre	3	3	3	3	3	3	4	3	2	2
30	Lindenbaum Sándor	2	3	3	2	3	3	3	3	2	2
	Lőwinger Márkus	1	2	2	2	2	3	3	3	2	1
	Luftschitz Pál	2	3	2	2	2	3	3	3	1	1
	Makk Jenő	3	3	4	3	3	3	3	4	1	2
	Máté Lajos	1	3	2	2	3	2	2	2	2	1
35	Militzer Ernő	3	4	3	3	3	3	3	3	1	1
	Mozgay Zoltán	2	3	3	3	4	3	3	3	1	1
	Nagy Zoltán ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Plundrich István	3	3	3	3	4	3	3	3	1	1
	Quittner Gyula	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
40	Reisz Miksa	2	3	3	2	3	3	2	2	2	1
	Schaeffer Dezső	3	3	3	2	3	3	3	3	1	1
	Schlenker Imre	2	3	4	2	3	3	3	2	1	1
	Schlesinger Béla	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	fm.	**1**
	Singer Ödön	3	3	2	2	3	3	3	3	3	1
45	Spitzer József	3	3	3	3	3	3	2	3	2	1
	Sujánszky-Halkó Géza	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
	Szalkai Géza	1	3	3	3	4	3	3	3	3	1
	Szekeres Imre	3	4	4	3	4	3	4	3	2	2

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Testgyakorlás	Magaviselet
Szili Tibor	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Teich István	3	3	4	3	4	3	3	3	2	2
Turi József	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Varga Jenő	3	3	3	3	3	3	4	4	2	1
Vas László	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
Vas Tibor	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Wank Lóránd	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1
Weiner Béla	3	3	3	3	3	3	2	2	1	1
Weisz Géza	2	3	3	2	3	3	2	2	fm.	1
Magántanulók:										
Hadur Béla	3	3	3	4	4	4	4	4	—	—
Szűcs István	3	2	1	1	2	1	2	2	—	—

Kimaradtak: Balogh István, Heller Tibor, Hoffmann Ödön, Mészáros László, Spetti Ferenc.

Beiratkozott: 64.

Vizsgálatott tett: 59.

V. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Dr. Romsauer Lajos.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögpótl. irod.	Görögpótló rajz	Német nyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Magaviselet
	Allerhand Albert	3	2	3	3	—	—	2	3	2	3	2	2
	Balogh János	3	3	3	3	—	—	3	2	2	3	1	1
	Bing György	3	3	3	—	3	3	2	3	3	3	2	2
	Biró György	3	3	3	—	2	3	3	3	3	4	2	1
5	Braun Jenő	2	3	3	—	2	2	2	2	2	3	2	1
	Ernst László	1	2	2	2	—	—	1	2	2	3	2	1
	Fodor László	3	1	3	2	—	—	2	2	1	3	2	1
	Földes Elemér ism.	2	3	3	—	3	2	3	3	3	4	2	1
	Gellér Imre	3	3	3	3	—	—	2	4	3	3	1	2
10	Gottlieb Árpád	2	3	4	—	2	3	2	2	2	4	3	1
	Guga István	2	2	3	3	—	—	2	2	3	3	1	1
	Hajdu Oszkár	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1
	Harsányi Tibor	3	3	4	—	2	3	3	3	3	4	1	2
	Havas László	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	2
15	Heilig Aladár	2	2	3	3	—	—	2	3	3	1	2	1
	Jeny Imre	1	2	2	2	—	—	2	2	1	2	1	1
	Kajb Ede	3	3	3	—	3	3	3	4	3	4	1	2
	Katz Mór	2	2	3	—	2	3	2	3	3	2	2	1
	Kármán László	3	3	3	—	3	3	2	3	3	3	3	2
20	**Keil Lóránd**	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1
	Kempfner József	2	2	3	2	—	—	2	3	1	1	2	1
	Kohn Lajos	1	2	1	2	—	—	2	2	1	2	2	1
	Kovács Andor	3	3	3	—	2	3	2	3	2	3	3	2
	Kuba János	1	2	3	2	—	—	2	2	2	3	1	2
25	Lenkei László	3	2	3	—	2	3	3	3	3	3	2	1
	Löwy Antal	3	1	3	—	1	3	1	3	3	3	2	1
	Magyar Dezső	2	3	3	—	2	3	3	3	2	4	1	1
	Mandel Imre	3	3	3	—	3	2	3	3	3	3	2	2
	Messik József	1	1	2	—	1	1	1	3	2	1	2	1
30	Nazimeczky Kamillo	3	3	4	—	3	2	3	3	3	4	2	1
	Németh Péter	1	2	3	—	2	3	2	3	3	4	2	1
	Nuszbaum Géza	2	2	3	3	—	—	1	3	2	4	2	1
	Ördögh Rezső	1	2	3	3	—	—	2	2	2	3	1	1
	Perlaky Mihály	1	2	2	2	—	—	1	2	1	2	1	1
35	Pécsi Imre	3	3	4	—	3	1	2	4	3	4	fm.	2
	Schlatter Alfonz	2	2	3	3	—	—	2	3	2	3	2	1
	Schwartz Leó	3	2	3	—	3	3	3	4	3	3	2	2
	Seidner Gyula	1	1	2	—	2	3	2	3	3	3	2	1
	Spitz Sándor	1	2	1	1	—	—	1	2	1	1	2	1
40	Szenes Árpád	4	3	3	—	3	1	3	4	3	3	3	2
	Waldmann Gyula	2	2	2	2	—	—	2	3	2	3	1	1
	Weil Zoltán	3	3	3	—	2	3	1	3	2	4	3	2
	Weiss Ernő	1	2	2	2	—	—	1	3	1	1	3	1
	Weisz Árpád	1	2	2	2	—	—	1	2	1	3	2	1
45	Weisz Hugó	2	3	4	3	—	—	3	3	3	4	2	2

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögpótl. irod.	Görögpótló rajz	Német nyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Magaviselet
Winter Sándor	1	1	2	2	—	—	1	3	2	3	2	1
Zubcsek József ism.	2	3	3	3	—	—	2	3	3	4	1	1
Magántanuló:												
Büchler Vilmos	2	3	3	—	3	2	3	4	3	3	—	—

Kimaradtak: Joszt Zoltán ism., Kende Andor, Pechár László ism., Prihoda Zoltán, Rákosi Dezső, Rosenfeld Andor, Sziklai Béla.

Vizsgálatlan: Lustig Alfréd.

Beiratkozott: 56.

Vizsgálatot tett: 48.

VI. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Dr. Reibner Márton.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögpótl. irod.	Görögpótló rajz	Német nyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Testgyakorlat	Magaviselet
	Aczél László	3	3	4	—	3	3	3	3	3	4	3	1
	Albecker Sándor	2	3	4	—	3	2	3	3	2	3	2	1
	Andersen György	2	2	3	3	—	—	2	3	2	3	2	1
	Balog László	3	3	3	—	3	2	3	3	3	3	3	1
5	**Biró Antal**	**1**	**1**	**1**	**1**	—	—	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
	Boros Tibor	1	1	2	—	1	3	2	2	1	2	3	1
	Bürger Vilmos	1	1	3	—	1	2	2	3	2	3	1	2
	Czenner Zoltán	1	3	3	3	—	—	3	3	2	3	3	1
	Diószeghy Tibor	2	2	3	—	2	3	3	3	2	2	2	1
10	Erényi Géza	3	2	3	—	2	2	2	3	2	3	1	2
	Fehér Ernő	1	1	1	—	1	2	1	2	2	3	1	1
	Földes Sándor	2	3	3	—	2	3	3	3	2	3	2	1
	Geiringer Gyula ism.	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	1
	Gellért Sándor	1	1	1	2	—	—	2	3	2	2	2	1
15	Goldstein Béla	1	2	3	3	—	—	2	3	2	3	2	1
	Hajdu Pál	2	1	3	—	1	3	2	3	3	3	2	1
	Horvát Zoltán	2	2	3	3	—	—	3	3	2	3	2	1
	Hunvald Dezső	2	3	3	3	—	—	3	3	3	3	2	1
	Irsai István	3	2	3	—	2	2	3	4	3	2	2	1
20	Kernács István	2	3	3	3	—	—	3	3	3	3	1	2
	Keszler Miklós	3	3	3	—	2	3	3	3	3	3	2	2
	Király Béla	3	2	3	—	2	2	1	2	2	3	fm.	1
	Klein György	2	1	2	—	1	2	1	2	2	2	2	1
	Klein Zsigmond	2	2	3	3	—	—	3	3	2	3	1	1
25	Kóla György	2	1	2	—	1	3	1	3	3	3	fm.	1
	Kornhauszer Farkas	1	2	3	—	2	3	2	3	3	2	1	1
	Krsztics Milos	2	2	3	—	2	1	2	3	2	2	2	1
	Ladány Andor	2	2	2	1	—	—	2	2	2	2	1	1
	Léderer Ede	1	1	2	1	—	—	2	3	1	2	2	2
30	Messinger Artur	2	1	2	—	1	1	2	3	1	1	2	1
	Missik Ferenc	1	1	2	2	—	—	2	1	1	2	1	1
	Nádasdi Tibor	2	3	3	3	—	—	3	3	3	3	2	1
	Okos Béla	3	3	3	—	3	3	3	4	3	4	1	2
	Orbán Lajos	1	2	2	2	—	—	3	2	2	2	2	1
35	Petrovics Miklós	3	3	4	—	3	3	3	4	3	4	2	2
	Polgár Imre	1	2	2	—	2	3	1	2	2	2	1	1
	Preizák Árpád	2	2	2	—	2	3	2	3	2	3	2	1
	Reichlinger Jenő	2	2	3	2	—	—	3	3	2	2	3	1
	Reppa József	1	2	3	—	2	1	2	3	2	4	1	2
40	Róth Tibor	2	2	4	—	2	3	3	3	3	4	fm.	2
	Selig Alfréd	2	1	1	—	1	3	1	3	3	3	fm.	2
	Séhner Ferenc	2	2	3	3	—	—	2	4	3	3	2	1
	Sipos Mihály	1	1	3	—	1	1	3	3	2	3	3	2
	Sóti Árpád	2	2	3	2	—	—	2	3	3	3	2	2
45	Spiró Gyula	3	3	3	—	2	3	3	4	3	3	1	2

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögpótl. irod.	Görögpótlórajz	Német nyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Magaviselet
	Szél József	2	2	3	3	—	—	3	3	2	3	3	1
	Tarnai Géza	3	2	3	—	2	3	3	3	3	3	1	2
	Teleki István gróf	2	2	3	—	2	3	2	3	2	3	2	1
	Török Pál	3	3	3	—	3	3	3	**4**	3	3	3	**2**
50	**Ujhely Bálint**	**1**	**1**	**1**	—	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	fm.	**1**
	Vály Antal	1	1	2	—	1	1	2	2	1	2	2	2
	Vég István	**1**	**1**	**1**	—	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
	Wellisch Tibor	3	2	**3**	—	2	3	2	3	3	3	3	1
	Werner Manó	1	2	2	2	—	—	2	3	3	3	1	1

Kimaradtak: Feles Péter, Komarik István, Mészáros József, Mozgay István, Pap Sándor, Stoll Géza, Ujházy György.

Beiratkozott: 61.

Vizsgálatot tett: 54.

VII. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Usetty Ferenc.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögpótl irod.	Rajz	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Torna	Magaviselet
	Bálint József	2	3	4	3	—	—	3	3	3	3	1	1
	Berger József	2	3	3	—	2	2	2	3	3	3	2	1
	Blau Sándor id.	3	3	3	—	2	2	2	3	4	3	fm.	1
	Blau Sándor ifj.	3	3	3	—	2	3	3	3	3	3	2	1
5	Both Antal	3	3	3	3	—	—	3	3	4	4	3	1
	Brosek István	2	3	3	2	—	—	3	3	3	3	2	2
	Brück Mihály	2	3	3	—	2	1	2	3	3	3	fm.	2
	Bürger Károly	1	2	3	3	—	—	2	3	3	2	1	1
	Czár József	3	3	3	—	3	3	3	4	4	3	1	1
10	Dános Kálmán	1	2	2	2	—	—	2	2	2	1	fm.	1
	Deutsch Ferenc	2	3	2	2	—	—	3	3	3	3	3	2
	Dévényi Egon	1	1	2	2	—	—	2	2	1	2	fm.	1
	Fränkel György	2	3	3	—	2	1	3	3	3	3	1	1
	Friss Aladár	1	3	2	2	—	—	2	3	2	3	1	1
15	Gervay József	3	3	4	—	3	3	3	3	3	4	2	1
	Gottdiener Sándor	2	3	3	—	2	2	3	2	2	1	1	2
	Gráf Zoltán	3	2	2	2	—	—	3	3	3	3	3	2
	Kalmár István	3	3	3	3	—	—	3	3	2	3	3	1
	Keil Tibor	1	2	3	—	2	2	3	2	2	3	1	1
20	Kis Lajos	1	2	3	—	2	2	3	3	3	3	3	1
	Klein Artur	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1
	Ladányi Béla	1	3	3	—	2	3	3	3	3	3	2	1
	Ligeti Imre	1	1	2	—	1	1	1	2	1	2	2	1
	Lingsch Pál	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1
25	Locsmándi Ferenc	2	3	3	—	2	3	3	3	3	3	1	1
	Molnár József	1	3	3	1	—	—	2	3	2	2	1	1
	Neumann József	2	3	3	2	—	—	3	3	3	2	2	2
	Reich József	3	3	3	3	—	—	3	3	2	3	3	1
	Schmidek Tibor	1	2	2	2	—	—	1	2	2	2	2	1
30	Schmilovits József	2	2	3	—	2	2	2	3	3	2	fm.	1
	Seifert Jenő ism.	3	3	3	—	3	3	3	4	4	3	fm.	1
	Sipos György	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	fm.	2
	Szekerka Pál	1	3	4	—	3	2	3	4	3	3	1	1
	Székely Rezső	3	3	3	—	3	3	3	4	4	3	2	1
35	Szilárd Géza	2	3	3	2	—	—	2	3	3	2	3	1
	Tihanyi Aurél	2	3	3	—	2	3	2	3	4	3	2	
	Vándorfy József	1	2	2	2	—	—	1	2	2	1	1	1
	Weisz István	2	3	3	3	—	—	2	3	3	3	1	1
	Magántanulók:												
	Gallé Jenő	vizsgálatlan											
	Skonda Béla	3	3	4	—	3	3	3	4	3	3	—	—
	Weisz Arnold	1	3	4	—	3	3	3	4	4	3	—	—

Kimaradtak: Pártos Ferenc, Singer Zsigmond ism., Vajda István.

Beiratkozott: 44.

Vizsgálatot tett: 40.

VIII. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Kun Ignác.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló	Rajz	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Bölcsészet	Testgyakorlás	Magaviselet
	Balogh Károly	1	3	3	—	2	3	3	3	3	3	2	2	1
	Bihari Andor	3	3	3	3	—	—	3	4	4	3	3	2	2
	Csányi Dezső	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Dávid Ernő	1	2	3	—	1	3	1	3	3	3	2	3	1
5	Deutschländer Jenő ...	2	3	3	—	2	3	3	4	3	4	2	2	1
	Domokos Zoltán ...	2	3	3	—	2	3	3	3	3	3	3	fm.	1
	Egry Péter	1	1	1	1	—	—	1	2	1	1	1	2	1
	Forgács Zoltán	2	3	3	—	2	3	2	3	2	3	3	3	1
	Givizer Sándor	2	3	3	—	2	1	2	3	3	3	2	1	1
10	Gyárfás Albert	3	3	3	—	3	3	2	3	3	3	3	2	2
	Harsányi Miklós	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3	fm.	1
	Heller Zoltán	1	2	2	1	—	—	1	2	1	2	2	2	1
	Hetényi Géza	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1
	Ilosvai Gábor	3	4	3	2	—	—	2	3	3	3	4	2	1
15	Kaufer Siegfried	1	2	3	—	2	2	1	3	3	2	3	3	1
	Kutasi János	1	2	1	—	1	2	1	2	1	1	1	1	1
	Lichtenstein Jenő ...	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Lovas Pál	3	3	3	—	3	1	3	3	3	3	1	1	1
	Maurer Sándor	1	3	3	—	2	3	2	3	2	2	1	2	1
20	Netter Jenő	3	3	3	—	2	1	2	3	3	3	3	2	1
	Pártos Gyula	2	3	3	—	3	3	3	3	4	4	3	fm.	2
	Pilinszky Tibor	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Schön István	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	fm.	1
	Somogyi Vilmos	1	2	2	1	—	—	1	2	2	2	1	2	1
25	Szentes Dezső	1	2	2	1	—	—	1	1	3	2	3	2	1
	Vigdorovits Ernő ...	2	3	3	1	—	—	2	3	3	3		2	1
	Welvart Zoltán	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3	3	2
	Magántanulók:													
	Burián Zoltán	3	3	3	—	—	3	3	3	3	3	3	—	
	Hugyecz Nándor ...	2	3	3	—	3	3	3	3	3	4	3	—	—
	Jablanovics Sándor	1	1	2	3	—	—	3	3	3	3	3	—	—
	Vég Endre	2	3	3	—	—	3	3	3	3	3	2	—	

Kimaradt: Mészáros Antal.
Vizsgálatlan: Günther József mt.
Beiratkozott: 33.
Vizsgálatott tett: 31.

XV.

Statisztikai kimutatás.

I. A tanulókról általában.

I. A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán.	I. A)	I. B)	I. C)	II. A)	II. B)	II. C)	III. A)	III. B)	IV. A)	IV. B)	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	osztály														
1. Nyilvános tanulók:															
Az iskolaév folyamán: Fölvétetett	44	44	45	41	43	42	53	52	62	63	55	61	41	30	676
Magántanuló lett	1	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	2	6
Önként kimaradt	6	10	6	4	1	—	3	1	4	5	7	7	3	1	58
Tanács folytán távozott	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Betegség, baleset következtében meghalt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Az osztályvizsgálatról elmaradt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Junius, illetve május hóban osztályvizsgálatot tett	37	34	39	37	42	42	49	51	57	57	47	54	38	27	611
2. Magántanulók:															
Fölvétetett: fiú	1	1	—	2	1	—	3	1	—	1	1	—	3	3	17
Fölvétetett: leány	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Osztályvizsgálatot tett: fiú	1	1	—	2	1	—	2	1	1	2	1	—	2	4	18
Osztályvizsgálatot tett: leány	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
összesen:	1	1	—	2	1	—	2	1	1	2	1	—	2	4	18
II. A fölvett nyilvános tanulók megbetegedései.															
A könnyű nem fertőző megbetegedések száma	75	99	102	71	196	162	142	83	197	209	194	122	153	80	1885
A súlyos nem fertőző megbetegedések száma	6	2	7	3	2	6	6	7	7	2	1	6	3	2	60
A fertőző (esetleg) járványos megbetegedések száma	—	3	2	—	1	—	14	—	6	2	—	3	—	—	31
III. A fölvett nyilvános tanulók igazgatói s tanárkari megrovásai.															
Az igazgatói megrovások száma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A tanárkari megrovások száma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. A nyilv. és magántanulók megoszlása kor szerint deczember hó 31-én.															
A nyilvános és magántanulók együttes létszáma dec. 31-én	44	43	43	40	40	42	55	52	61	60	55	58	42	31	666

	I. A)	I. B)	I. C)	II. A)	II. B)	II. C)	III. A)	III. B)	IV. A)	IV. B)	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	osztály														
a nyilvános és magántanulók együttes létszámából dec. 31-én:															
9. évét már betöltötte	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
10. „ „ „	24	25	30	1	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	86
11. „ „ „	9	11	7	20	29	27	1	3	—	—	—	—	—	—	107
12. „ „ „	7	6	2	14	6	10	36	29	2	3	—	—	—	—	115
13. „ „ „	1	—	—	3	3	1	12	14	34	38	7	—	—	—	113
14. „ „ „	—	—	—	1	—	—	4	5	20	14	35	1	—	—	80
15. „ „ „	—	—	—	1	—	—	1	1	4	5	9	44	1	—	66
16. „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	10	25	—	40
17. „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	7	10	20
18. „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	16	23
19. „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	6
20. „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
21. „ „ „	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
22. „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23. „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tanulók a rendes vizsgálatok szerint.															666
Junius, illetőleg május hóban osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók összes száma	38	35	39	39	43	42	51	52	58	59	48	54	40	31	629
Ezek közül: magyarországi illetőségű magyar honos volt	38	35	39	39	42	42	50	52	58	58	48	54	40	31	626
Ezek közül: horvát-szl.-orsz. illetőségű magyar honos volt	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Ezek közül: külföldi honos volt .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
V. A tanulók megoszlása honosság és szülőik állandó lakóhelye szerint.															
Ugyanazon községben lakott (Budapesten).	28	27	30	38	34	39	44	44	53	52	39	49	34	27	538
Ugyanazon vármegye más községében lakott (Pestm.)	4	2	4	1	2	3	2	2	2	4	3	—	4	2	35
A magyar anyaország más törvényhatóságában . . .	6	6	5	—	6	—	4	6	3	2	6	5	2	2	53
Horvát-Szlavonországokban	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Külföldön, még pedig Ausztriában	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Boszniában	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Romániában	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1

VI. Az osztályvizsgálatot tett tanulók megoszlása törvényhatóságonként szülőik (gyámjuk, illetőleg más törvényes gondviselőjük) magyarországi állandó lakóhelye szerint.

		I. A)	I. B)	I. C)	II. A)	II. B)	II. C)	III. A)	III. B)	IV. A)	IV. B)	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		osztály														
A) Magyar anyaország a) Vármegyék:	Abauj-Torna	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Alsó-Fehér	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
	Arad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2
	Árva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bács-Bodrog	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
	Baranya	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Bars	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	4
	Békés	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bereg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Besztercze-Naszód	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Bihar	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	4
	Borsod	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
	Brassó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Csanád	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Csik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Csongrád	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Esztergom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Fejér	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	4
	Fogaras	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gömör és Kishont	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Győr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Hajdu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Háromszék	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Heves	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
	Hont	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Hunyad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Jász-Nagykun-Szolnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kis-Küküllő	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Kolozs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Komárom	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
	Krassó-Szörény	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Liptó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Máramaros	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Maros-Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Moson	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Nagy-Küküllő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Nógrád	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
	Nyitra	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2
	Pest-Pilis-Solt-Kiskun	4	2	4	1	2	3	2	2	2	4	3	—	4	2	35
	Pozsony	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

		I. A)	I. B)	I. C)	II. A)	II. B)	II. C)	III. A)	III. B)	IV. A)	IV. B)	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		osztály														
A) Magyar anyaország a) Vármegyék	Sáros	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Somogy	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
	Sopron	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Szabolcs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Szatmár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
	Szeben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Szepes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Szilágy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Szolnok-Doboka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Temes	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
	Tolna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
	Torda-Aranyos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Torontál	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	Trencsén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Turócz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Udvarhely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ugocsa	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
	Ung	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vas	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Veszprém	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
	Zala	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
	Zemplén	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	4
	Zólyom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
A) Magyar anyaország b) Városok	Arad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Baja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Budapest fő- és szék.-v.	28	27	30	38	34	39	44	44	53	52	39	49	34	27	538
	Debreczen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Fiume	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Győr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Hódmező-Vásárhely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kassa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kecskemét	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kolozsvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Komárom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Maros-Vásárhely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Miskolcz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Nagy-Várad	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Pancsova	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pécs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pozsony	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
	Selmecz- és Bélabánya	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sopron	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Szabadka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	I. A)	I. B)	I. C)	II. A)	II. B)	II. C)	III. A)	III. B)	IV. A)	IV. B)	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	osztály														
A) Magyar anyaország b) Városok: Szatmárnémeti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szeged	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Székesfehérvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Temesvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ujvidék	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Versecz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A vármegyék és városok összesen	38	35	39	39	42	39	50	52	58	58	48	54	40	31	626
Horvát-Szlavonország a) Vármegyék: Belovár-Kőrös	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lika-Krbava	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Modrus-Fiume	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pozsega	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szerém	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varasd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verőcze	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zágráb	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B) Városok b) Városok: Eszék	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Varasd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zágráb	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vármegyék és városok összesen	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Magyar birodalom	38	35	39	39	42	39	51	52	58	58	48	54	40	31	627
VII. Az osztályvizsgálatot tett tanulók megoszlása a szülők foglalkozása szerint:															
Nagybirtokos, nagybérlő, (1000 kat. holdon felül)	—	1	—	—	1	2	2	—	—	—	—	1	—	—	7

	I. A)	I. B)	I. C)	II. A)	II. B)	II. C)	III. A)	III. B)	IV. A)	IV. B)	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	osztály														
Középbirtokos és bérlő (100—1000 kat. holddal)	2	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	1	7
Kisbirtokos, kisbérlő (100 kat. holdon alul)	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2	—	—	5
Kisbirtokos—napszámos	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
Egyéb őstermelő	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2
Gazdasági tisztviselő	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Egyéb gazdasági segédszemély	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Nagyiparos bányanagyvállalkozó	—	—	—	—	—	—	1	1	3	1	—	1	3	2	12
Kisiparos, bánya-kisvállalkozó	8	4	3	6	7	8	8	4	2	5	1	5	7	2	70
Ipari vagy bányászati tisztviselő	1	3	1	1	7	—	1	4	1	5	2	1	1	—	28
Egyéb ipari vagy bányászati segédszemély	6	2	7	4	1	—	5	1	8	6	5	2	—	—	47
Nagykereskedő, nagyvállalkozó	—	1	3	3	—	—	—	8	2	1	3	4	1	2	28
Kiskereskedő, kisvállalkozó	—	8	4	3	10	4	4	5	8	9	4	5	3	4	71
Kereskedelmi vagy közlekedési tisztviselő	3	6	10	11	6	6	7	13	7	12	11	16	—	8	116
Egyéb keresk. vagy közl. segédszemély	4	—	—	3	—	5	10	4	6	4	2	2	3	2	45
Köztisztviselő és közhivatalban alk. dijn.	1	1	3	3	—	5	1	1	4	3	4	—	7	2	35
Pap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Tanár, tanító	2	1	2	—	1	3	—	—	2	—	2	1	2	—	16
Másféle értelmiségi ilyeneknél alk. segéd, irnok stb.	—	3	—	1	1	—	2	2	2	4	4	7	4	5	35
Közhivatalban alkalmazott altiszt vagy szolga	—	—	5	—	—	2	—	—	—	—	—	—	4	—	9
Katonatiszt	1	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	4
Katona-altiszt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Különböző vagy közelebbről meg nem nevezett foglalkozási ágakban dolgozó napszámos	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3
Tőkés, járadékos, háztulajdonos	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—	5

	I. A)	I. B)	I. C)	II. A)	II. B)	II. C)	III. A)	III. B)	IV. A)	IV. B)	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	osztály														
Nyugdijas tisztviselő . . .	—	3	—	1	1	2	3	2	1	—	2	—	—	1	15
Nyugdijas altiszt, szolga, munkás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	4
Magánzó, eltartásos . . .	3	1	1	2	2	3	1	3	3	7	4	4	3	1	38
Egyéb és ismeretlen foglalkozású	7	—	—	—	3	1	1	1	4	—	—	—	—	—	17
Árvaházi, szeretetházi tanulók	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Mindössze	33	35	39	39	43	42	51	52	58	59	48	54	40	31	629
VIII. Osztályvizsgálatot tett tanulók vallás szerint.															
Latin	12	8	16	13	10	14	15	14	18	12	12	12	13	9	178
Görög szert. róm. kat.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Örmény	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Református	1	2	2	1	—	—	2	1	2	3	2	2	2	—	20
Ágostai h. ev.	—	—	2	—	—	2	—	1	1	—	3	1	1	—	11
Görögkeleti	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	1	—	1	5
Unitárius	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Izraelita	24	24	19	24	32	26	33	36	37	43	31	38	24	21	412
Baptista	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Az osztályvizsgálatot tett tanulók megoszlása anyanyelv szerint.															629
a) Anyanyelv szerint: Magyar	34	33	37	37	43	42	49	52	58	58	48	53	40	28	612
Német	4	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	12
Tót	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oláh	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2
Ruthén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horvát	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Szerb	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Angol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cseh	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Összesen nem magyar	4	2	2	2	—	—	2	—	—	1	—	1	—	3	17
A magyar anyanyelvűek közül															
csak magyarul tudott	25	17	32	26	29	35	40	22	51	43	28	36	29	18	429
más nyelven is tudott	9	18	5	11	14	7	9	30	7	15	20	17	11	10	183

		I. A)	I. B)	I. C)	II. A)	II. B)	II. C)	III. A)	III. B)	IV. A)	IV. B)	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		osztály														
b) a magyar anyanyelvűek közül	németül is tudott	6	15	5	11	12	7	9	24	6	14	20	16	10	10	165
	tótul „ „	2	2	—	—	1	—	—	1	—	1	2	3	—	1	13
	oláhul „ „	1	3	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	7
	ruthénul „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	horvátul „ „	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2
	szerbül „ „	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	4
	olaszul „ „	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2
	egyéb hazai nyelven	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
c) A nem magyar anyanyelvűek közül	csak anyanyelvén tudott	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	más nyelven is tudott	4	2	2	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	3	17
	csak németül tudott	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ tótul „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ oláhul „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ ruthénül „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ horvátul „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ szerbül „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ olaszul „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ egyéb hazai nyelven „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d) Magyarul is tudott anyanyelvűek közül	német	4	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	12
	tót	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	oláh	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2
	ruthén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	horvát	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	szerb	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	angol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	cseh	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Összes nem magyar		4	2	2	2	—	—	2	—	—	1	—	1	—	3	17
IX Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók közt																
Ismétlő volt		2	—	2	1	—	2	5	8	3	2	2	1	1	1	30
Görögpótlót tanult		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	35	21	22	102

		I. A)	I. B)	I. C)	II. A)	II. B)	II. C)	III. A)	III. B)	IV. A)	IV. B)	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		osztály														
Magaviseletből	jó osztályzatot kapott	30	23	35	27	29	28	40	41	43	45	32	38	31	22	464
	szabályszerű	7	11	4	10	13	14	9	10	14	12	15	16	7	5	147
	kevésbbé szabályszerű	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egy órát sem	mulasztott	7	6	12	6	1	7	8	8	3	4	8	13	4	3	90
Csak igazoltan	mulasztott	30	28	27	31	38	35	41	43	54	50	39	39	34	23	512
Igazolatlanul	mulasztott	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	2	—	1	9
Igazoltan	mulasztott órák száma	1403	700	971	982	1330	1243	1947	1496	2526	1912	1310	2015	1007	821	19663
Igazolatlanul	mulasztott órák száma	—	—	—	—	7	—	—	—	—	4	—	6	—	11	28
X. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók közül																
Minden rendes tárgyból jeles	osztályzatot kapott	2	1	3	2	3	—	7	4	4	3	2	3	2	2	38
Minden rendes tárgyból legalább jó	osztályzatot kapott	2	3	3	4	4	7	6	2	3	3	4	4	5	4	54
Minden rendes tárgyból legalább elégséges	osztályzatot kapott	20	23	22	20	31	22	29	37	36	35	25	37	22	20	379
Egy rendes tárgyból elégtelen	osztályzatot kapott	3	3	2	5	4	7	4	2	11	8	10	6	3	1	69
Két rendes tárgyból elégtelen	osztályzatot kapott	2	2	3	6	1	1	1	3	1	6	6	3	7	4	46
Több rendes tárgyból elégtelen	osztályzatot kapott	9	3	6	2	—	5	4	4	3	4	1	1	1	—	43
A franczia nyelvet	legalább elégséges eredménynyel tanulta	—	—	—	—	—	—	1	2	5	6	9	3	1	—	27
Az egészségtant	legalább elégséges eredménynyel tanulta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	—	38
A szabadkézi rajzot	legalább elégséges eredménynyel tanulta	2	8	—	3	1	1	3	5	7	6	4	8	5	2	55
A gyorsirást	legalább elégséges eredménynyel tanulta	—	—	—	—	—	—	—	8	13	6	13	9	11	—	60
Az éneket	legalább elégséges eredménynyel tanulta	6	7	5	8	5	5	4	9	7	2	—	7	2	11	78

XVII.

Adatok a főgymnasium 1911—1912. tanévi történetéhez.

Az iskolai év kezdete. A tanév rendes időben 1911. évi szeptember hó 1-én kezdődött. A tanulók fölvétele és beírása, a mult tanév végeztével (jún. hó 29-től július hó 5-ig) fölvetteken és beirottakon kívül, szeptember hó 1—3-ig tartott. Szeptember hó 4-ikén volt az ünnepélyes „Veni Sancte", szeptember hó 5-ikén pedig az iskolai év megnyitása, mely alkalommal az igazgató buzdító szavakat intézett az épület udvarán összegyűlt ifjúsághoz, lelkükre kötvén a tanulóknak a kölcsönös szeretetet és egymás megbecsülését, melyet neveltetésük céljából az egész iskolai éven át meg kell tartaniok.

Ezek után az osztályfők a tanulókat saját osztályaikban elhelyezték, a beírási lapokat és ezek mellékleteit átvizsgálták, az esetleges hiányokat pótolták, vagy a hibás adatokat kijavították és megkezdődött a nevelés-tanítás munkája, mely az ünnepek és törvényes szünnapok kivételével 1912. évi június hó végéig zavartalanul folyt.

A tanári testületben történt változás. A tanári testületben csupán annyiban történt változás, hogy dr. *Kresznerics* Károly mult tanévi hely. tanár helyett a lefolyt tanévre *Kelemen* Béla okleveles tanárjelölt alkalmaztatott helyettes tanárnak.

A tanintézetünkhöz a lefolyt iskolai évre beosztott gyakorló tanárjelöltek voltak: Dr. *Balogh* Béla (természetrajz—földrajz), dr. *Szegő* Pál (történelem—földrajz) és *Tóth* Zoltán (történelem—földrajz).

A tanári testület egészségi viszonyai általában kedvezőek voltak. Rövidebb helyettesítésekre csak itt-ott volt szükség. Betegség miatt *Farkas* Ignác r. tanár négy hónapi (okt.—jan.), *Bodiu* Mihály r. tanár pedig az egész tanévre szabadságot kapott. Helyettese volt dr. *Waczulik* László okleveles tanárjelölt.

A halál angyala a lefolyt iskolai évben testületünkből is kivette áldozatát. Dr. *Dobos* Károly r. tanár, testületünknek több éven át volt buzgó tagja, a szeretett kartárs 1911. évi szept. hó 22-én elhunyt. (L. Ért. elején.)

A valláserkölcsi és fegyelmi állapot. A róm. kath. tanulók vallásbeli kötelmeiket és ájtatosságaikat kellő felügyelet mellett pontosan teljesítették. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órakor jelen voltak a szt. misén és exhortatión. A szt. gyónáshoz és áldozáshoz egyesek többször, valamennyien az iskolai év folyamán négyszer (szept. 3—4., dec. 16—17., márc. 29—30. húsvéti lelki gyakorlatokkal kapcsolatban, jun. 1—2.) járultak.

Részt vett a róm. kath. ifjúság a szt. misén dicsőséggel uralkodó apostoli királyunk *I. Ferencz József* ő Felségének legmagasabb névünnepén (október 4.), megboldogult *Erzsébet* néhai nagy királynénk elhunytának (szeptember 11.) és nevének évforduló napján (november 20.), az aradi vértanúk lelki üdveért tartott gyászistentiszteleten (október 6.), halottak napján (nov. 2.) és hamvazó szerdán (febr. 21.), midőn a hamvazásban is részesült.

A más vallásfelekezetekhez tartozó tanulók is, a saját vallásukbeli kötelességeiket az illető lelkészek és hitoktatók felügyelete mellett minden tekintetben pontosan teljesítették.

A tanuló ifjúság nevelésében kiváló gondot fordítottunk arra, hogy az ifjak vallásosságban és a vallásban gyökerező erkölcsösségben növekedjenek.

Tanuló ifjúságunk erkölcsi magaviselete és fegyelmi állapota az egész iskolai éven át megnyugtató volt. Nagyobb büntetéssel egy tanulót sem kellett sújtanunk.

Megemlítjük, hogy tanuló ifjúságunk a november 20-iki „*Erzsébet-emlékünnep*“ alkalmából a „*Vakokat gyámolító országos egylet*“ nemes céljaira 33 kor. 01 f., az „Önkéntes mentőegyesületnek“ 223 kor. 63 f., a „*József Kir. Herceg-Sanatorium-Egyesületnek*“ 66 kor. 62 fillért gyűjtött, mely összegeket rendeltetési helyükre juttattuk.

A tanulók száma. Főgymnasiumunkba az iskolai év folyamán 676 rendes és 17 magántanuló iratkozott be, kik közül a tanév végén maradt összesen 611 rendes és 18 magántanuló. E szerint tanulóink száma a tanév folyamán 7-tel, a tanév végén pedig 4-gyel volt kisebb, mint a mult iskolai évben. Tanulóink tizennégy (14) osztályba osztva végezték a tanulás munkáját.

Az épületet és ennek fölszerelését illetőleg megemlítjük, hogy a magas kormány a fölmerült tatarozási és tisztogatási költségeken kívül a fizikai és természetrajzi előadó termek megfelelőbb rendezésére nagyobb összeget adományozott. A fűtési viszonyok azonban még nem kielégítők.

Iskolai ünnepek. Ifjúságunkban a hazaszeretet, a legmagasabb trón és a koronás apostoli király iránti hódolat és alattvalói hűség, a törvénytisztelet, a haza dicső multja és nagy alakjai iránt a kegyelet és hála érzetét ápolandók, iskolai ünnepeinken: Ő császári és apostoli királyi Felségének legmagasabb névünnepén (október 4.), megdicsőült néhai felséges királyasszonyunknak *Erzsébetnek* emléknapján (november 20.), és az 1867-iki koronázás évfordulójának ünnepnapján (június 8.) tartott hálaadó, illetőleg gyászistentiszteleteken a róm. kath. ifjúság jelen volt. Az ünnepek, valamint az 1848-iki törvények szentesítési évforduló napjának (április 11.) jelentőségét az osztályfők méltatták osztályaikban.

Március hó 15-én, a magyar szabadság újjászületésének és a magyar nép fölszabadulásának évfordulóján a főgymnasium kebelében fennálló önképzőkör az idén is rendezett hazafias ünnepet, melynek lefolyásáról, valamint a főgymnasiumi *segélyző egyesület* javára március hó 14-én tartott hangverseny lefolyásáról az „Önképzőkör" c. rovat számol be részletesen.

Főigazgatói látogatás. Nagyságos *Fest* Aladár, kir. tanácsos, tankerületi kir. főigazgató a lefolyt iskolai év alatt többször látogatta meg hivatalosan tanintézetünket. Jelen volt egyes osztályokban a tanítási órákon, megfigyelte a tanítás menetét és megismerte, részint saját kérdezése útján, a tanulók előmenetelét az egyes tanulmányokban.

Április hó 20-án a tanári testülettel értekezletet tartott, melyen a látogatásai alkalmával szerzett tapasztatataiból leszűrt részletes és jóakaró észrevételeit megtette és megelégedését nyilvánítván, a tanári testületet további kitartó munkásságra kérte. Április hó 22-ikére a tanuló ifjúságnak szünnapot engedélyezett.

Tornázás. A testgyakorlat a téli időszakon át és kedvezőtlen időben egyébkor is a teljes és legmodernebb fölszerelésű tornateremben, az őszi, tavaszi és nyári időszakban pedig, ha az idő kedvezett, a tágas udvaron folyt. A május hó 19-ik-én és 20-ikán Komáromban tartott kerületi tornaversenyen tanintézetünk is részt vett. (L. Ért. 74. oldal.)

A téli időszakban az udvaron *korcsolyapályát* létesítettünk, a melyen a tanulók egy hónapon át gyakorolták e nemes és testedző szórakozást.

A testgyakorló délutáni játékok a tanév öt hónapjában (szeptember, október, április, május, június) a tanintézet tágas udvarán folytak. A tanulókat 6 csapatba osztottuk, amely csapatok különkülön a hét egy-egy délutánján tanári vezetés és felügyelet mellett játszottak.

Tanulmányi kirándulások. A természetrajz tanításával kapcsolatban több ízben tanulmányi kirándulást is rendeztünk. Igy a VI. osztállyal a székesfővárosi gázgyárakat, továbbá a budafoki gyufagyárat, Törley-féle pezsgőgyárat, a Gschwindt-féle szesz- és élesztőgyárat kerestük fel. Ugyancsak a VI. oszt. növendékei geológiai kiránduláson is részt vettek, melynek az volt a célja, hogy megismerjék a térkép kezelését a szabadban, továbbá tájékozódást nyerjenek Budapest környékének geológiai viszonyairól. A többi osztályok tanulói is tettek kisebb kirándulásokat. Mindegyik osztály megnézte tanári vezetés mellett az új állatkertet.

Az idei nagy kirándulásunkat Fiume, Velencze és a magyar tengervidék megtekintésére Kosári István és Rácz Jenő r. tanárok vezették.

A kirándulásban 26 tanuló vett részt, akik általában 500 korona segélyben részesültek. A kirándulás útvonala: Budapest, Fiume, tengerpart, Velencze.

Kirándulóink június hó 19-én indultak el Budapestről és ismeretekben meggazdagodva 25-ikén értek haza.

Egészségügyi viszonyok. Az ifjúság egészségügyi állapota az egész tanév alatt általában kedvező volt. Sem járványos betegség, sem halálozás nem fordult elő.

Az élet egyik legdrágább kincsének, a testi egészség tudatos megbecsülésének és gondozási módjainak, valamint az első segélynyújtás kellékei megismerésének szempontjából a VII. o. tanulóink hallgatták felsőbb jóváhagyás szerint az *egészségtant* heti két órában. E fontos tárgyat *dr. Tóvölgyi* Elemér iskolaorvos tanította, aki az iskolaorvosi egyéb teendőket is buzgalommal végezte. Működéséről az illető rovat számol be.

Francia nyelv. A francia nyelvet az idén is *Endrei* Ákos r. tanár tanította. E nyelv tanulását a tanuló ifjúság kiváló figyelmébe ajánlottuk. Külön francia kör is alakult.

Gyorsírás. A gyorsírás tanítását a lefolyt tanévben is *Usetty* Ferenc r. tanár vállalta magára. E hasznos ismeret elsajátítására is nagy súlyt fektettünk és annak tanulására buzdítottuk tanulóinkat.

Magánrajz. A szabadkézi magánrajzot *Keményffi* Jenő r. rajztanár tanította.

Műének és zene. Az ifjúság az egyházi énekeket és világi dalokat e tanévben is *Perlaky* Gábor r. tanár vezetése mellett tanulta és gyakorolta. Az egyházi énekek gyakorlása *dr. Marczell* Mihály róm. kath. hittanár irányítása szerint történt.

Zene. A zene tanítását az idén is *Eskenassi* Licco zenetanító vezette. A szokásos hangversenyt a segélyző egyesület javára az idén március hó 14-én tartottuk meg a Lloyd-Társulat nagytermében.

Az ifjúság részére tartott szinielőadásokat és szimfóniai hangversenyeket tanulóink szorgalmasan és elég nagy számmal látogatták.

Ujraoltás. Az újraoltásra kötelezett tanulókat a kerületi orvos június hó 12-én oltotta be.

A szemvizsgálatot az iskolai év elején és végén a rendes iskolaorvos teljesitette.

Uránia-szinház. Tanulóink e tudományos szinháznak négy darabját szemlélték meg és élvezték a lefolyt iskolai évben. E darabok voltak: Waterloo és Sedan. A tengerfenék titkaiból. A fehér ember útja. Diadalmas Amerika.

Tanári tanácskozások. A tanári testület a tanítás anyagának egyöntetű beosztása és tervszerű kezelése céljából két módszeres (szeptember 9. és február 10.), a tanulók magaviselete és tanulmányi előmenetelének nyilvántartása érdekében négy ellenőrző (október 28., december 16., március 16., május 11.), a tanulók érdemjegyeinek megállapítása végett két osztályozó (január 27., június 19.) s az iskolai évben fölmerült egyéb ügyek elintézésére 18 részint rendes, részint rendkivüli, összesen 26 tanácskozást tartott.

Vizsgálatok. A VIII. o. tanulók osztályvizsgálatait május hó 6., 8. és 10., az irásbeli érettségi vizsgálatokat május hó 13., 14. és 15. napjain tartottuk meg. Az I—VII. o. róm. kath. és izr. vallású tanulók hittani vizsgálatai június hó 10-én, osztályvizsgálatai június hó 11—18. napjain folytak le.

A magántanulók vizsgálatait részint a tanév folyamán (felsőbb engedély mellett), részint a tanév végén a szabályszerű időben tartottuk. Június hó 29-én fejeztük be az iskolai évet „*Te Deum*"-mal, mely után az osztályfők a bizonyítványokat és a tanévi „Értesítő"-t kiosztották.

XVIII.

Az 1912|13. tanév kezdetére vonatkozó tájékoztató.

A jövő tanév elején augusztus 31-ikén tartjuk meg a javító-, pót-, felvételi- és magánvizsgálatokat. A vizsgálatok kezdete d. e. 8 órakor van. A jelentkezés u. a. 8-kor az igazgató irodájában történik.

Azon tanulók, akik 2 tárgyból kaptak elégtelen osztályzatot, csak a tank. kir. főigazgatóság engedélyével jelentkezhetnek javító vizsgálatra. Ezen engedélyért a tankerületi kir. főigazgatóhoz címzett, bizonyítvánnyal felszerelt és 1 koronás bélyeggel ellátott kérvénynyel kell folyamodni és pedig az intézeti igazgatóság útján, melynél a kérvények legkésőbb július hó 4-ig nyújtandók be.

Azon tanulók, kik bármi okból vizsgálatlanok maradtak, augusztus hó 31-én délelőtt teljes vizsgálatot tartoznak tenni.

Azon tanulók, kik kellőképen nem tudják igazolni a vizsgálattól való távolmaradásukat, vizsgálati díj fejében 80 koronát kötelesek fizetni.

Az I. osztály számára július hó 1-én és 2-án délelőtt 9—12 óráig írnak be az igazgatósági irodában, de csak olyan jelentkezőket, kiknek szülei a VI. kerületben laknak; szeptember 2-án intézetünk volt növendékeit vesszük fel, amennyiben még be nem iratkoztak június 29-én, valamint az I. osztály számára is, ha hely maradt; ezen napon is csak VI. kerületben lakókat veszünk fel, szeptember 3. és 4-ikén idegen kerületből is felveszünk, ha hely marad.

A beiratási díj 18 korona.

Tájékoztatóul ide iktatjuk a vallás- és közokt. m. kir. minisztériumnak a felvételre vonatkozó rendeletét, valamint a Középisk. Rendtartásnak következő §-ait;

„A felvételi díjak már a tanév végén beszedendők s a mennyiben a beírt tanulók a tanév elején az osztályfőnöknél sze-

mélyesen nem jelentkeznek, nemcsak a belépésre való jogosultságukat, hanem a befizetett összeget is elvesztik.

Levélben vagy irásban való jelentkezésnek helye nem lehet, mert a Rendtartás értelmében a beiratkozásnak személyesen kell megtörténnie."

5. §. Mind a gymnasium, mind a reáliskola első osztályába az 1883. évi XXX. t.-c. 10. §-a értelmében csak oly növendékek vétetnek fel, kik életük 9-ik évét már betöltötték és vagy arról, hogy a népiskola 4 alsó osztályát jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak elő vagy felvételi vizsgálaton igazolják, hogy a hasonló mértékű képzettséggel bírnak. A felvételkor tartozik a tanuló felmutatni születési bizonyítványát, valamint bizonyítványt arról, hogy mikor volt utólszor beoltva és mily eredménynyel. A 13 évesnél idősebb tanuló felvétele felett a tanári testület határoz.

6. §. Ugyanazon iskola egyik osztályából a következő felsőbb osztályba csak az a tanuló léphet, ki az elvégzett osztály rendes tantárgyaiból — nem számítva ide a szépirást és tornázást — legalább is elégséges osztályzatot kapott.

Nyilvános középiskolából a megfelelő ugyanazon nemű intézetbe átlépni kivánók előbbi intézetük iskolai okmányaival (bizonyítvány és évi értesitő) tartoznak igazolni, hogy a megelőző osztályt a rendes tantárgyakból legalább is elégséges sikerrel végezték.

Más középiskolából jött növendékek csak akkor vehetők fel a következő osztályba, ha az általok elhagyott tanintézet okmányaival (bizonyítvány és évi értesítő) igazolják, hogy a közvetlen előbbi osztályban kielégítő sikerrel tanulták legalább is azokat a tárgyakat, a melyek rendes tantárgyak abban az intézetben, melyben felvétetni óhajtanak.

Minden tanulónak a megelőző évi iskolai bizonyítványa az iskolai év végéig, illetőleg a tanulóknak az intézetből való távozásáig az igazgatósági irattárban marad.

9. §. Felvételi vizsgálatok díja 20 korona. Minden vizsgálati díjat a vizsgálat megkezdése előtt kell megfizetni.

10. §. Egyik tanintézetből a másikba való átlépés rendesen csak a tanév kezdetén történhetik. Évközben más intézetből jövő tanuló a tanári testület határozata alapján csak a változtatás okainak igazolása mellett vehető fel.

11. §. A középiskolák egy-egy osztályába rendszerint 60 nyil-

vános tanulónál több nem vehető fel, kivéve ha párhuzamos osztályok állanak rendelkezésre. (Lásd az 1882-ik évi XXX. t.-c. 17. §-át.)

12. §. Minden tanuló a felvételre személyesen és atyja, anya, vagy gyámja, illetőleg azok valamely külön megbizottja kiséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. Azok a szülők vagy gyámok, kik nem laknak az intézet helyén, gyermekük vagy gyámfiúk felvételekor alkalmas helyettest tartoznak bejelenteni, kire a házi felügyelet és nevelés tekintetében kötelességüket és jogukat átruházzák, hogy a gondviselésre bízott tanuló felől az igazgatóság vagy osztályfő értesítését elfogadhassa. A szülők és gyámok e részben minden változtatást személyesen vagy írásban tartoznak bejelenteni az igazgatónál; ennek viszont joga és kötelessége ott, ahol alapos oknál fogva a gondviselést elégtelennek, vagy a befolyást éppen károsnak tartja, megkövetelni, hogy e tekintetben célszerű változás történjék.

Budapesten, 1912. junius 29-ikén.

Tartalomjegyzék.

Dr. Dobos Károly ... 3
Velencei diplomaták Budán a XVI-ik század elején ... 6
Ifjúsági kirándulás az Aldunára és a Krassó-Szörény vármegyei bányavidékre ... 25
Iskolai közlemények:
I. Tanári kar ... 29
II. Tanterv ... 33
III. Tananyag ... 33
IV. Rendkivüli tantárgyak ... 49
V. Az írásbeli dolgozatok tételei a magyar nyelvből ... 55
VI. Iskola-orvosi jelentés ... 56
VII. A Gyulai Pál önképzőkör ... 56
VIII. Cercle Français ... 59
IX. Könyvtáraink és szertáraink ... 61
X. A tanulók segélyezése ... 67
XI. Az érettségi vizsgálat ... 72
XII. Testgyakorlás ... 74
XIII. A folyó tanévben használt tankönyvek jegyzéke ... 76
XIV. Az 1911/12. iskolai év folyamán érkezett fontosabb rendeletek kivonata ... 80
XV. Érdemsorozat ... 82
XVI. Statisztikai kimutatások ... 103
XVII. Adatok a főgymnasium 1911—1912. tanévi történetéhez ... 112
XVIII. Az 1912/13. tanév kezdetére vonatkozó tájékoztató ... 117